

Uvodnik

Andrej Bratuž

Evropa za izvajanje našega zaščitnega zakona

Naš boj za izvajanje zaščitnega zakona za slovensko manjšino je postal že prislovičen. Sami to nenehno zahtevamo, od nove vlade si to še posebej pričakujemo. Berlusconijsva desna sredina, od skrajne desnice Nacionalnega zavezništva do UDC in Severne lige, je pač naredila vse, da bi se določila zakona št. 38 iz leta 2001 ne uresničila. Sedaj je na vrsti Prodijsva leva sredina s svojim programom in novo demokratično usmeritvijo. V sami vladi je prvokrat tudi slovenski podtajnik posl. Miloš Budin. Vse to nam lahko vlija novo upanje.

Sami vedno pričakujemo in tudi imamo politično podporo matične države. V kratkem bo šel na obisk v Rim slovenski zunanji minister Rupel in vprašanje naše zaščite bo gotovo na dnevnem redu v razgovorih z zunanjim ministrom D'Alema. Slovenija ima po drugi strani še vrsto komisij za Slovence v zamejstvu in po svetu ter je sprejela ustrezne zakone, ki so velikega pomena za našo manjšinsko stvarnost.

Sedaj pa se je oglasila tudi Evropa, kar je nadvse spodbudno. Ministrski odbor Sveta Evrope v Strasbourgju se je oglašil v zadevi manjšinske zaščite. Ta mednarodna organizacija je gotovo ena najstarejših v okviru evropske integracije in v njej sodeluje več desetih včlanjenih držav. Za razliko od Evropskega parlamenta in Komisije (vlade) ima bolj načelno in moralno vlogo, zlasti da čuva in utrjuje demokracijo in človekove pravice. Svet Evrope je v posebnem dokumentu med drugim posegel na področje uresničevanja manjšinske zaščite v Italiji, pa tudi v Sloveniji. Nas zadeva predvsem prvo. V tem smislu je opozoril na neizvajanje zaščitnega zakona št. 38 iz leta 2001. Italija ima pa tudi zakon št. 482 iz leta 1999, in sicer za svoje zgodovinske jezikovne manjšine. Med slednje sodijo poleg Slovencev še Furlani, Okcitanzi, Sardinci, Nemci, Francozi oz. franko-provansalska skupnost v Dolini Aosta, Hrvatje v deželi Molise, Albanci in Grki v južni Italiji.

Za slovensko manjšino so se v zadnjem času pojavile velike težave s Paritetnim odborom, ki bi moral določiti območja, na katerih naj bi se zaščitni zakon št. 38 izvajal. Za omenjene težave je odgovoren predvsem načrtni bojkot desnice, ki nikakor ni hotela uresničiti zakona.

Svet Evrope omenja tudi radijske in TV oddaje na ozemlju, kjer živijo manjšine, kar velja prav za našo skupnost in za Ladince, saj oddaj v nekaterih pokrajinah ni mogoče sprejemati. Poleg tega evropski organ predlaga, naj se za zdaj izvajajo tista določila, ki niso vezana na odobritev teritorija, kjer naj se zakon izvaja. Svet Evrope opozarja Italijo, ki še ni ratificirala Evropske listine o regionalnih in manjšinskih jezikih, na njene še neizpolnjene obveznosti, zlasti pa, naj začne dejansko in v celoti uresničevati manjšinsko zaščito. Vemo, da se demokracija neke države in družbe meri tudi po tem, kako so urejeni odnosi med večino in manjšino.

Čas počitnic, čas za družino!

Pred referendumom

Na referendumu bomo z odločnim NE glasovali proti desnici!

Smo tik pred za nekatere nepotrebnim, za desnico potrebnim, za veliko večino pa za res odvečnim referendumom, ki bo gotovo spet nekaka preizkušnja za Prodijsvo vlado, predvsem pa bo ta referendum pomenil spet preizkušanje in merjenje politične moči na državnem nivoju, četudi si tega nihče, ki mu je pri srcu skupno dobro, ne želi. Preprostim ljudem še vedno ni jasno, za kaj sploh gre pri tem referendumu, za katerega tokrat ne bo potrebno preseči petdeset odstotnega praga, ker je to potrditveni referendum in bo zato pri vsakršni volilni udeležbi izid referendumu veljaven, kar preprosto pomeni, da je na referendumu treba iti, četudi smo, resnici na ljubo!, vsi naveličani nenehnih volilnih preizkušenj.

Sodelavec in politični predstavnik stranke Slovenska skupnost Julijan Čavdek nam je poslal zanimiv zapis, ki ga objavljamo predvsem zato, ker je končno jasno, kako so se opredelile stranke leve sredine in tudi Slovenska skupnost, za NE torej, kar je v zapisu, ki ga spodaj objavljamo, tudi podrobno obrazloženo. (Ured.)

V soboto, 17. junija, se je predstavil pokrajinski odbor za NE na ustavnem referendumu, ki bo potekal 25. in 26. junija. Na predstavitvi so na-

stopili Diego Moretti, Maurizio Salomoni, Corrado Betti, Maurizio Paselli, Ciro Del Pizzo, Julijan Čavdek in Silvino Poletto. Pri tem odboru sodelujejo vse stranke in gibanja leve sredine, sindikati CGIL, CISL in UIL ter borčevska združenja, kot VZPI in Državno združenje deportirancev.

Poudarjeno je bilo, da je očiten občutek glede informiranja s strani osrednjih medijev tiska in televizije, da ni prave jasnosti nad tem, kaj bi pomenila ta težka reforma italijanske republiške Ustave, kjer bi bilo spremenjenih celih 53 členov na približno 80, ki sestavljajo II. del Ustavne listine.

To reformo italijanske Ustave je vsilila samo ena politična stran, in sicer desnica, kar je bila cena, katero je bilo treba plačati eni izmed strank te opcije. Reforma ni bila dodelana preko Ustavne skupščine, temveč v neki koči pri Lorenzagu, kjer sta sodelovala zobozdravnik (Calderoli) in ekonomist (Tremonti).

NE, zaradi katerega se je ta Odbor ustanovil, slo ni na naslednjih petih točkah:

- nova figura predsednika vlade, ki je vsebinsko in formalno absolutistična in režimska, ker ima moč razpustiti obe veji parlamenta in podreja ti poslance, po drugi strani pa popolnoma izvoti figuro predsednika Republike, ki bi tako, od

garanta državne enotnosti, postala popolnoma odvečna institucija;

- nove funkcije obeh vej parlamenta in le navidezno zmanjšanje števila poslancev, ki bi stopilo v veljavo šele leta 2016, ter nepopolni in nedefinirani federalni senat Republike, ki bi bil popolnoma brez vsakršne moči;

- navidezna "devolution", ki ne vzpostavlja potrebnega ravnovesja med državnimi in deželnimi zahtevami, za kar obstaja tveganje, da bodo oškodovani vsi državljani. Pri tem lahko pomislimo npr. na zdravstvo in socialno državo, ki jih ne bi bilo več, pri čemer bi bili najbolj oškodovani revnejši sloji (prebivalec dežele F-Jk se bo lahko šel zdraviti v deželo Lombardijo?), ali na varnost, pri kateri bi prišlo do nesprejemljivih razlik med deželami, posledica pa bi bila nesmotrno povečanje izdatkov v deželnih proračunih. Reforma torej, ki bi še bolj razdrojila, raztrgala in diskriminirala različne dele Italije;

- zavračanje temeljnih vrednot in pravic, ki so zapisane v italijanski Ustavi, ki je nastala iz osvobodilnega boja;

- reforma je bila sprejeta samo s strani desne sredine in zato nima tiste primerne soudeležbe celotnega političnega spektra, konsenz katerega je neobhodno potreben za pravo reformo Ustavne listine.

Odbor, v teh zadnjih dneh, vabi na vse javne pobude, ki bodo potekale na teritoriju, posebno pa so občani vabljani na pokrajinsko zborovanje ob zaključku referendumske propagande, ki bo potekala v petek, 23. junija, ob 18.00 v goriški pokrajinski sejni dvorani. Prisotni bodo podtajnik na notranjem ministrstvu Ettore Rosato in poslanca Carlo Pegorer ter Alessandro Maran.

Razmišljanje

V Oglelju bo v soboto, 24. t.m., ob 16. uri, bogoslovec Alessio Stasi posvečen v duhovnika

4

Pogovor

Mlada in življenju odprta Dana Candek o prijateljih in učenju v mednarodni šoli v Devinu

16

KONCERT NA MEJI 2006

oz. PRAZNIK V RITMU SALSE IN LATINO GLASBE

z **MERCADONEGRO**

Petek, 23. junija 2006, ob 21.30,

"Skupni trg" Gorica - Nova Gorica.

V luči povolilnih razpletov

Še nedorečeni odnosi do slovenske manjšine

Po aprilskih parlamentarnih in delnih upravnih volitvah na Tržaškem in Goriškem se ponuja razmišljanje o tem, kakšne spremembe so prinesle na splošno in še posebej glede slovenske narodne skupnosti. Nesporno je dejstvo, da so se pomembnejše manjšinske komponente opredelile za podporo levosredinskim navezam, od katerih sedaj upravičeno pričakujejo, da bodo v okviru svojih pristojnosti in programskih izhodišč delovale dosledno in lojalno do vseh tistih družbenih in političnih sil, ki so pripomogle k njihovi uveljavitvi.

Na vsedrjavni ravni neizogibno izstopa vprašanje uresničevanja zaščitnega zakona, ki ga je prejšnja desnosredinska vlada kratkoma zamrznila. Dovolj zgovorno je dejstvo, da v petih letih svojega vladanja z raznimi izgovori ni odobrila seznama občin, v katerih naj se zaščita izvaja. Omeniti je treba tudi bojkotiranje paritetnega odbora s strani nekaterih njegovih italijanskih članov. Zato je sedaj nastopil čas, da se stanje razčisti, kajti zakone morajo spoštovati ne samo posamezni državljani, temveč in predvsem javne institucije. Vsakršno morebitno odmičanje od tega je moralno in politično obsodbe vredno. To poudarjamo zaradi tega, ker ne smemo nasedati naivnosti, da bo z novo vlado vse gladko potekalo, kar se tiče manjšinske problematike. Kot vemo, se je politična podoba na zadnjih upravnih volitvah na Tržaškem vidno spremenila. Levosredinska

naveza je (ob odločilnem prispevku slovenskih volivcev) prodrla tako na občinskih volitvah v Miljah kot na volitvah za obnovo pokrajinskega sveta. To je posebno pomembno za normalizacijo odnosov med Slovenci in Italijani. Naj tu ponovno spomnimo, da je prejšnja pokrajinska uprava pod prevladujočim vplivom desnice črtala iz statuta vsa določila, ki so omenjala prisotnost slovenske manjšine. Nova predsednica Pokrajine je napovedala spremembo statuta, ki bi omogočil uporabo slovenščine v delovanju uprave. V novi pokrajinski

stranke v odboru je neopravičljiva. Novopotrjena desnosredinska upravnina večina na tržaški Občini pa je že takoj na začetku pokazala svoj pravi obraz glede odnosov do Slovencev. Glede na to, da je levosredinska večina na Pokrajini odstopila desnosredinski opoziciji mesto podpredsednika pokrajinskega sveta, je predlagala slovenskega svetovaleca Igorja Švaba za podpredsednika tržaškega občinskega sveta. Večina pa je ta predlog zavrnila, češ da Švab nima zadostnih upravnih izkušenj. V resnici pa ni želela Slovenca na

omenjenem položaju, kajti po znani definiciji je "italijanstvo" Trsta tudi za sedanjopravno nedotakljivo. Po tej logiki bi morala "Shengenska meja" potekati po trgu pod Mihcem in Jakcem, ne pa se pomakniti na Dragonjo...

V tem času potekajo v deželni svet Furlanije-Juljske krajine živahne razprave o odnosih z osrednjo rimsko vlado, o odobritvi novega deželnega statuta in o novem volilnem zakonu za izvolitev deželnih svetnikov. Stranke močno razdvajajo predlog o uvedbi volilnega praga 4% glasov. V razpravi je tudi določilo o zajamčenem ali olajšanem zastopstvu slovenske manjšine.

Vsederjavne stranke leve usmeritve zahtevajo, naj se omogoči izvolitev slovenskih kandidatov tudi na drugih strankarskih listah. Pri tem pa prezrejo logično predpostavko, da predstavnik manjšine je lahko izvoljen samo na listi, ki je organski izraz manjšine same. Če so druge stranke zainteresirane za izvolitev slovenskih kandidatov, to lahko vedno storijo, ne morejo pa zahtevati kakih posebnih privilegijev. Manjšinski skupnosti pa ne morejo oporekati pravico, da si s pomočjo lastne politične organiziranosti izvoli svojega predstavnika in ima pri tem ustrezne olajšave, ker je številčnost njenih pripadnikov objektivno omejena. Bistvo vsake manjšinske zaščite je prav v tem, da se "s posebnimi normami" (6. člen ustave) zaščitijo ne samo jezikovne in kulturne značilnosti, temveč tudi, da se ji omogoči soudeležba pri upravljanju javnih zadev (15. člen Okvirne konvencije Sveta Evrope z dne 10. novembra 1994). Ker že govorimo o politiki naše Dežele do slovenske manjšine, se sprašujemo, kako naj gradimo skupno Evroregijo, če se prej ne uredijo odprta vprašanja manjšin v njej.

Alojz Tul

Maria Teresa Bassa Poropat

svet je bilo izvoljenih kar osem slovenskih kandidatov, od katerih je eden odbornik, drugi pa predsednik pokrajinskega sveta. Slovenci so pričakovali imenovanje vsaj še enega slovenskega odbornika. Žal do tega ni prišlo iz politično nerazumljivih razlogov. Po drugi strani pa je očitna nesorazmerna prisotnost "tehničnih strokovnjakov" na račun tistih, ki vsakodnevno spremljajo probleme na teritoriju. Odsotnost predstavnika manjšinske

Na dnu ...

ČE SE USTAVIJO USTAVNE SPREMEMBE, SE V NAŠI USTAVI KAJ SPREMEMI ALI SE VSE SKUPAJ USTAVI?

GRUDINA

KB
1909SOCIETÀ FINANZIARIA PER AZIONI
FINANČNA DELNIŠKA DRUŽBAUlica Malta, 2 - 34170 Gorizia - vpis v register podjetij št. 00064860315
Vpisani kapital € 5.593.897,00 - U.I.C. 32734

Vabimo cenjene delničarje na redno skupščino dne 29. junija 2006 ob 18. uri, in v drugem sklicu dne 30. junija 2006 ob 18. uri v Kulturnem domu v Gorici, Ul. Italico Brass 20, s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo Upravnega sveta o poteku poslovnega leta 2005. Poročilo Nadzornega sveta. Bilanca z dne 31. decembra 2005, sklepi;
2. Prilagoditev vrednosti in pogojev za nakup lastnih delnic;
3. Razno.

Skupščine se lahko udeležijo delničarji z ustreznim potrdilom, ki ga v skladu z zakonom izda banka pri kateri so deponirane delnice.

Upravni svet

Predlog novega deželnega volilnega zakona

Bomo Slovenci spet razdvojeni?

Že prvi koraki novega deželnega volilnega zakona kažejo, da bodo Slovenci spet razdvojeni in da bodo znova pokazali, kako znajo drug drugemu škoditi. Slovenska skupnost se čudi, kako morejo ostali predstavniki slovenskega jezika, ki niso stopajo na italijanskih strankah levice, biti tako nasprotni vsakemu mehanizmu, ki bi stranki, ki je "izraz slovenske narodne manjšine", zagotavljal mesto v deželni svet.

Trenutno besedilo predvideva 1000 predhodno zbranih podpisov v vsaki pokrajini, to se pravi okoli 5000 podpisov za to, da se slovenska lista sploh lahko predstavi, kar je približno isto število, kot je potem po-

trebnih glasov (0.5% veljavnih deželnih glasov) za izvolitev enega svetovaleca v povezavi s stranko, ki preseže vstopni prag, kar ne predstavlja nikakršnega olajšanja za izvolitev; pod takimi pogoji se manjšinska stranka lahko predstavi samo v dveh pokrajinah (Gorica in Trst), saj Videmska svetovetno odpade. 5000 glasov je treba torej zbrati v samih dveh pokrajinah in se obenem odpovedati ostalim manjšinskim glasovom po deželi; če hočemo, dodamo še, da že z obstoječim besedilom zakonskega predloga ni dana možnost vsem Slovincem v Furlaniji-Juljski krajini, da volijo za svojega predstavnika na slovenski listi. Kljub vsemu temu je zakonski osnutek vseeno že

izzval reakcijo ostalih Slovencev na Deželi (Zorzini in Kocijančič), ki se mu protivijo, češ da favorizira Slovensko skupnost.

Njuna stališča je seveda izrabil načelnik DS Zveč, ki je skupaj s kolegi označil Slovensko skupnost kot stranko "etničnega getiziranja", vsaj tako beremo na straneh italijanskega dnevnika Il Piccolo. Tej žalitvi pa naj ne bi nihče od prisotnih ugovarjal, kar je za SSK zelo hudo.

Stranka lipove vejice nasprotno meni, da bi morala imeti manjšinska politična formacija omogočen status zagotovljenega ali vsaj olajšanega zastopstva v deželni svet, saj s tem nista nobenemu drugemu slovensko govorečemu politiku na katerikoli stranki onemogočena nastopanje in izvolitev pod običajnimi pogoji. Dežela pa bi lahko podobno normo razširila na jezikovni skupnosti Furlanov in Nemcev.

/stran 14
Mirko Špacapan

Povejmo na glas

Odkrito tudi nad ekonomske težave

Nova vlada se je takoj in to z veliko odločnostjo lotila ekonomske problematike. Ugotovila je, da stanje ni ugodno in vzela na znanje opozorila Evrope, da bo treba ukrepati, saj vse večjega primanjkljaja ni mogoče ukrotiti z odlašanjem. Odveč je izpostavljati dejstvo, da so, bolj da smo ljudje na ekonomski dejavniki še posebno občutljivi. Kadar namreč v državnih izračunih ne gre tako, kot bi si bilo želeli, tedaj to pomeni, da bo treba zaostanke plačati, in sicer z višjimi davki, dražjo ponudbo ali omejitvijo porabe, kar je ne nazadnje vseeno - v vsakem primeru bo veljalo upravljati družinski proračun z večjo pazljivostjo. Občutljivost na ekonomske pokazatelje je zatorej razumljiva in predstavlja enega bistvenih delov splošnega družbenega razpoloženja in ne nazadnje večje ali manjše naklonjenosti ali nenaklonjenosti do vladajoče politike. Obrniti se torej na javnost z neugodnimi podatki o ekonomskem stanju ali celo opozarjati, da je stvar zelo resna, je izjemno nevhvaležna naloga, ki na videz ne more naleteti na razumevanje, ampak kvečjemu na nezadovoljstvo in na odtegnitev političnega zaupanja. In vendar je za državno politiko najboljše, da se na svojo javnost obrača odkrito, ne glede na to, ali so novice dobre oziroma slabe, v kolikor pač odgovarjajo resnici.

Res je, dobre novice imamo dosti rajši od tistih manj dobrih, neprimerno bolj nam ugaja napoved, da se bodo naše življenjske možnosti izboljšale, da bomo hitro dobili delo, da

bodo naši bančni prihranki pridobivali na vrednosti, da si bomo lahko kupili stanovanje, če ga še nimamo, hišo, če nam prej ni bila dosegljiva, da si bomo zanesljivo lahko privoščili slikovito potovanje v oddaljene kraje - vse to nam dosti bolj ugaja kot pa sedanje opozarjanje ministra za ekonomijo, da utegnejo postati stvari nemara celo resne, saj je stanje je takšno, kakršno je in ni izključeno, da se bomo morali prav sedaj lotiti njegovega izboljšanja, ki se mu z bolj znano besedo pravi sanacija. In v takšni situaciji je daleč najboljša odkrita beseda, seveda pa je treba biti zanj sposoben.

Najboljša je odkrita beseda, ker ljudje niso neumni in se vselej zavedajo, kaj se okrog njih dogaja. Odkrita beseda vliva zaupanje, saj ljudi spoštuje in jih ne vodi in ne upravlja neobveščene, jih ne pušča same v temi, da si morajo potem pomagati po svoje. In v kolikor se politika, in to sredi ekonomskih stisk, obrača na svoje državljane odkrito, bodo ti državljani zagotovo resneje poprijeli ter strnili svoje vrste. To se je že zgodilo pred leti, ko je imela Italija nemajhne težave za vstop v evro, pa je Prodiu z odkritimi nagovori na ljudi uspelo. Prepričal jih je v štednjo in upati je, da bo v tej smeri vztrajala tudi njegova sedanja vlada. Tako bi ponovno dobili potrditev, da vrednota, kar odkritost nedvomno je, ni le lepa beseda, ki živi zgolj v sanjah, pač pa gibal, ki ne daje moč samo posamezniku, ampak premika družbo v celoti.

Janez Povše

Nikoli več vojne!

Spravna slovesnost na Lajšah

V nedeljo, 25. junija 2006, bo ob 16. uri spominska slovesnost na Lajšah pri Cerknem. Somaševanje ob 16. uri bo vodil upokojeni beograjski nadškof in metropolit msgr. dr. Franc Perko, ki bo med mašo imel tudi nagovor, pol ure pred mašo bo molitev rožnega venca. Spominska slovesnost bo namenjena vsem žrtvam okupacije in revolucije na Primorskem pred drugo svetovno vojno, med njo in po njej.

Eden od dolgoletnih pripravilavcev slovesnosti, sedanjí župnik v Medani, dr. Ivan Likar, je o omenjeni slovesnosti povedal:

“Na Lajšah nad Cerknim se spominjamo žrtve vojne, zlasti tistih, ki so bili tam pred 60-imi leti umorjeni (med njimi duhovnika Piščanc in Sluga). Že takrat so načrtovali in povedali, da bodo Lajše naše škofijsko središče, kjer se bomo vsako leto zbirali v njihov spomin (19. 5. 1991, 7. 6. 1992, 6. 2. 1994; prim. Sporočila slovenskih škofij 1992, št. 6, str. 71;) in zgradili spominsko kapelico.

Za spominsko središče bi sicer lahko izbrali kakšen drug kraj v škofiji; za Lajše pa smo se odločili iz naslednjih razlogov:

1. Tam je bilo 3. februarja 1944 umorjenih 14 ljudi, med njimi že omenjena duhovnika, cerkljanska kaplana.

2. V zadnjih letih so pričje spregovorile in potrdile Lajše kot kraj obsodbe ter pokazale na brezno, kjer žrtve čakajo vstajenja.

3. Tam je so izredno primerno naravno okolje za postavitev kapelice, križvega pota in spomenika.

4. Na tem kraju ne bomo ohranjali le spomina na žrtve, ki so bile tam umorjene, ampak na vse žrtve revolucije in okupacije na Primorskem pred drugo svetovno vojno, med njo in po njej. Takšen je tudi napis na spomeniku pri breznu; le-ta je v obliki zlomljenega drevesa-debla in postavljen na “kopišče” tako, da je v gornjem useku (“škarpi”) možno vzdavati plošče z imeni žrtve. Napis na spomeniku je odprt za vse žrtve revolucije in okupacije na Primorskem pred drugo svetovno vojno, med njo in po njej.

5. Časi še niso dozoreli, prepričan pa sem, da bodo: potem ko bodo arhivariji in zgodovinarji naredili, kar morajo, po ustrezni izjavi parlamenta in po vsaj simbolični poravnavi krivic, tedaj bomo na Lajšah v polnosti obhajali vso vsebino, ki je zajeta v napisu na “zlomljenem drevesu”. Takšnega spomenika in napisa, kot je na Lajšah, ni nikjer drugje v Sloveniji. V tem smislu priporočite spominsko slovesnost: Cerkev je v službi sprave in to tudi v dejanjih dokazuje.”

Naj pravni slovesnosti dajejo ton tudi besede koprškega škofa msgr. Metoda Pirih: “Naši bratje in sestre, katerih se danes spominjamo, so stopali po poti trpljenja. Trdno verujemo, da jim je Bog že namenil prelepo plačilo. Naša današnja molitev naj izzveni v gorečo prošnjo: “Nikoli več vojne, nikoli več revolucije!”

Dodatne informacije dobite pri tiskovnem predstavniku koprške škofije, mag. Božu Rustiji, tel. 05/611-72-20, e-pošta: bozo.rustja@ognjisce.si.

Predstavitev zakona o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja

Slovenija poziva rojake zunaj njenih meja k složnemu nastopanju

Z leve: Franc Pukšič, Mojca Kuder Dolinar, Zorko Pelikan, Damijan Terpin, Janez Kramberger, Anton Kokalj (foto DPD)

Na pobudo Krožka za družbena vprašanja Anton Gregorčič in stranke Slovenska skupnost je bilo v torek zvečer, 13. junija, v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici informativno srečanje o zakonu o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja. Večera, ki ga je vodil in povezoval deželni tajnik SSK, odv. Damijan Terpin, so se udeležili nekateri izmed glavnih akterjev 4. aprila letos sprejetega zakona, in sicer državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu Zorko Pelikan, predsednik Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu mag. Janez Kramberger, poslanec in član Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Franc Pukšič, poslanec in predsednik Odbora za evropske zadeve Anton Kokalj in poslanka Mojca Kucler Dolinar. V prvih vrstah med občinstvom so bili navzoči vidni predstavniki slovenske zamejske politike, nekateri izvoljeni predstavniki v krajevne upravne organe, zastopniki dveh krovnih organizacij in gospodarstva.

Po uvodnem pozdravu predstavnika krožka Gregorčič, Davida Grinovera, se je deželni svetnik SSK Mirko Špacapan v imenu stranke zahvalil gostom iz Slovenije za napore, ki so jih vložili v to, da je bil v Državnem zboru sprejet zakon, ki pravno urejuje odnose med RS in Slovenci izven meja matične domovine. Zakon je sicer izzval negodovanja, je rekel, toda vedno je čas, da se popravi. Terpin je poudaril, da ima srečanje namen seznaniti širšo javnost z vsebinami novega zakona, pa tudi sprožiti znotraj manjšinske skupnosti razpravo o tem, kako naj bi se konkretno uredniševal. Podčrtal je tudi, da na goriškem srečanju žal manjka Rudi Merljak, ki je veliko naredil, da je do zakona, ki ga predvideva že slovenska ustavna listina, končno le prišlo. Zanimanje za Slovence izven meja domovine je bilo v času prve slovenske vlade visoko, je povedal deželni tajnik SSK, nato se je znižalo. “Zdaj se je krivulja spet povzpela navzgor.” Velika novost, ki jo akt uvaja, je imenovanje pristojnega ministra. “To je pomembno,” je zatrdil Terpin, “saj smo npr. na Goriškem v zadnjih letih opazili, kaj pomeni imeti svojega človeka v pomembnih organih.” Povezovalec večera je tudi ugotovil, da pri nas za zdaj še nimamo primerne skupne predstavnosti: “Prepričan sem, da bomo našli dogovor

in se zmenili za predvidena štiri imena predstavnikov v pristojni svet, ki ga predvideva zakon.” Naša situacija je dinamična, je še povedal Terpin gostom iz Slovenije, ki jim je tudi obrazložil, da je nekdanja delitev med “bele” in “rdeče” presežena.

Kramberger je izpostavil glavno načelo zakona, in sicer dejstvo, da so Slovenci v zamejstvu in po svetu enakovredni del enotnega slovenskega naroda. “Zakon, ki vsebuje 100 členov, je dober in se bo dal dobro izvajati,” je povedal, “potrebna je le politična volja”. Če se bo pokazalo, da je treba kaj spremeniti, pa so pripravljeni tudi na to, je še dejal. Omenil je člena 20 in 22, ki govorita o dveh novih organih, o Svetu za Slovence v zamejstvu in Svetu za Slovence v svetlu, ter napovedal, da bo 6. julija v Državnem zboru srečanje, v katerem bodo Slovenci izven meja domovine razpravljali o različnih poglavjih zakona, zaključki pa bodo osnova za delovanje omenjenih svetov.

Mojca Kucler Dolinar je pohvalila trud zamejskih Slovencev za ohranjanje slovenske identitete: “Včasih mislim, da prekašate nas v domovini.” Vesela je in ponosna, da je bil zakon sprejet: “Morda res ni idealen, toda narejen je bil velik korak naprej.” Vsi, tudi v Sloveniji, smo v borbi za obstoj, je povedala in se dotaknila problema natalitete ter drugih izzivov sodobnega časa: “Potrebni so red, povezovanje in modrost,” je še rekla. Zamejce je pozvala k slogi in k vitalnemu stiku z domovino: “Vsi skupaj bomo še naprej iskali stik s koreninami.”

Poslanec NSi Anton Kokalj je priznal, da je s spoznanjem Slovencev zunaj meja Slovenije odkril nov svet. Povedal je, da je bil za odobritev takega zakona skrajni čas, vesel pa je bil tudi, ker je bil v parlamentu sprejet z veliko večino glasov. Po številnih posvetovanjih so uvideli, da je dobro postopati z majhnimi, a gotovimi koraki, ker “vsi želimo, da bi bil zakon le začetek procesa, ki bi odpiral matično domovino Slovencev v zamejstvu in po svetu.” Zaželel si je nadaljnjih stikov, saj “je za nas zelo pomembno imeti veliko informacij o vas.”

Franc Pukšič, ki se s problematiko Slovencev izven meja domovine dejavno ukvarja kot politik že šest let, je orisal postopke, ki so privedli do tega, da je bil zakon letos spomlad sprejet. Predlog je bil vložen v parlamentarno proceduro že leta 2004, ob koncu

prejšnjega mandata, nekaj pa se je zataknilo. Naposled je spet priromal v Državni zbor, kjer je isti predlog šel skozi, sicer z nekaj majhnimi izboljšavami. “Zame je to odličen zakon,” je rekel prepričan, da bo šlo mimo veliko let, preden ga bo kdo spremenil na bolje. “Od ljudi pa bo odvisno, če in kako se bo izvajal”. Omenil je nekaj členov, zlasti “izredno pomembni” čl. 14, ki napoveduje, da bodo imeli Slovenci v zamejstvu in po svetu, sicer komaj v naslednjem mandatu, tudi svojega ministra, ki bo torej prisoten na sejah slovenske vlade. Pomembni sta tudi poglavji o statusu Slovencev brez slovenskega državljanstva in o repatriaciji. Pukšič je nato pozval rojake, naj sedejo za mizo in se dogovorijo o predstavnikih “reprezentativnih organizacij”, ki bodo sedeli v Svetu za Slovence v zamejstvu.

Sprejetje zakona je bilo “zgodovinsko dejanje”, na katerega smo čakali petnajst let, je povedal Zorko Pelikan. Pravi akt, ki v posameznih poglavjih obravnava različna področja ustvarjalnosti, daje podlago za oblikovanje jasne vizije do Slovencev izven meja domovine, ki jih je okrog 500 tisoč, od teh 60 tisoč z državljanstvom. Pomembno je, da vsi ti ostajajo čimboli enakovredni in povezani z rojaki v domovini, sploh pa je državni sekretar potrdil svoj ponos na dejstvo, da so bila temeljna ustavna načela vnešena v zakon, da se poudarja enotnost. Roki izvajanja sicer niso kratki, toda najpomembnejše je priti do učinkovitih rešitev v dialogu s posameznimi skupnostmi. Prizadevamo si za ohranjanje in razvijanje slovenske identitete in kulture, pa tudi za povezovanje med matico in zamejci oz. zdomci, je povedal državni sekretar. Sicer ne bo “kolosalnih sprememb”: gre za to, da bomo razpoložljiva sredstva razporedili čimboli učinkovito. Pelikan je tudi povedal, da so zamejci ustvarjalno močni, zelo konkurenčni tudi v osrednji Sloveniji.

V razpravi so se oglasili nekateri navzoči zastopniki različnih ustanov zamejske skupnosti, pa tudi posamezniki. Peter Černic je poudaril, da obstajajo bolj ali manj heterogene zamejske skupnosti, Damjan Paulin se je vprašal, kakšno vlogo ima SLOMAK v okviru novega zakona. Smotno je večer povzel predsednik SKGZ-ja Rudi Pavšič, ko je povedal, da vidi v zakonu dve sporočili: prvo je to, da mora-

mo zamejci čimprej oblikovati skupno manjšinsko telo. Krovni organizaciji sta glede tega složni, “težje je ustvariti soglasje v političnem polu, med strankami.” Sestava takega telesa ne bo lahka, toda “če ne bomo sposobni pametnega pristopa, bomo ostali blokirani.” Drugo sporočilo pa velja Republiki Sloveniji: Pavšič je priznal, da je bil kritičen do prejšnjih koalicij, ker niso bile sposobne uresničiti ustavne obveze. “Zato je Janševa pobuda pozitivna.” Toda zakon sporoča, je nadaljeval predsednik SKGZ, da se bo uresničeval, če bo politična volja. Mirko Špacapan je postavil vprašanje vključevanja zamejskih Slovencev v italijanske stranke in poudaril, da so med nami bistvene razlike v pojmovanju slovenstva. Predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka se je zahvalil gostom iz matice in povedal, da je “ponosen na zakon in na Slovenijo,” saj je zakon več kot dober. Po njegovem mnenju ni nujno, da se v 20. členu imenujeta krovni organizaciji, saj “panta rei”, pri nas vse teče. Vlado Klemše je želel vedeti, ali zakon velja tudi za posameznike, konkretne osebe v zamejstvu, in kako se bo udeleževal v praksi, saj v slovenski javni upravi ni težko naleteti na neprimerno birokratskega sistema, medtem ko bi bile potrebne enostavne poti. Tudi Marjan Terpin je potrdil zgodovinski pomen zakona; krovni organizaciji ne predstavljata vseh Slovencev, je dejal, do enotnosti pa ne bo prišlo tako zlahka, kot bi bilo pričakovati, smo razumeli iz njegovih besed.

Na koncu je Pelikan pozval zamejce, naj se ne delijo, ampak povezujejo; ljubljana ne more vsiljevati svojih rešitev, zato je izid razprave možen samo v dialogu. Kramberger je še enkrat povedal, da Slovenija želi spodbujati poenotenje znotraj narodnih skupnosti izven meja. “Najdite skupni jezik! To morate storiti zaradi svojih interesov.” Kokalj je svetoval, naj kujemo železo, dokler je še vroče. “Zdaj čaka delo nas in vas. Eden drugega spodbujajmo!” Mojca Kucler Dolinar je z optimizmom naročila prisotnim zastopnikom naše politične in civilne organiziranosti, naj pozitivno gledajo na prihodnost. Mnenja so tudi različna; to, kar ne gre, “razčistite v družini, s treznostjo in modrostjo, na realnih temeljih” tako da bodo rešitve vsem v korist. “Ste Slovenci po srcu: tega vam nihče ne more vzeti!”

Danijel Devetak

Mnenje

Kdaj ADSL povezava tudi po naših občinah?

Dostop do hitre telefonske povezave na svetovni splet je tudi v zamejski skupnosti precej neenakomerno porazdeljen. Pogledjmo samo goriški primer. Slovenske vasi, ki spadajo v občino Gorica, imajo, če se ne motim, skoraj povsod hiter dostop do internetne povezave. Posluhujejo se torej posebnih ADSL linij, ki omogočajo prebivalstvu bistveno hitrejši dostop do podatkov in serijo drugih ugodnosti. Tisti, ki pa živimo v občinah Sovodnje, Doberdob in Števerjan, nimamo dostopa do takih storitev. Da bo zadeva jasna tudi bralcem, ki se s tehnologijo ne ukvarjajo, povejmo le to: v Štandrežu lahko deskaš po spletu s hitrostjo, ki je skoraj 400-krat višja od tiste v Sovodnjah, Sovodnje in Štandrež pa loči le nekaj kilometrov industrijske cone. Podobno usodo kot pravkar omenjene slovenske občine doživljajo tudi druge manjše furlanske občine v pokrajini.

Podobno stanje najdemo malce povsod po Italiji, kar kaže na neke vrste diskriminacijo podeželja v odnosu do mesta. Ni težko razumeti, zakaj so mesta in mestna središča prva povezali z ADSL omrežjem, nerazumljivo pa je dejstvo, da v bistvu na pol javno podjetje, kot je Telecom - velik del njegovega zaslužka je namreč odvisen od odločitev vlade -, noče investirati na podeželje. Tako se dogaja, da danes na podeželju plačujemo Telecomu isto vsoto za vzdrževanje telefonskega omrežja kot v mestu, čeprav ostaja podeželsko telefonsko omrežje primitivno in nam določenih ugodnosti ne nudi. Visoki stroški modernizacije podeželske telefonske mreže pa si monopolistično podjetje Telecom noče prevzeti nase. Vsekakor, ne glede na to, od začetka leta 2006 se je prav v zvezi s hitrimi povezavami tudi za podeželje vžgal nov plamen upanja. Minister Landolfi je namreč z januarjem 2006 liberaliziral sistem ADSL WI-FI, to je radijski hitri dostop na splet. Ta tehnologija je po mnenju tehnikov poceni, saj ne potrebuje kabelske povezave, (dovolj je le nekaj oddajnikov), jamči pa zelo dobre rezultate.

Od januarja do danes je minilo že šest mesecev, v tej smeri so se pa žal aktivirali le redki. Zgled imamo v bližnjih Terskih dolinah, kjer, kot poroča list Dom, so začeli načrtovati hitro povezovanje na splet tudi s pomočjo finansiranja Briško-Beneške gorske skupnosti.

Kaj pa pri nas? Na potezi je lokalna in deželna politika. Prva bi morala postati nositeljica tudi tehnoloških zahtev podeželja, druga pa bi morala zajamčiti dostop do novih tehnologij celotnemu deželnemu teritoriju. Predvsem kar se tiče našega območja, bi bilo reševanje teh problemov finančno in tehnično precej manj zahtevno kot v Terskih dolinah, potrebni pa so politični pritiski.

Peter Černic

Diakon Alessio Stasi

“Rad sem se dolgo mudil v domači cerkvi, tam se nisem nikoli čutil sam!”

Mašniško posvečenje je vedno velik praznik za vsako škofijo. Tudi goriška nadškofija bo imela letos svoj praznik, saj bodo v Ogleju 24. junija ob 16. uri posvečeni trije diakoni, ki so med drugim izraz naše raznolike stvarnosti, ki izvira iz oglejskih korenin. Še posebno se veselimo Slovenci, saj bo na ta dan postal mašnik Slovenec iz Števerjana, Alessio Stasi. Novo mašo bo pel v rojstni vasi v nedeljo, 2. julija, ob 11. uri. Alessia, ki je te dni na duhovnih vajah pred duhovniškim posvečenjem, smo zaprosili, naj nam opiše življenjsko pot, ki ga je privedla do duhovništva in s kakšnimi občutki se bliža dnevu, ko bo posvečen v mašnika. Rad nam je odgovoril, pravzaprav je napisal sam razmišljanje, ki ga je vredno prebrati, saj gre za izjemno pričevanje o odločitvi za duhovniški poklic!

“Na dan mašniškega posvečenja, 24. junija, bom dopolnil trideset let. Zrasel sem v vaškem okolju v Števerjanu, ki ga je močno zaznamovalo krščansko izročilo. Čas je potekal v skladu s cerkvenimi prazniki, bogoslužje je res bilo središče vsega dogajanja. Spominjam se toplih majskih večerov po šmarnicah, pritrkovanja v noči pred velikonočnim jutrom, z rožami posute poti v Gabrski konec ob procesijah, neba, latern, velike monštrance...

Vsako leto me je v velikonočnem tridnevju presunil razgaljeni glavni oltar s praznim tabernakljem. Včasih, ko se s spominom vračam v leta otroštva, pogrešam tisti čas nedolžne, neposredne otroške vere, ki ne potrebuje razuma. Spominjam se, koliko mi je že kot majhnemu otroku pomenila podoba križanega Boga, kako sem z velikim spoštovanjem, strahom in ljubeznijo častil Jezusovo prisotnost v euharistiji. Rad sem se dolgo mudil v domači cerkvi, tam se nisem nikoli čutil sam. Iz veselja do bogoslužja sem v letih otroškega vrtca, še preden sem postal mašni strežnik, rad postavil oltarčke in maševal, ognjen s pisano brisačo in s papirnato hostijo v roki.

Kot otrok sem rad bral in po svoje premišljeval, pri tem so mi pomagali domači in sosedje. Poslušal sem stare ljudi, rad sem imel domačo zemljo in raziskoval njeno preteklost. Zanimanje za zgodovino me ni zapustilo vse do danes. Pozneje, v licej-

skih letih, sem vzljudil klasično antiko, grščino in latinščino. Z navdušenjem sem prebiral – in še zdaj si včasih na pamet ponavljam verze in odlomke – Platona, Sofokla, Vergilija, Katula, Horacija... V ubranih stihih in skladnih filozofskih sistemih je polagoma izginila moja otroška vera in za seboj pustila nerazrešljive dvome. Iz samega viška antične književnosti sem se nekoč podal v branje evangelija v grškem izvirniku. Nekoč zviška sem se približal knjigi, ki sem jo takrat imel za povprečen proizvod helenistične književnosti. Toda bil je kot povratek domov po dolgi, negotovi poti. Na začetku sem prebral Jezusove blage: “Makaroi hoi ptochoi to pneumati, hoti auton estin he basileia ton uranon.” – “Blagor ubogim v duhu, zakaj njihovo je nebeško kraljestvo.” Preprosta, a mogočna evangelijska grščina me je silno prevzela, čeprav se je razum upiral. V temi in daljavi se je spet

pokazal obraz, ki je v zadnjih letih zbledel – Kristus. To ni bil več Jezus iz otroških let, ampak Kristus, smisel življenja, Odrašenik, Bog, ki nekaj zahteva od mene. Priznam, da sem se prestrašil, ker sem spet začutil tisto Božjo navzočnost, ki me je že kot otroka večkrat prevzela. Začel sem moliti – sicer bolj na skrivaj – zlasti psalme, seveda v latinščini; pot razuma je postajala vse bolj tudi pot srca. Takrat sem v sebi že sprejel življenjsko odločitev, a sklenil sem, da se ji umaknem. Nisem imel veliko

načrtov, ali jih sploh nisem imel. Predstavljal sem si, da mi bo življenje preko ljudi in situacij, ki jih bom srečal, pokazalo pravo pot in da bo ta pot veliko bolj enostavna, udobna in manj zahtevna od tiste, ki je tedaj nisem hotel sprejeti.

Ubral sem eno od možnih poti. Po maturi sem se vpisal na leposlovno fakulteto v Trstu, smer klasična filologija. Toda po polnem letu sem spoznal, da mi ta študij ni v veselje, da se v suhoparnem, velikokrat drobnjakarskem in neživljenjskem akademskem svetu ne najdem. Po pravici moram povedati, da nisem mogel sprejemati in razumeti profesorjev in študentov, ki so v nekem učnem predmetu našli absolutno resnico in bili zato prepričani, da so visoko nad ostalimi ljudmi. Veliko gotovosti se mi je sesulo na kup in še naprej sem se spraševal, kdo so tisti ubogi v duhu, ki jih Jezus blagruje. Nisem več maral učene družbe,

ve noči. Nekoč je termometer pokazal sedemnajst stopinj pod ničlo. Povedati pa moram, da sem se v vojski naučil spoznavati in spoštovati ljudi. V neukih, skromnih in ponižnih ljudeh sem odkril prave zaklade človeškosti: široko srce, bister um in stvaren pogled na življenje. V praznih, nesmiselnih kasarniških dneh je po vrsti vse izginilo: dom, prijatelji, ugledni znanci, grški in latinski klasi...

Ostal je Kristus. V Rimu sem opravil duhovne vaje, toda dvoimi niso bili še povsem razčiščeni. Po naključju sem na poti iz Rima srečal človeka, ki je še zdaj v mojem spominu odet v skrivnostno temo. Kratek pogovor s tem človekom, ki ga pozneje nisem več srečal, je bil zame odločilen. Ne vem, če zavestno ali nehote, toda dal je pravo smer mojemu razmišljanju. Morda mi je pokazal odgovor na vprašanje, kdo so ubogi v duhu. Naslednji dan, po prečuti noči, sem se odločil: jeseni, po odsluženju vojaščini, pojdem v semenišče.

Prvo leto sem študiral v Trstu, nato vsa leta v Ljubljani. V ljubljanskem semenišču sem se kot svobodoljubljen človek moral soočiti z redom in disciplino. Srečal pa sem se tudi z dobroto, ki vse to presega. Med štirimi stenami sem počasi doumel, kaj je resnična, notranja svoboda. Zato se s hvaležnostjo spominjam časa, ki sem ga preživel v ljubljanskem bogoslovju. Leta priprave na duhovništvo niso za nikogar lahka leta. S hvaležnostjo se spominjam vseh, ki so mi stali ob strani z dobro besedo, molitvijo, zgledom, darovi. Ni jih bilo malo, nekateri so rajši ostali v senci. Res, Boga srečujemo vsak dan v radodarnosti, tihem zaupanju, vztrajnosti, pravem prijateljstvu.

V srcu nosim posebej vtisnjene nekatere obraze: domačih in prijateljev, ki so neizbrisno povezani z mojim življenjem in duhovništvom. Hvaležen sem, da so bili z mano. Z veseljem se bližam dnevu, ko bom posvečen v duhovnika. V teh letih sem se naučil, da ne načrtujem veliko za naprej. Zaupam v Kristusa, ki vse spreminja v dobro, zaupam v njegovo Cerkev. Želim si, da bi zrastle še veliko duhovnih poklicev, ki jih tako potrebujemo. Hvaležen in srečen sem, da mi je Bog preko ljudi in dogodkov pokazal svojo pot in da sem prispel do tega ve-

menil v tišino, utihnili so valovi..., vodil jih je v pristanišče po njihovi želji... Naj se zahvaljujejo Gospodu za njegova čudovita dela v blagor človeškim sinovom. Naj ga povzdigujejo v zboru ljudstva, v krogu starešin naj ga hvalijo... je ščitil ubogega pred bedo” (Ps 106, 6-41)

Apostol Pavel nam v drugem berilu ponavlja, da smo nova stvaritev v Kristusu. Stiska nas njegova ljubezen, ker je on za nas vse umrl iz ljubezni.

Zato se mu popolnoma zaupamo. Z nami je tudi v največji stiski. Takrat še najbolj. Vojak, ki ga je Pilat poslal preveriti Jezusovo smrt na križu, je dokončno odprl Jezusovo stran, srce, kot zaklad in znamenje vseh milosti. Zaradi tega tako častimo Jezusovo srce (letos je praznik 23. 6.). Janez Krstnik pa (praznujemo ga 24. junija) je smel kot Jezusov predhodnik poskropiti ječo s svojo krvjo (praznovanje mučeništva je 29. 8.) in se tako priločiti Gospodu. Manjšal se je, ponižal zato, da bi Kristus rastle (Jn 3, 30).

Žal se je češčenje Jezusovega srca ohladilo, je zvodeno. Začelo je pojemat med drugo

Muslimansko izrazoslovje Džihad in milet

Vsrednjeevropskem prostoru, kjer je veliko muslimanov, se muslimansko izrazoslovje uporablja tudi v vsakdanjem življenju. Tako srečujemo med Nemci, Holandci, Francozi

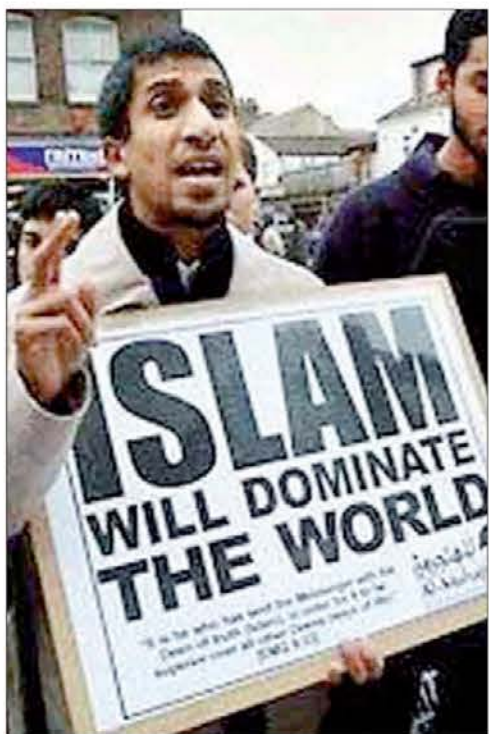
velja v veliki meri še danes. (Izraz šariat pomeni bes, tako razlago dobimo v slovarju turcizmov. Medtem ko se v evropskih slovarjih tolmači kot muslimanski verski pravni predpis. Tako imamo šariatsko pravo in

in Španci besedi džihad in milet, tudi v vsakodnevnem pogovoru, uporabljajo pa jih tudi po časopisih in revijah. Džihad danes izvajajo teroristi in je uperjen proti »slabim« muslimanom kot tudi proti drugovercem. Morda se še spominjate, kako je džihad »kosil« okrog leta 1980 v osemletni vojni med Iranom in Irakom in terjal nad milijon dvesto tisoč življenj.

V času preroka Mohameda so muslimani dali premaganim poganskim ali krščanskim vladarjem na izbiro, ali sprejmejo islam ali pa plačajo poseben davek, če želijo ohraniti svojo vero. Če so obe možnosti zavrnili, so jim napovedali DŽIHAD, sveto vojno. Muslimanski verniki so prepričani, da imajo kot zmagovalci po džihadu pravico zaslužniti ali celo umoriti nemuslimane. Temu pa so se bili pripravljeni odpovedati, če so jih poraženi nemuslimani sprejeli za »zaveznike«. Tako so takšni nemuslimani, ki so bili poraženci v vojski ali pri osvajanju, ostali brez državljanskih pravic. Plačevati so morali dodani davek, ki so ga imenovali DŽIZJA. Poleg tega so se morali tudi oblačiti drugače kot muslimani, da so bili takoj prepoznavni. Skoraj do propada turškega imperija je to veljalo tudi na Balkanu. Tam so ta davek imenovali MILET. Mnogi nemuslimani so sprejeli islam, da so se tako rešili te verske in tudi politične diskriminacije. V državah, kjer je islamska zakonodaja, ki jo imenujemo »ŠERIAT, tudi ŠERIA, to pretežno

šariatska sodišča.) Ta oblika džihada se po zmagi muslimanov preimenuje v MILET in je nekakšna diskriminirana diktatura. Pred seboj imamo te pojme: »DŽIHAD, ki pomeni pri muslimanih sveto vojno, DŽIZJA, davek, ki izhaja iz džihada, ŠERIA ali ŠERIAT, kar je muslimansko pravo - šariatsko pravo - šariatsko sodišče in besedo MILET, dajatev, ki jo nemusliman plačuje muslimanom po muslimanskem pravu (šeriatu), da ga varujejo.« Zato danes besedi džihad in milet uporabljamo ob primerjavi takšnih in drugačnih izmov (fašizem, komunizem ...), ki so oblikovali našo zgodovino v zadnjem stoletju. Ko danes zgodovina počasi, a vztrajno razkriva resnico o dogajanjih v zadnji vojni in po njej, marsikoga marsikaj zaboli. Ljudje pa, ki so jim takšni in drugačni miti, ki so jih oblikovali »izmi«, pomagali ne samo, da so tedaj lepo živeli, ampak so v teh polpreteklih izmih imeli občutek večvrednosti z vladanjem in so zato zakrivali takšna in drugačna hudodelstva, so upravičeno primerljivi z muslimanskim džihadom ali miletom.

Ambrož Kodolja

12. NAVADNA NEDELJA

Job 38, 1.8-11; Ps 106; 2 Kor 5, 14-17; Mr 4, 35-41

Kdo je pravzaprav Bog? se ljudje sprašujejo. V današnjem prvem berilu, ki je vzeto iz Joba (Job 38, 4-11), dobimo le en odgovor na naše vprašanje, vendar nam celotno Sveto pismo osvetljuje Boga z vseh mogočih strani, a ga kljub temu ne more docela zajeti zato, ker presega vse naše zmožnosti. Sicer nas Bog sam izziva k odgovoru na vprašanja, ki zadevajo vesolje, tako v naši neposredni okolici kot v naši notranjosti.

Bog sprašuje Joba, naj mu pojasni in pove, kje je bil, ko je on utemeljeval zemljo. Vprašanja Boga skrivajo neko ostrino in izziv zato, da bi se človek ne napihoval s svojim omejenim znanjem o Bogu in o svetu. Bog podaja stari nauk o svetu, ki sloni

na stebrih, je razpet v vesolju in je en sam čudež, ki se ga jutranje zvezde skupaj veselijo in zaradi njega vriskajo vsi Božji sinovi (Job 38, 1-7).

Tudi pri Jobu, kakor pri Izaiju in prerokih, se nam nudi lepa poezija Stare zaveze. Boga slika kot tistega, ki je zaprl morje z vrati, "ko je izbruhnilo in ušlo iz materinega naročja". Postavil je morju zapah in vrata (v. 8, 10). O Bogu nadaljuje tako: "Glej, Bog je vzvišen v svoji moči... Glej, Bog je tako velik, da ga ne doumujemo, števila njegovih let ni mogoče ugotoviti" (Job 36, 22.26).

Psalm 106 poje, kako Bog rešuje človeka v stiski: "V svoji stiski so vpili h Gospodu, iz njihovih tesnob jih je rešil... razbil bronasta vrata in presekal železne zapave... Tisti, ki so z ladjami odpluli na morje, da bi trgovali na velikih vodah, tisti so videli Gospodova dela in njegove čudeže v vrtincu. Rekel je in je vzdignil veter, nevihti, ki je visoko dvignila valove. Vpenjali so se do neba, spuščali do brezen, njihova duša je v nesreči drhtela... V svoji stiski so vpili h Gospodu, iz njihovih tesnob jih je izpeljal. Vihar je spre-

menil v tišino, utihnili so valovi..., vodil jih je v pristanišče po njihovi želji... Naj se zahvaljujejo Gospodu za njegova čudovita dela v blagor človeškim sinovom. Naj ga povzdigujejo v zboru ljudstva, v krogu starešin naj ga hvalijo... je ščitil ubogega pred bedo" (Ps 106, 6-41)

Apostol Pavel nam v drugem berilu ponavlja, da smo nova stvaritev v Kristusu. Stiska nas njegova ljubezen, ker je on za nas vse umrl iz ljubezni.

Zato se mu popolnoma zaupamo. Z nami je tudi v največji stiski. Takrat še najbolj. Vojak, ki ga je Pilat poslal preveriti Jezusovo smrt na križu, je dokončno odprl Jezusovo stran, srce, kot zaklad in znamenje vseh milosti. Zaradi tega tako častimo Jezusovo srce (letos je praznik 23. 6.). Janez Krstnik pa (praznujemo ga 24. junija) je smel kot Jezusov predhodnik poskropiti ječo s svojo krvjo (praznovanje mučeništva je 29. 8.) in se tako priločiti Gospodu. Manjšal se je, ponižal zato, da bi Kristus rastle (Jn 3, 30).

Žal se je češčenje Jezusovega srca ohladilo, je zvodeno. Začelo je pojemat med drugo

svetovno vojno. Po vojni je neka starejša žena obiskala našo družino. Med pogovorom je izrekla tale stavek: "Tiste, ki opravljajo pobožnost prvih petkov, je treba vse pobiti!" Mama, ki je sedela pri mizi, jo je vprašala, ali bodo tudi njo pobili, ker opravlja prve petke? Žena, ki je dolga leta prejemale sv. obhajilo, ni znala odgovoriti na vprašanje. Obmolnila je. Nokturno za Primorsko pisatelja Rebule se je razvijal kot nekakšna obsedenost do današnjih dni. To je maslo sovražnika Boga in morilca ljudi ter očeta laži od začetka (Jn 8, 44).

Kajti, ko se razbesni vihar, ki npr. ogroža ljubezen in zvestobo zakoncev, ko se pojavi strah hude bolezni, ja, gotovega umiranja, ko se zamaje vse življenje kot na vihnem morju, nas edino vera rešuje. Zato si izmolumo vere od Jezusa, ki se zdi, da spi, da je gluha za naše klice, da ne pozna naše tesnobe in groze. Četudi poslušamo njegov očiitek: "Kaj ste strahopetni? Ali še nimate vere?" (Mr 4, 40).

Izprosimo si torej vere, zaupanja in čiste ljubezni od Boga po Božji materi.

JE PODPIS,
PA TUDI VELIKO VEČ.

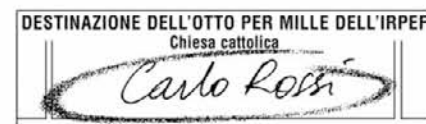
PODPIŠI OBRAZEC CUD IN NAMENI
OSEM OD TISOČ KATOLIŠKI CERKVI.
TVOJA ŽELJA POMAGATI DRUGIM
SE NE BO UPOKOJILA.

C.E.I. Conferenza Episcopale Italiana

8x
mille
CHIESA CATTOLICA

www.8xmille.it

Davkoplačevalci, ki niso dolžni predstaviti davčne prijave, lahko vseeno sodelujejo pri izbiri Osem od tisoč z obrazcem CUD. Na obrazcu naj v za to določenem okvirčku dvakrat podpišejo: v okencu Chiesa Cattolica in na dnu obrazca, v okencu "Firma". Nato naj dajo obrazec CUD v belo ovojnico, nanjo naj zapišejo svoj priimek in ime ter davčno številko s pripisom "Scelta per la destinazione dell'8xmille dell'Irpef - Anno 2005". Pismo naj oddajo na pošti ali v banki. Informacije za podpis na obrazcu CUD lahko dobite na brezplačni telefonski številki 800.348.348.

Na tvoji davčni prijavi
ali na obrazcu CUD

LETOS SO PRISPEVKU OSEM OD TISOČ POSKUSNO DODALI PET OD TISOČ. DAVKOPLAČEVALEC LAHKO PODPIŠE ZA OSEM OD TISOČ IN TUDI ZA PET OD TISOČ, V KOLIKOR PRVI NE IZKLJUČUJE DRUGEGA. NOBEDEN OD DVEH NIČ NE STANE DAVKOPLAČEVALCA.

Kratke

Dan družine

V nedeljo, 18. junija je potekal 11. Dan družine, ki ga organizira Skupnost družin Sončnica. Običajno je ta praznik vedno potekal drugo nedeljo v mesecu maju, ko poteka istočasno svetovni dan družine, vendar je bil letos prestavljen na kasnejši datum zaradi družinskih obveznosti večine odbornikov.

Glavni cilj tega praznika je, da se družine srečajo ter da si deležijo njihove življenjske izkušnje in v tem najdejo oblike medsebojne pomoči in druženja. Na tak način je družina kot vrednota poudar-

jena v vseh njenih vidikih, od odnosa med zakoncema, raznih pogledov na vzgojo otrok, problematika službe in delovnega urnika, vse do deleženja prijateljstva z drugimi družinami.

Letošnji dan družine je začel s sv. mašo v cerkvi Sv. Valentina v Štmavru, kjer je potekala slovesnost Sv. rešnjega telesa s tradicionalno procesijo, ki jo je vodil g. župnik Marjan Markežič. Po končanem obredu so se udeleženci Dneva družine zbrali in skupno zapeščili proti Sabotinu. Na začetku je bila pot sicer udobna zaradi sence, ki jo je nudil gozd. Višje pa je poletno sonce začelo kar dobro pripekati. Skupina približno petdesetih udeležencev se je ustavila pri cerkvi na Sabotinu in se primerno odježala ter spočila. Priložnost je bila tudi za skupinsko sliko in čudovit razgled na Sv. Goro, kot tudi na Vipavsko in Furlansko nižino. Sicer na vrhu je vročina nekoliko popustila, saj je pihal blag poletni vetrič.

čas počitka je minil in vesela družina se je podala po sabotinovem grebenu do najvišje točke, kjer so se vsi podpisali. Sledil je spust običajno časa za to primanjkuje.

Pohod se je zaključil pri bivši štmavski osnovni šoli, kjer ima danes sedež vaško društvo, ki je udeležencem priskočilo na pomoč in nudilo možnost, da so si tam pripravili kosilo, sicer dobro tradicionalno paštašuto in domačo kapljico. Kosilo so zaključile domače česnje in slaščice, ki so jih pripravile mamice. Po zasluženem počitku je sledila otroška tekma v zbiranju, medtem ko so se starši posvetili medsebojnemu klepetu in pogovoru, saj običajno časa za to primanjkuje. Vsem družinam, staršem in otrokom, ter Kd »Sabotin« se Sončnica lepo zahvaljuje za prisotnost in medsebojno obogatitev, ki so jo bili deležni vsi, ki so se 11. Dneva družine udeležili ali kakorkoli pripomogli pri pripravi in izvedbi. / Julijan Čaudek

Kulturne pobude med Koroško in Primorsko

Kulturno sodelovanje med Koroško in Primorsko je že več let lepo utečeno in odločilno prispeva k bogatitvi zamejskega prostora. Da bi načrtovali kulturne pobude za letošnji jesen so se v torek, 13. junija, v Ukvah sestali predstavniki Krščanske kulturne zveze iz Celovca, Slovenske prosvete iz Trsta in Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice. Dogovorili so se, da bodo tudi letos skupno priredili Koroške kulturne dneve na Primorskem, ki bodo že 24. po vrsti in se bodo odvijali od 7. do 15. oktobra v raznih krajih Goriške in Tržaške. Na teh dnevih se bodo predstavile razne koroške kulturne skupine. Predviden je skupni nastop mešanih zborov iz Sel in Lojze Bratuž iz Gorice, ki bosta izvedla Mozartovo mašo. Predstavili se bosta tudi igralska skupina društva Planina iz Sel in lutkovna skupina iz Celovca. Na programu Koroških kulturnih dnevov so predvidene tudi likovne razstave, srečanje glasbenih šol, predvajanje filma Po Koroških poteh, predstavitev raznih publikacij in okrogla miza o mladinski problematiki. V sklop sodelovanja med Primorsko in Koroško so predvidene še druge kulturne izmenjave.

Obvestilo za šolnike

Sporočamo, da je Ministrstvo za šolstvo dne 6. junija 2006 objavilo okrožnico št. 745, na podlagi katere je mogoče na zavodskih lestvicah dopolniti ali zamenjati izbrane šole, zamenjati pokrajino ali se na novo vključiti v omenjene lestvice. Prošnje na predvidenih obrazcih je treba oddati izbrani šoli do 5. julija 2006. Zainteresirani imajo možnost, da si omenjeno okrožnico pregledajo na spletnih straneh Ministrstva za šolstvo (www.istruzione.it) ali na oglasni deski Centra za upravne storitve v ul. Rismondo, št. 6. v Gorici. / Urad za slovenske šole - goriški oddelek

Akcija za kip Simona Gregorčiča v Gorici

Odbor Slovenske konzulte pri goriški občini, Slovenske kulturno gospodarske zveze, Sveta slovenskih organizacij, Zveze slovenske katoliške prosvete, Zveze slovenskih kulturnih društev, Kulturnega centra Lojze Bratuž in Kulturnega doma sporoča, da bo v drugi polovici oktobra letos prišlo do postavitve doprsnega kipa Simona Gregorčiča v goriškem Ljudskem parku, ki ga je izdelal Silvan Bevčar.

Odbor se je odločil za akcijo zbiranja finančnih sredstev in poziva ljubitelje "goriškega slavčka", da prispevajo v ta namen.

Sredstva se zbirajo v jutranjih urah v prostorih Kulturnega doma in Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici.

POGOVOR Predsednik društva F.B. Sedej Matej Pintar o skorajšnjem števerjanskem festivalu

Festival in društvo sta neločljivo povezana

Še dva tedna in pod Borovci v Števerjanu bo vse živo. Prizadevni organizatorji 36. festivala narodno-zabavne glasbe se mrzlično pripravljajo na tradicionalno osrednjo letno prireditev, ki bo 7., 8. in 9. julija gotovo tudi letos privabila veliko ljudi v briško vas. O vsem tem smo se pogovorili s predsednikom društva Sedej Matejem Pintarjem.

Za predsednika društva si bil izvoljen lani jeseni. Tokrat boš torej prvič spremljal festival v tem svojstvu.

Ko sem sprejel funkcijo predsednika, sploh nisem mislil na festival. To odgovornost, ki ni majhna, sem sprejel, ker mi veliko pomenijo vas, njena kulturna rast, otroški, mladinski in mešani zbor ter dramska skupina društva Sedej. Vse to rad spremljam in vesel sem, če se na vasi kaj dogaja. Vem, da imam v Števerjanu dobre sodelavce in ljudi, ki veliko delajo, da se vse to ne izgubi. Že januarja smo začeli razmišljati na festival. Zanj skrbi poseben odbor, v katerem so člani društvene odbora in drugi sodelavci.

Si si kot predsednik zadal kakšne posebne "programske smernice"?

Prizadevam si, da bi spet polneje zaživela naša dramska družina: to je dejavnost, ki je pred več desetletji zbrala skupaj veliko vaščanov. Zadnjič smo nastopili pred nekaj leti, za tokratno sezono pa imamo spet nekaj v načrtu. Rad bi, da bi si kdo od mlajših članov vzel to skrb. Želim tudi, da bi se naš mešani zbor kakovostno izboljšal; sedaj ga vodi Mirko Ferlan, ki je za to dobro pripravljen. Z njim sem zelo zadovoljen; želel bi, da bi vsi pevci vnesli toliko navdušenja in pri-

zadevanj v vaje, kolikor jih vnaša Mirko, pa bi gotovo dosegli lepe rezultate.

Društvo je zelo povezano s festivalom: če ta uspe, tudi v nadaljnje delovanje stopamo z večjim zagonom. Toda festival ni vse. Imamo tri zборе in dramsko skupino; če se ljudje med letom srečujejo, se pogovarjajo in skupaj delajo, se potem vse to pozna na festivalu, ki je višek našega delovanja. Zato mi je festival pri srcu prav toliko, kolikor mi je pri srcu zbor ali kakšna druga dejavnost, saj enega brez drugega ni.

Kakšne spomine imaš na svoje prve festivale?

Kot otrok sem se festivalov udeleževal kot pač vsi vaščani. Kot član društva pa sem začel bolj aktivno sodelovati tudi pri pripravi. V odboru za festival sem letos prvič, zato mi je njegova organizacija nekaj novega. Karih 10-15 let sodelujem pri pobudi tri dni festivala in nekaj tednov prej pri pripravi odra, šotorov, kioskov itd. Zato mi vodenje del ni enostavno. Iskreno sem hvaležen prav vsem sodelovnikom, ki mi stojijo ob strani in so mi pri tem v oporo. Veliko koristnih nasvetov, da bo vse dobro steklo tudi letos, mi je dal zlasti prejšnji predsednik Mihael Corsi.

Kako potekajo dela?
Lani smo sestavili nov oder, letos pa smo ga še "oblekli" v kamen. Teden pred festivalom bo moral že biti postavljen veliki šotor, ki ga bomo uporabili tudi za novo mašo vaščana Alesia Stasija 2. julija. Zvečer dela-

mo tudi do poznih ur, saj dela res ne manjka.

Vas je dosti?

Na začetku so vedno eni in isti, počasi se bližajo še mlajši. Upam, da nas bo čimveč. Nekateri mladi se žal ne zavedajo, da bi lahko dali kaj več od sebe. To pa je splošen podatek v številnih podobnih stvarnostih.

In vendar vam gre glede tega v Števerjanu še dobro...

Da, v društvu je veliko mladih, toda dejstvo, da je drugod slabše, nas ne tolaži. Če nismo pozorni in če hitro ne reagiramo, se bo stanje z lahkoto poslabšalo tudi pri nas; je samo st-

biti veseli in na to ponosni.

Kaj boste torej ponudili na letošnjem festivalu?

Poleg rednega tekmovanja, ki se ga bo udeležilo 33 ansamblov iz Slovenije, bodo nedeljska atrakcija odlična avstrijska skupina Die Mooskirchner, ki izvaja tudi slovenske melodije. Nekateri ansambli se vračajo, drugi so novi; to je sicer lahko tvegano, saj mladih ne poznamo in ne vemo, če bodo s svojim nastopom zvišali ali znižali kakovost prireditve. Letos imamo tudi namen predvajati festival v neposrednem prenosu po internetu; lani smo prek mreže v živo predvajali samo glasbo, letos pa bodo lahko tudi ljudje iz oddaljenih krajev,

če nam bo le uspelo, spremljali celoten festival na ekranu računalnikov. Novo je tudi to, da jaz, čeprav sem kot predsednik društva tudi predsednik komisije, ne bom glasoval; za to sem se odločil, ker iskreno menim, da nisem dovolj podkovan, da bi ocenjeval izvajanje ansamblov. Drugače bo festival nudil to, kar nudi vedno: dobro založene kioske, razstavo domačih umetnic oz. obrtnic in veliko prijetne družbe. Upamo le v lepo vreme.

Letos napovedujete presenečenje...

Dosti ne morem povedati, sicer bi pokvaril presenečenje. Vediti le, da gre za posebno knjigo o festivalih. Predstavljena bo v četrtek, 6. julija zvečer, ko se bo s posebnimi gosti v prav posebnem vzdušju uradno začel festival. Pričakujemo vas čimbolj številne!

DD

var časa.

Pred kratkim je društvo sodelovalo tudi pri vaškem prazniku Likof. Veliko pobud, veliko naporov in dela...

Že res, toda takih vaških praznikov se ne smemo nikoli naveličati, ker je dobro za vse vaščane, če se kaj lepega in pametnega dogaja. Tega moramo

mo, je prišlo v času nacionalistične diktature do hudih ksenofobičnih pritiskov in poskusa nasilne asimilacije. Posebno obdobje je sledilo

po letu 1941, ko je prišlo tudi do ustanovitve posebnih zbirnih centrov in taborišč za "aloglote", pa tudi do konfinacij v oddaljene kraje.

Knjiga o Sardincih

Lep večer v Ronkah

Dne 5. junija je društvo Jadro pod pokroviteljstvom ronške občine in v sodelovanju z društvom Skala iz Gabrij ter

Foto DPD

z ANPI iz Sovodenj organiziralo predstavitev knjige *Sardinci - Battaglioni speciali in Sardegna* o Slovencih, ki jih je kraljeva vojska pod fašizmom vključila v bataljone povečini na Sardinijo in Sicilijo. O delu in omenjenem zgodovinskem obdobju sta spregovorila avtorica Dorica Makuc, cenjena časnikarka in poznavalka krajevnih zgodovine, ki je v preteklosti pripravila za slovensko tele-

vizijo zanimive dokumentarce o koncentracijskih taboriščih v Gonarsu, Viscu in na Rabu, in zgodovinar Luciano Patat iz Krmina, ki je nedavno objavil knjigo o odporišnem gibanju v goriški pokrajini. Srečanja v dvorani tržiškega kulturnega konzorcija v vili Vicentini Miniussi v Ronkah se je udeležila tudi podžupanja Marina Cuzzi, na začetku in na koncu pa sta glasbeni okvir na harmoniko podarila doberdobska gojenca Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel. Nekaj odlomkov iz italijanskega prevoda knjige D. Makuc (prevedel sta jo Luisa Viginin in Laura Sgubin) je prebrala višješolka iz Ronk Sara Fontana. Poleg avtorice in zgodovinarja je spregovoril tudi predsednik društva Skala Bernard Florenin, čigar oče je bil v omenjenih bataljoni. Uvodoma je predsednik društva Jadro podal krajši zgodovinski oris, v katerem je obrazložil, da je po rapalski pogodbi okrog 330 tisoč Slovencev in 100 tisoč Hrvatov ostalo v mejah italijanske kraljevine. Kot ve-

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

Gledališče pod zvezdami

Poletno srečanje manjšinskih gledaliških skupin iz Avstrije, Italije, Slovenije in Madžarske
ŠTANDREŽ, IGRISČE OB ŽUPNIJSKI DVORANI
OD 28.6. DO 15.7.2006

- **Sreda, 28. junija, ob 21. uri**
Gruppo filodrammatico della Comunità degli Italiani "G. Tartini" di Pirano, Gledališka skupina Skupnosti Italijanov "G. Tartini" iz Pirana Ruggero Paghi *De qua e de la'* (del confin) in dialetto istro-veneto *Na tej in na oni strani* (meje) v istrsko-beneškem narečju
- **Ponedeljek, 10. julija, ob 21. uri**
Gledališka skupina KPD Planina Sele - Koroška Marcel Achard *Odkritosrčna lažnivka*. Režija Franci Končan
- **Četrtek, 13. julija, ob 21. uri**
Beneško gledališče Čedad Jean Anouilh (priredba Marina Cemetig) Orkester. Režija Marjan Bevk Fred Frinton - L. Gariup *Večerja za enega*
- **Petek, 14. julija, ob 21. uri**
Trio cabarettistico Trigemini - Manzano "Muri' di ridi" o "Sganassa" (nuovo spettacolo)
- **Sobota, 15. julija, ob 21. uri**
Gledališka družina iz Porabja (Madžarska) Miki Roš *Male vojne*

V primeru slabega vremena bodo predstave v župnijski dvorani Anton Gregorčič
POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Poletno središče Srečanja in Izzivi 2006

Sproščeno v družbi prijateljev

Sonce je končno pokazalo topel obraz in se lesketalo na krošnjah dreves čudovitega, prostranega parka Zavoda sv. Družine na ulici Don Bosco v Gorici, ko se je lepa skupina otrok postavila pred svoj indijanski šotor, da bi sodelovala na uradnem odprtju poletnega središča Srečanja in Izzivi 2006, za organizacijo katerega sta poskrbela Skupnost družin Sončnica in Mladinski dom, podprli pa so SSO, Zadruga banka Doberdob in Sovodnje, Cassa di Risparmio iz Gorice in Cassa Rurale iz Ločnika in Farre ter Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. V imenu prirediteljev je spregovoril Mauro Leban, rekoč, da je središče predvsem vendar kraj igranja, sprostitve, zabave, spoznavanja in spletnja prijateljskih vezi, pa tudi kraj, kjer so na dnevnem redu prijaznost, spoštovanje in uboganje animatorjev. Dobro bo poskrbljeno, da bo vsem otrokom čim lepše v tem krasnem vrtu sredi mesta, ki so ga tudi tokrat rade volje dale na razpolago čč. Šolske sestre, čeprav imajo prav v tem času mnogo skrbi zaradi protipožarnih prenovitvenih del v sami stavbi Zavoda. Poleg vrta imajo udeleženci središča še sobo in lahko uporabljajo tudi lepo dvorano. Za vse to se je Leban sestram toplo zahvalil. Na dvorišču so postavili tudi velik šotor, pod katerega se bodo lahko vsi zatekli, če jim bo dež ponaagal. Prijazen pozdrav otrokom sta namenila tudi goriški predsednik SSO Janez Povše, ki je zaželel, da bi bilo bivanje v središču čim bolj srečno in sproščujoče, in župnijski upravitelj Slovenskega pastoralnega središča pri sv. Ivanu, p. Mirko Pelicon, ki je spodbudil

otroke, naj v tem lepem okolju iščejo in odkrijejo Božjega duha, predvsem pa naj se imajo radi. Nazadnje je Ana Turus, glavna animatorka, povedala, da se prvi teden otroci, »preobraženi« v Indijance poglobljajo v temeljne člo-

bi mladih, ki jim mati narava ni bila najbolj velikodušna. Prihodnji teden se bodo šli scenariste in snemalce v videodelavnici pod vodstvom mentorja Cirila Murnika iz Ljubljane, ki je že vodil podobne delavnice v Sloveniji in

Ta teden obiskuje središče 33 otrok, v glavnem osnovnošolcev iz Gorice, Pevme, Štandreža in Sovodnj, v prihodnjih dneh pa jih pričakujejo nad štirideset. Kdor bi se jim želel pridružiti, se lahko še vpiše.

veške vrednote.

Otroci so prikazali dva živa indijanska totema in kavbojsko-indijanski ples v dvojicah. Nato so se nastavili fotografu, potem pa jo razposajeno ucvrli na malico. Poletno središče se je začelo v ponedeljek, 12. junija, in se bo končalo 14. julija. Otroci prihajajo ob 7.45 do 8.45. Ob 9. uri imajo vsak dan skupen trenutek, potem se razdelijo po skupinah za vodeni program, ki bo vsak teden različen. Malica je ob 10.45, po njej je prosti program, v katerem kraljujejo vsakovrstne igre. Ob vročem soncu bodo čofotali v bazenu. Od drugega tedna dalje bodo začeli, kot že vrsto let, zahajati v bližnji center CISI, kjer bodo v ustvarjalnih delavnicah preizkusili ročne spretnosti ob izdelovanju najrazličnejših izdelkov iz lesa in drugih materialov, tudi recikliranega papirja. Ti obiski bodo tudi nevsiljivi vzgojni trenutki v druž-

zamejstvu.

Na sporedu so tudi izleti. Enega, z vlakom k znamenitemu slapu Savica, so že opravili v četrtek, 15. junija. Za prihodnje tedne načrtujejo še obiske Soške doline, Furlanije (kraj Fagagna) in Rablja. Zadnji teden pa bodo, kot je že v navadi, imeli športni kamp ob pomoči športnikov društva Olympia, ki jih bodo uvajali v spoznavanje odbojke.

Od 26. do 30. junija bodo letošnji petošolci in prvošolci z nižje srednje šole, a le tisti, ki namerejo obiskovati prihodnje leto Mladinski dom, šli na Zeleni teden v Žabnice, v Kočo sv. Jožefa. Z otroki so letos, poleg omenjene Ane Turus, še Tanja Zorzut, vsestranska pomočnica, Mateja Fajt, Danijel Olivo in Simon Peter Leban.

Iva Koršič

DRUŠTVI JADRO in TRŽIČ

vabita

v četrtek, 22. junija, ob 20.30 na

DRUŽABNI SVETOIVANSKI VEČER

v parku v Selcah, kjer potekajo šagre in športna tekmovanja.

Sodelovali bodo vsi, tako da bo praznovanje uspelo kot vedno.

Vzdušje bo obogatila slovenska narodna glasba. Lepo bi bilo, ko bi pripravili venčke iz primerne travniškega cvetja; prireditelji bodo nagradili najlepše. V primeru dežja prireditve odpade.

Ugledni gosti v doberdopski cerkvi

Pevci iz Litije pričarali zelo lep zborovski večer

Glasbena sezona je pri koncu. Napočil je čas zaključnih koncertov pred poletnimi počitnicami. SKD Hrast je letošnje pevsko leto sklenil z uglednim zborovskim večerom, ki sta ga v doberdopski cerkvi sv. Martina oblikovala mednarodno priznani MePZ sv. Nikolaja iz Litije in domači MePZ Hrast iz Doberdoba. V goste na goriški Kras je v nedeljo, 18. junija, prišel uveljavljeni pevski sestav, ki je pod vodstvom dirigentke Helene Fojkar Zupančič pripravil prijeten in kakovosten program. Goste iz Litije so uvedli pevci do-

mačega MePZ Hrast pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča. Doberdopski pevci so se pred domačo publiko predstavili s tremi pesmimi iz slovenske in italijanske zborovske zakladnice. Doberdobci so izvedli Maurijevo moderno stvaritev Vetri v polju, skladbo Magnum mysterium Orlanda Dipiazze in ljudski motiv Pesem od zarje. Glavno besedo na nedeljskem koncertu so vsekakor imeli gostje iz Litije. V Doberdopsko so predstavili zahteven program, ki je vključeval slovenske in tuje skladatelje. Predstavili so renesančni izsek iz opusa Iacoba Gallu-

sa, romantiko skozi delo Felixa Mendelssohna Bartholdyja. Litijški zbor je izvedel tudi nekaj slovenskih in modernih skladb in črnskih duhovnih motivov. Goste je na klavir spremljal Zoran Škrinjar, na basu Klemen Kranjc, na bobnih pa Aleš Kajtna. Zbor svetega Nikolaja Litija je mlad tako po času delovanja kot tudi po povprečni starosti članov zhora. Deluje kot litijški župnijski zbor. Prvič se je posebej izkazal na državnem tekmovanju v Mariboru marca 2003, kjer je poleg zlate plakete prejel številne posebne nagra-

de. Na 7. mednarodnem zborovskem tekmovanju v Mariboru aprila 2004 se je uvrstili na drugo mesto in prejel vse posebne nagrade. Na zadnjem državnem zborovskem tekmovanju "Naša pesem" aprila 2005 je prejel zlato plaketo in prvo nagrado tekmovanja. Zbor prireja samostojne koncerte in koncertne maše ter se udeležuje festivalov po Sloveniji in tujini. V preteklosti je že sodeloval s Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija in številnimi odličnimi glasbeniki (Paulom A. Smithom iz ZDA, Johnom Rutterjem iz Anglije, Markom

Finkom, Stankom Arnoldom in drugimi). Še pred nedeljskim koncertom so se doberdopski pevci v petek, 16. junija, sami odpravili na gostovanje v malo vasio Samardenchio, ki leži v hribovitem svetu nad Čento. Gre za vasio, ki jo je potres iz leta 1976 do tal porušil. Doberdopski pevci so pred tamkajšnjimi poslušalci nastopili z izborom skladb iz slovenske narodne in avtorske zakladnice. Doberdobci so tam oblikovali večer še z dvema krajevnima zboroma.

Snovanja 2006

Dne 25. junija bo ob 20. uri cerkev sv. Ivana prizorišče poklona Mozartu, ki ga v nizu Snovanj prireja Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel. Nastopili bodo solisti, komorne skupine, zbor in orkester Arsateljeja pod vodstvom Marca Feruglia. Vabljeni! Naslednje srečanje bo 7. julija, in sicer v dvorani Pokrajinskega muzeja na Goriškem gradu ob 20.30 z naslovom Glasbene afinitete. Prireditelji v obetavni najavi pišejo: "Hitri življenjski ritmi, naporen delovni urnik, družinske obveznosti, pa vendar zmoredaj Komelovci tudi trenutek zbranosti ob razbiranju novih partitur. Kaj lepšega kot prijateljevanje ob glasbi?"

Obvestila

Izletniki v Baltske države so vabljeni na srečanje in pogovor z organizatorko Patrizio v četrtek, 29.6.2006, ob 20. uri na sedežu društva Rupa-Peč.

Mladinski dom iz Gorice obvešča vse zainteresirane starše, ki bi radi vpisali svoje dijake v prihodnje šolsko leto, da je predpis možen do 22. junija. Telefon in fax: 0481 546549, naslov elektronske pošte: mladinskidom@libero.it

Darovi

Za misijonarja Pedra Opeko: ob poroki vnukinje daruje nona Angelca 100,00 evrov.

Čestitka

Družino Daria in Nataše Humar je razveselil prihod male Barbare. Srečnima staršema čestita skupno z župnikom celotno župnijsko občestvo ter cerkveni pevski zbor iz Števerjana.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 23.6. do 29.6.2006)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo

97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored: **Petek, 23. junija** (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: Slovenska narodno-zabavna in zabavna glasba včeraj in danes. - Zanimivosti in obvestila. - Iz krščanskega sveta. - Zborovska pesem.

Ponedeljek, 26. junija (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound z Andrejem: moderna glasba včeraj in danes. - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 27. junija (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da ... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 28. junija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Žabe svatbo so imele II. del. - Izbor melodij.

Četrtek, 29. junija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

Ob težki in prezgodnji izgubi dragega očeta in moža Francesca izražamo sodelavki PAOLI in družini iskreno sožalje.

ADRIANO CORSI SPA
in MACO SRL

SLOVENSKO PASTORALNO SREDIŠČE GORICA
SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO E. KOMEL
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - GORICA

SLOVESNOSTI OB PRAZNOVANJU SV. JANEZA KRSTNIKA, ZAVETNIKA SLOVENSKE DUHOVNIJE V GORICI

10.00 Slovesna duhovnijska sv. maša

20.00 Snovanja 2006 - Amadeus ali božanski Mozart
Mozartova dela izvajajo solisti in orkester ArsAtelier

Sledi družabnost na vrtu ob cerkvi

Cerkev sv. Ivana, nedelja 25. junija 2006

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES in
KONFERENCA ZA ITALIJO SVETOVNEGA SLOVENSKEGA KONGRESA
v sodelovanju z ZVEZO VETERANOV VOJNE ZA SLOVENIJO in s
KROŽKOM ANTON GREGORČIČ

vljudno vabita na

PROSLAVO

**OB 15. OBLETNICI SAMOSTOJNOSTI
REPUBLIKE SLOVENIJE in**

**OB 15. OBLETNICI USTANOVITVE
SVETOVNEGA SLOVENSKEGA KONGRESA**

ki bo

v petek, 30. junija, ob 19. uri

v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici,
Drevored XX. septembra 85

PREDSEDNIK SSK
dr. Boris Pleskovič

PREDSEDNIK SSK-ITALIJA
Marjan Terpin

PROSVETNO DRUŠTVO PODGORA

prireja tradicionalni praznik Na Britofu

MRZLA ROSA, OSTRA KOSA RADA TRAVCA SE KOSI

Stare slovenske tradicije ob košnji

Nastopajo: dramska skupina P.D. Podgora, pevci solisti,
moška pevska skupina Akord

Besedilo in režija Lidija Jarc
Glasbene točke Mirko Špacapan
Gost večera zbor Laurino iz Bocna

Trg Lojze Bratuž v Podgori, 1. julij 2006 ob 21. uri

V Nemčiji vse bolj vroče Ustavite svet! Gledati moram nogomet!

Dobršen del karavane bo v teh dneh zapustil obljubljeni nemško deželo. Pot do Berlina se bo nadaljevala samo za 16 od začetnih 32 reprezentanc. Približevanje dnevu D, ki se bo zgodil 9. julija, bo postreglo z najbolj osnovno Darwinovo teorijo,

stojijo nasproti Italija, Češka, Gana in ZDA. Drugi krog tekem je postregel z zelo zanimivimi razpleti. Italijanom ni uspelo premagati šibke ameriške izbrane vrste. Dobra predstava in uspeh proti Gani sta bila po remiju z Američani kot bled spomin na lepe stare čase. Še večje

zegueta in seveda na njegovo veličanstvo Zinedina Zidanea. Kljub temu so v dveh tekmah zbrali le dve točki in zasedajo tretje mesto v skupini za Švicarji in Korejci. Da bi bil položaj še nekoliko bolj kompliciran, je poskrbel prav Zidane, kapetan

Plusinminus

➤ Guus Hiddink je izvrsten trener. Pred štirimi leti je domačine, Južnokorejce, popeljal do končnega četrtega mesta. Medtem se je zabaval tudi s klubskim nogometom. Nizozemski PSV, evropski "provincijski" klub, je v sezoni 2004/05 pripeljal v polfinale Lige prvakov. Tam je nesrečno (in nezasluženo) izpadel proti velikanu Milanu! Pred SP-jem je izbral prav posebno "letovanje" med kenguriji v Avstraliji. Mimogrede je prevzel tudi tamkajšnje reprezentanco. Pripeljal jo je v Nemčijo, premagal Japonce in dostojno izgubil z Brazilci.

➤ Italijanski mediji so se ponovno izkazali. Po prvi tekmi, ko so Italijani premagali Gano z 2-0, so že vsi pisali o tem, da bo Italija nov svetovni prvak. Azzurre so opisovali v superlativih. Pa se je le nekaj dni zatem zgodil razočaranja poln remi z ZDA. Tudi leta 2002 so bili Italijani po prvi zmagi proti Ekvadorju (tudi takrat 2-0) za medije dejansko že prvaki. In veste, kaj se je potem zgodilo, ne? Koreja, kraj nesrečnega imena...

naravno selekcijo in zakonu močnejšega. Homo homini lupus. To seveda v še večji meri velja za svetovno prvenstvo in milijardne vsote, ki se vrtijo okoli tega sveta.

Končne odločitve, a tudi veliko neodločenosti

Nekaj predtekmovalnih skupin je še zelo neodločenih. To posebej velja za tisto, v kateri si

co starčkov, so se v prvih dveh krogih uresničili. Galskim petlinom je žreb določil dokaj lahko predtekmovalno skupino. Z njimi se za vstop v osmino finala borijo še Švicarji, Korejci in Togovci. Za nekdanje svetovne prvake bi morale biti prve tekme res samo uigravanje. Francozi lahko računajo namreč na zvezde kova Thierryja Henryja, Davida Tre-

in prva zvezda ekipe. Priljubljen je drugi rumeni karton in bo soigralce na odločilni tekmi proti Togu pustil na cedilu.

London, prestolnica za pravljanja

V nasprotju s Francozi so svojo nalogo že opravili Angleži. Z dvema zmagama in s šestimi točkami so si že po dveh krogih zagotovili napredovanje. Vsekakor tudi zanje ne moremo trditi, da so navdušili nogometne privrženke. Angleži se lahko pohvalijo z najboljšo vezno vrsto, v kateri gospoduje trojica Lampard (Chelsea) - Gerrard (Liverpool) - Beckham (Real Madrid). Nekaj več težav imajo Otočani v napadu. Michael Owen že dalj časa ni več zlati deček iz EP 2000. Novi zlati deček, Wayne Rooney, mora še okrevati po poškodbah, zaradi katere je moral dobršen del prejšnje sezone spremljati ob robu igrišča. Tekma proti Trinidadu in Tobagu je bila tako simptomatična. Angleži so si ustvarili milijon priložnosti, Beckham je v kazenski prostor poslal številne predločke, nogometaši kraljice Elizabete pa so prvič zatresli mrežo šele v 84. minuti s Petrom Crouchem, ki je že pred tem zamudil nekaj neverjetnih priložnosti.

Latino nogomet poveljuje

Med ekipami, ki so prva dva kroga sklenile s polnim izkupičkom točk, najdemo tri latino-representance. Občutki ob spremljanju teh izbranih vrst so zelo različni. Brazilci so kljub dvema zmagama razočarali. Argentina pa se je v drugem kolu povsem razpištolila, potem ko

je v drugem polčasu prve tekme le s težavo zadržala napade Slonokoščene obale. Proti SČG so Argentinci prikazali precej boljši nogomet. Na krilih svojih talentiranih mladcev so nasprotnike dobesedno spravili ob živce. Juan Roman Riquelme, Carlos Tevez in Lionel Messi so izredni poroki za prihodnost. Vsi trije so zastopniki zabavnega napadalnega nogometa, ki ima svoje korenine v genialni ustvarjalnosti. Skupaj z mladimi sestavljajo argentinsko izbrano vrsto tudi bolj izkušeni nogometaši kova Crespa, Ayale in Sorina. Potencialno eksplozivni miksi. Latino ekipa, ki je zapustila zelo dober vtis, je tudi Španija. Po lahki uveljavitvi

proti Ukrajini, so se Rdeči vrage precej bolj namučili proti Tunizijcem. Tudi na Iberskem polotoku se lahko pobahajo s številnimi novimi zvezdami. Zelo dober vtis sta zapustila napadalec Fernando Torres in David Villa.

V naslednjih dneh se bodo tekme predtekmovalnega dela sklenile. V trenutku, ko zapis nastaja, se začneja tretji krog tekem. Nemčija postaja vse bolj vroča, navijači vse bolj nestrpni. Adrenalinsko pričakovanje se sicer v teh trenutkih blaži z dobrim nemškim pivom. Bogve, če bo nemško pivo dovolj hladno, da bo ublažilo strasti vseh nogometa željnih navijačev?

stran pripravi Andrej Černić

Bog obvaruj nam Ronaldo!

Pred svetovnim prvenstvom so vsi govorili samo o čudežnem kvadratu. Kako da bo čudežni kvadrat popolnoma očaral in začaral sladokusce okroglega usnja. Ustvaril se je precedenčni primer reprezentance, ki igra z dvema napadalcema (Adriano, Ronaldo) in dvema polšpicama (Ronaldinho, Kaka). V sodobnejši zgodovini nogometa ne poznamo primerov tako napadalno postavljenih ekip. Če želimo zaslediti podobne primere, moramo naš zgodovinski spomin prevrteti v sedemdeseta leta, ko so ljubitelji nogometa s svojimi čarovnjami navduševali Cruyff, Neeskens in ostali Nizozemci. Z napadalno ustvarjalno igro so na noge postavili t.i. nizozemsko šolo. Pred njimi so iz ofenzivne igre z odliko diplomirali Brazilci v času Peleja in Garrinche. Toda takrat so bili drugi časi... Postmoderni nogomet stavi na obrambo. Vsak trener se boji prejeti zadetek. Vsak prejeti zadetek pomeni korak bliže porazu. Poraz danes ni sprejemljiv za nikogar, ne samo s športnega, ampak predvsem z ekonomskega vidika.

Lepo je zato videti, da se še kdo spominja lepih starih časov, ko je bila napadalna igra športna vrednota. Toda, vseeno: nekaj stvari je še zelo nejasnih. Brazilski sicer res igrajo z Ronaldom, Ronaldinhom, Adrianom in Kakajem. Brazilski trener Parreira ni bil nikoli znan kot privrženec ofenzivizma. Kako to, da se je odločil postaviti tako napadalno enajsterico na igrišče? Po prvih dveh tekmah je postalo zelo jasno, da Ronaldo je daleč od prave fizične in psihične forme. Kljub temu je obe tekmi brazilski as začel v prvi enajsterici. Vsi sestavni deli čudežnega kvadrata so v obeh prvih tekmah razočarali (z izjemo Kakaja v prvi tekmi). Le zakaj torej Parreira, ki ni pristaš ofenzivne igre, vztraja z napadalno taktiko, ki je doslej tako razočarala? Ronaldo, Ronaldinho in Adriano so podpisali bajno pogodbo s firmo Nike, Kaka se je udomačil pri Adidasu. Nekoliko nerodno bi bilo za velike multinacionalke gledati svoje varovance, kako grejejo klop. Vsa njihova večletna vlaganja v človeško blago bi v trenutku padla v vodo. Pomislite, zakaj je v finalu SP leta 1998 igral Ronaldo, kljub temu da ga je ponoči pred velikim dogodkom obšla slabost in se je po pariškem finalu komaj še držal na nogah.

Relief 1.0 / Franz Beckenbauer Nogometaši kot peteršilj

Ko govorimo o nemškem nogometu, govorimo dejansko o njem. Prva zvezda žogobcarskega gibanja v nemški zgodovini. Kaiser je, po domače povedano, tako kot peteršilj. Je vedno in povsod. On je bil kapetan reprezentance, ki je leta 1974 osvojila naslov svetovnih prvakov proti iz-

redno napadalni in spektakularni izbrani vrsti Johana Cruyffa. On je bil selektor reprezentance, ki je leta 1990 dvignila na Olimpijskem stadionu v Rimu svetovni pokal v tekmi z Maradonovo Argentino. In on je predsednik izvršnega odbora letošnjega SP, ki poteka v njegovi domovini. Gre sicer za nekoliko patetično rešitev, ko postane dejanski "predsednik" SP-ja najprezentativnejši nogometaš države gostiteljice. Dejansko pa gre ob tem poudariti, da Nemci niso prvi, ki so se tega domislili. Leta 1998 je nogometno svetovno elito gostila Francija. In kdo je bil takrat predsednik odbora za organizacijo SP-ja? Ja, logično. Kdo drugi kot Michel Platini.

Z veliko gotovostjo lahko torej napovemo tudi predsednika naslednjega SP, ki bo v Afriki. George Weah? Roger Milla? Nogometaši, tako kot peteršilj.

Relief 2.25 / Reprezentanca Gane Prvinski nogomet velikega srca

Prvo afriško presenečenje je v Nemčijo prišlo z zahodne obale črne celine. Gana je bila pred začetkom SP-ja prava neznanka. Nogometaše sicer širša javnost pozna, ker so raztreseni po evropskih klubih od Španije do Turčije. Krstni nastop Afričanov je bil povprečen. Italijani so jih nadiigrali, ganski nogometaši pa se Totiju in soigralcem niso upirali. Pričakovati je bilo, da bodo proti

Čehom doživeli pravo katastrofo, predvsem zato, ker so Rosicky, Nedved in ostali v prvi tekmi z zelo lepo igro zmeli Američane. Žoga pa je okrogla. V drugi tekmi Gana - Češka je na dan prišlo pregovorno veliko afriško srce. Če je južnoameriški nogomet sinonim za fantazijo, evropski pa za taktike in preračunljivih postavitev, nam Afrika ponuja "divji" nogomet. Gre za tip nogometa, ki sloni na fi-

zični moči, hitrosti in vzdržljivosti, ki so lastne afriškemu človeku. Afriški nogomet je spektakularen na drugačen način kot južnoameriški. V njem lahko najdemo sledi prvinskosti in nagonosti. Gana je tako premagala sofisticirano Češko. Appiah, Muntari in Asamoah so s svojo zelo naravno igro onesposobili češki stroj. Zaslužno so zmagali in si celo privoščili zastreljati enajstmetrovko.

Relief 3.33 / Lionel Messi Harry Potter čara v Nemčiji!

Ko se je še kot mali deček iz Krodne Argenitne preselil v Španijo, mu vile sojenice niso napovedovale nič dobrega. Zaradi zdravstvenih težav je bil daleč najmanjši od vseh sošolcev in prijateljev. Mama in oče sta ga redno vozila v bolnišnico, kjer so mu vbrizgovali hormone za rast. S težavo je tako dosegel zdajšnje višino, 170 cm. Deček pa je od svojega prihoda na Iberski polotok opravil zelo dolgo pot. Danes vsi vidijo v njem novega Maradono. V Barceloni je ob Ronaldinhu in Eto'oju postal glavna zvezda novega napadalnega in spektakularnega sistema igre, ki ga je izumil Frank Rijkaard. Messi je ognjeni krst na velikih prizoriščih doživel v osmini finala letošnjega Cham-

pions league. Uspelo mu je poi-gravati se s Chealsejevo obrambo, ki nosi trenerski pečat visoke kakovosti Joseja Mourinha. Zaradi poškodbe, ki je ogrozila celo njegov nastop na SP-ju, je izpustil zadnji del redne sezone. Čudežni deček je kljub temu dopotoval v Nemčijo. In ko ga je Packerman poslal na igrišče proti SČG, se je deček pokazal svetovni javnosti: v petnajstih minutah je proizvedel asistenco za Crespa in zadetek. Nogometni Harry Potter čara!

Predstavitev Brecljevega Furlansko-slovenskega slovarja Za ovrednotenje goriških korenin in ploden kulturni dialog

Dejstvo, da sta bila furlanščina in slovenščina več stoletij edina dva jezika, ki so ju govorili Goričani, še ni prišlo v glave ljudi. To misel je poudaril predsednik goriškega Inštituta za versko in družbeno zgodovino g. Luigi Tavano, ki je 12. junija v sodelovanju z združenjem Filologica Friulana in pod pokroviteljstvom pokrajinske uprave priredil v sejni dvorani pokrajinskega sveta predstavitev Furlansko-slovenskega slovarja. To je prvi furlansko-slovenski slovar, sad dela Marijana Breclja, nekdanjega knjižničarja v Novi Gorici, prevajalca in jezikoslovca ter dolgoletnega sodelavca Goriške Mohorjeve družbe. Slovenščina in furlanščina sta bila na Goriškem dolgo časa domača jezika, nemščina pa govorica državne uprave. Glavnina Goričanov se je sporazumevala prav v furlanščini, "zato je novi slovar izjemno delo," je še povedal Tavano. "Ne gre za eksotičen poizkus," je povedal predsednik pokrajinskega sveta Maurizio Fabbro, "ampak za ponovno ovrednotenje naših korenin v zavesti, da so jih v prejšnjem stoletju drugi umetno potvarili in nam jih spremenjene vsilili. Na nov način želimo stopiti v tretje tisočletje pomiritve, sprave in ovrednotenja goriških korenin." Slovar je izredno po-

Prof. Giorgio Faggin in prof. Lojzka Bratuž (DPD)

memben tudi za to, je poudaril podpredsednik združenja Filologica Friulana odv. Carlo del Torre, ker z njegovo pomočjo lažje doumemo Goriško izpred sto leti, ki je bila v ponos vseh. Univerzitetni prof. Giorgio Faggin, velik poznavalec furlanske kulture in avtor več knjig, je nato orisal razvoj furlanske književnosti in njene glavne predstavnike iz Goriške in dežele. Novi slovar je primerjal s svojim, ki velja za "thesaurus" furlanskega jezika,

Marijan Breclj

in z delom Gianinija Nazzija, ki je uredil več slovarjev iz furlanščine v druge evropske jezike. Breclj je "z izredno filološko natančnostjo" vnesel v svoj slovar tudi nekaj malo znanih in arhaičnih furlanskih besed, je komentiral Faggin, ki je tudi navedel nekaj izrazov, ki pričajo o ozmozi med slovenskim in furlanskim jezikom. Prav gotovo ima slovar nedvomno vrednost, je povedala prof. Lojzka Bratuž, saj so narodne, kulturne in jezikovne

posebnosti naše zemlje velika obogatitev za vse Goričane. Poznati sosedov jezik pomeni spoznati tudi njegovo zgodovino, kulturo in dušo; žal pa je utopično pričakovati, da bi slovenščina bila učni predmet v tukajšnjih italijanskih šolah. Marijan Breclj, neutrudni slavist in izobraženec velike miselne širine, je prevedel veliko italijanskih del, žal ima premalo časa za pesnjenje; s svojim slovarjem, ki ga je izdala Goriška knjižnica Franceta Bevka, šteje skoraj 900 strani in vsebuje več kot trideset tisoč gesel, pa je naredil veliko dejanje za našo zemljo in kulturni dialog na njej.

DD

Od Pohlinoe slovnice do samostojne države

Založba Modrijan je te dni predstavila najnovejši založniški dosežek – knjigo enega izmed najbolj uglednih slovenskih zgodovinarjev, dr. Petra Vodopivca, z naslovom Od Pohlinoe slovnice do samostojne države. Knjiga temelji na najnovejših spoznanjih slovenskega zgodovinarstva in prinaša pregled dvestoletnega slovenskega kulturnega, družbenega, gospodarskega in političnega dozorevanja od začetkov narodnega gibanja do osamosvojitve. Gre torej za obdobje od konca 18. stoletja do konca 20. stoletja: od poziva avguština Marka Pohlina svojim sodeželanom, naj se ne sramujejo svojega jezika, saj je prav tako imeniten kot drugi jeziki velikih narodov, do rojstva države.

dialoška, je na predstavitvi povedal dr. Igor Grdina; posebnost avtorja v slovenskem zgodovinarstvu je, da spodbuja debato z miselno globino, poglobljeno stjo uvida in primerjalnim zamahom v evropskem in svetovnem kontekstu. Nastajala je kar deset let, njen nastanek pa sta spodbudila kolega dr. Vodopivec, dr. Vasko Simoniti in dr. Peter Štih, ki sta leta 1995 pri Korotanu v Ljubljani objavila slovensko zgodovino do razsvetljenstva. Avtor se je držal dveh načel: poznavanje dejstev in abstiniranja lekcije, kakšna naj bi zgodovina bila – popisal jo je torej tako, kot je bila. Po svojih lastnih besedah je imel največ težav z obdobjem druge svetovne vojne, kajti ob vseh tehtnih publikacijah "pre-

ve Slovenije. V tem obdobju je bila Slovenija vključena v tri večnarodne države, ki so druga za drugo zginevale s političnega zemljevida. "Obdobje teh dvestotih let je seveda precej krajše od več tisočletij, ki segajo od prazgodovinskih začetkov človeškega življenja na današnjih slovenskih tleh do začetkov slovenskega narodnega gibanja," piše dr. Vodopivec v Uvodu v svojo knjigo, "toda zaradi vse bolj dinamičnega, raznoliknega in vsestranskega razvoja v 19. in 20. stoletju je zgodovine, ki jo je treba poznati, če jo želimo razumeti, v resnici vedno več." Knjiga je taka kot avtor –

pričljive sintetične ocene nimamo". V intervjuju za tedensko revijo je na vprašanje, ali kot zgodovinar čuti potrebo po novi zgodovini partizanstva, glede na to, da so jo doslej pisali predvsem protagonisti sami, med drugim odgovoril, da bo v prihodnosti treba napisati novo vojaško zgodovino partizanskega gibanja. Na predstavitvi je dr. Vodopivec še poudaril, da je knjigo pisal z iskrenim namenom, da bi pripomogel k temu, da zgodovina ne bi bila nad nami, ampak da bi ostala za nami.

Dušan Rogelj

Za naš jezik

Svoj ali nič?

Zadnjič smo zaključili s trditvijo, da uporabljamo povratno-svojljni zaimek "svoj" za vse osebe v vseh sklonih, kadar gre za lastno osebo, npr.: **Vsak je svoje sreče kovač.** So pa primeri, predvsem kadar govorimo o sorodnikih, prijateljih in znancih, ki so sicer (moji, tvoji, njegovi, najini, vajini, njuni, naši, vaši, njihovi), vendar težko rečemo, da so naša (moja, tvoja... vaša... njihova) **lastnina**, saj vendar ne razpolagamo z njimi kot s stvarmi. Čim rajši jih imamo, tem bolj jim dopuščamo, da so svobodni! V takih primerih ni potreben povratno-svojljni zaimek! Poglejmo nekaj primerov: **Danes jutraj sem telefonirala mami.** (Ne: "svoji" mami) **V mestu sem srečala sestrično.** (Ne: "svojo" sestrično) **Otroci so voščili stricu za rojstni dan.** (Ne: "svojemu" stricu) **Peter je lepo pozdravil nonoto.** (Ne: "svojega" nonota) **Kdaj greš na obisk k staršem?** (Ne: k "svojim" staršem) **Spoznal je prijatelja po glasu.** (Ne: "svojega" prijatelja) V vseh teh in podobnih primerih bi lahko uporabljali povratno-svojljni zaimek "svoj", vendar je veliko bolj slovensko in lepše, če ga sploh ne uporabljamo.

Izšel prevod Iraškega brevirja pesnika Silvia Cumpete

Foto JMP

V četrtek zvečer, 14. t.m., so v Kulturnem domu v Gorici predstavili prevod pesniške zbirke goriškega italijanskega pesnika Silvia Cumpete, ki je delo Jolke Milič. O poeziji in delu Cumpete, a tudi o prevajanju nasploh, so na dobro obiskani predstavitvi spregovorili Ciril Zlobec, ki je zbirki napisal uvodno besedo, prevajalka Jolka Milič ter predstavnica založbe Kappa Vu iz Vidma, ki je delo izdala. Večer je bil bogat, ker je šlo po eni strani za predstavitev knjižne založbe, tudi mladih furlanskih pesnikov, po drugi strani pa za prepletanje slovensščine in italijanščine. Sara Hoban je interpretirala Cumpetovo poezijo, za glasbo pa je poskrbel znani furlanski jazzist Claudio Cojaniz. Akademik Ciril Zlobec je v uvodnih besedah zbirki Iraški brevir na pot zapisal, da je "zgoščeno angažirana, globoko zasidrana v naš sedanji trenutek in iz njega sporočilno odprta v naš jutri, ki se je očitno začel že včeraj". Predstavitev knjige v Kulturnem domu pa je Cirilu Zlobcu omogočila, da se je v italijanskem in slovenskem jeziku razgovoril o odnosih med slovenskimi in ita-

lijanskimi pesniki. Neutrudna in mladostno zagnana Jolka Milič, ki je Iraški brevir prevedla, je na predstavitvi povedala, kakšen je njen odnos do prevajanja, za Cumpetovo italijanščino pa je povedala, da je izjemna, saj je v nji našla veliko besed, ki jih sama ni dobro poznala in je bil zato prevod velik izziv. Avtor Silvio Cumpeta, ki je Goričan po rodu, letnik 1933, je tudi direktor literarne revije I quaderni della Luna, po izobrazbi filozof, bil pa je tudi viden politik, dolgo časa predsednik goriške pokrajinske uprave, izdal je več pesniških zbirk v italijanskem jeziku, prevajan je v francoščino, angleščino, slovenščino. O svoji zbirki, ki je v italijanskem jeziku izšla leta 2003, je dejal, da je zanjo bil edini povod "iskreno in resnično ogorčenje nad vojno, sicer res vojno v Iraku, a vojno nasploh." Alessandra Kersevan, urednica pri založbi Kappa Vu iz Vidma, je napovedala, da bo v zbirki Paroletradotte izšlo že jeseni še več prevodov, pravzaprav dvojezičnih izdaj, še posebno slovenskih avtorjev.

JUP

Simon Gregorčič ob 100-letnici smrti

Ni hujšega gorja na sveti kot so zadušene solze; ko jim na dan ni dano vreti, pekoče padajo v srce.

(Le plakaj!)

Ne mara srečni svet solza, trpinov ne umeje, ko tožbe čuje - godrnja, in solzam se le - smeje!

(Črni trn)

GRUPPO
KB
1909
GRUPPINA

RAZPISUJE

NAGRADNI LIKOVNI NATEČAJ OKNO V SVET

Prireditelji vabijo vse mlade umetnike naj se prepustijo kreativnosti in sodelujejo na nagradnem natečaju.

Oddaja izdelkov je predvidena do 08.07.06 na naslov: »Kulturni dom«
ul. Brass 20, 34170, Gorica

Pravilnik in informacije natečaja:
www.kb1909.it

Kratke

Deželna pristojna komisija o plinskih terminalih

V četrtek, 15. junija, ima četrta deželna komisija spet pomemben dan avdicij. Člani komisije, ki je pristojna za varstvo okolja, prostorsko načrtovanje in energijo, bodo poslušali predlagatelje plinskih terminalov v Miljah in v Tržaškem zalivu, in sicer podjetji Gas Natural in Endesa. Poleg teh so na uradno poslušanje povabljeni še predsedniki družb Acegas, Snam, Iris ter predstavniki priznanih naravovarstvenih društev, kakor tudi združenj direktno zainteresiranih oseb (npr. ribičev). Dežela bo namreč v prihodnjih mesecih razpravljala o deželnem energetskega načrtu, kjer seveda zaseda odločitev o uplinjevalniku pomembno mesto.

Podpredsednik komisije Mirko Špacapan je postavil zahtevo, naj se deželna komisija sreča tudi z Ministrstvom za okolje Republike Slovenije, saj odločitev o obeh napravah presega deželno in državno ozemlje, poleg tega pa v Sloveniji javno negodujejo nad pomanjkanjem ustreznih informacij in dogovorov o tako pomembnih odločitvah.

Po prvi osuplosti nad takim svojevrstnim in po svoje revolucionarnim predlogom svetnika Slovenske skupnosti se je deželni aparat le premaknil tako, da je bila predsedniku deželnega sveta Alessandru Tesiniju poverjena naloga, naj preko konzulata RS v Trstu sproži potrebne korake.

Prireditel Burlo Garofola in CRO iz Aviana

Odbornik za zdravstvo Ezio Beltrame je v tretji deželni komisiji predstavil zakonski predlog št. 192 o preureditvi dveh raziskovalno zdravstvenih znanostnih ustanov v naši deželi, Burlo Garofolo iz Trsta in CRO iz Aviana. Osnutek bo obravnavala pristojna komisija meseca julija, predvideva pa novi organizacijski in pravni ustroj, ki ga dežela hoče dati obema ustanovama. Danes sta obe pod komisarsko upravo, prav zaradi neurejenih odnosov med državo in deželo glede njunih funkcij, kar se posledično odraža tudi pri financiranju.

V svojem posegu v razpravi je svetovalec SSK Mirko Špacapan opozoril na pomen, ki ga ti dve bolnišnici imata v državnem merilu, saj bolniki prihajajo po pomoč iz cele Italije in tudi iz drugih držav, premalo pa se ustanovi uveljavljata v deželnem merilu. Številni dvojniki po raznih oddelkih ostalih bolnišnic enako ali včasih celo boljše obravnavajo določene primere. Špacapan je poudaril, da bi resnejše znanstveno in raziskovalno delo v teh dveh bolnišnicah, ki mora tudi v zakonu dobiti primeren okvir, pripomoglo k boljši opredelitvi funkcij, ki naj bi se izvajale v takih apikalnih strukturah. Visoko kvalificirano znanje in operativnost bi tudi ostalim operaterjem v drugih bolnišnicah, v prvi vrsti pa uporabnikom, zagotavljali optimalno zdravljenje, v skladu z najnovejšimi dosežki. Tako bi ustanovi dejansko tudi presegli vsakdanjost in postali tisti referenčni strukturi, ki ju dežela Furlanija-Juljska krajina potrebuje na področju otroškega in onkološkega zdravljenja.

Izšla Mladika št. 4

Majska številka tržaške revije Mladika se bralcem predstavlja z vedrimi obrazy mladih skavtov, ki so sodelovali na tradicionalnem tržaškem jurjevanju in se zaobljubili skavtski skupnosti. Med knjižno bero je tokrat v Mladiki objavljen izbor poezij hrvaške pesnice, redovnice klarise in slikarke Anke Petričević. Manka Kremenšek Krizman je avtorica novele Zmenek. Sledi novo poglavje romana v nadaljevanjih Čarodejke, ki ga piše M. Žitnik. O bližnjem slovenskem državnem prazniku pesniško piše vestni Mladikin sodelavec, pesnik Vladimir Kos.

V petdesetem nadaljevanju Spominov na starše se Peter Merku' spominja drugega pomembnega očetovega podviga, in sicer objave študije o okoličanskem bataljonu. O nedavno zaključenem gledališkem vrtljaku, uspešni gledališki pobudi za najmlajše, ki že osem let poteka pri Sv. Ivanu, teče pogovor z odgovorno osebo pri Radijskem odru za ta projekt, prof. Lučko Peterlin Susič. Sledi krajši intervju s pesnikom Davidom Bandellijem, avtorjem pesniške zbirke Razprti svetovi, ki je pred kratkim izšla pri založbi Mladika. Revijo Mladika sklene mladinska priloga Rast.

V Rimu Rosato srečal vodstvo SSK

Na sedežu dežele Furlanije-Juljske krajine v Rimu na trgu Colonna pred palačo Chigi je podtajnik ministra za notranje zadeve Ettore Rosato sprejel delegacijo stranke Slovenske skupnosti, ki sta jo sestavljala deželni tajnik Damijan Terpin in deželni svetnik Mirko Špacapan. Prisoten je bil tudi podpredsednik deželne vlade FJK Gianfranco Moretton.

Po analizi ne ravno spodbudnega vzdušja, ki se je po aprilskih volitvah vzpostavilo med slovensko stranko in Marjetico zaradi prenizkega mesta na senatni listi, nesodelovanja pri osnovanju pokrajinske vlade v Gorici in nesporazumu okoli sestave pokrajinskega odbora v Trstu so bile izpostavljene tudi svetle točke sodelovanja.

Terpin in Špacapan sta poudarila nujnost po boljših rezultatih sodelovanja med strankama, ki je prineslo do zavirljivih uspehov Marjetice po slovenskih občinah.

Po mnenju slovenskih politikov SSK je nujno razčiščenje položaja na tržaški pokrajini, kjer stranki slovenske manjšine danes ne pripada nobeno odgovorno mesto, poleg tega pa si SSK pričakuje izdatno in odločno pomoč deželne skupine Marjetice pri dosegu takega volilnega zakona, ki bo v naši deželi jamčil Slovencu izvolitev iz manjšinske stranke po evropskem modelu.

Slednje je za SSK življenjskega pomena, saj bi le-to omogočalo, da se na volitve predstavi s samostojno listo, ki je izraz narodne skupnosti. Ob predvidljivem nasprotovanju drugih strank v deželnem svetu FJK takemu olajšanemu načinu izvolitve za kandidata SSK si slovenska manjšinska stranka nada, da bo v Marjetici imela vplivnega zagovornika.

To bi dalo smisel tudi nadaljnjemu sodelovanju med SSK in Marjetico, sta menila Terpin in Špacapan.

Tako Rosato za tržaško pokrajino kot Moretton za deželni volilni zakon sta soglašala, da bo Marjetica na strani Slovenske skupnosti. Novi podtajnik Ettore Rosato pa je še posebej poudaril svojo razpoložljivost za posege v korist zadev, ki mu jih bo predložila SSK. Obvezal se je tudi za uradni obisk pri Slovenski skupnosti za pregled perečih problemov ter za boljše spoznanje njene specifike. Terpin in Špacapan sta ga tudi vprašala, naj bo pobudnik obiska stranke v rimskem parlamentu, za kar se je tudi obvezal.

DEVINSKI GRAD Slovensko deželno gospodarsko združenje

30. redni občni zbor

“Iskrečna zahvala gre prav vsem, ki so sedeli v raznih odborih in žrtvovali svoj čas in trud, da se je SDGZ ohranilo do danes. Največja zahvala pa gre vam, drage podjetnice in spoštovani podjetniki. Vi ste tisti, ki z vašim vsakdanjim delom in tveganjem v poslu poskrbite za vas in še za koga drugega, ki dela v vašem podjetju. Niste v breme družbe, nasprotno: ustvarjate dodatno vrednost! To ni lahka pot, je pa pot, ki daje človeku dostojanstvo in svobodo. Tega ne pozabimo in tega naj se zaveda tudi naša skupnost. Vaš obstoj in članstvo sta neločljiva vez z našim SDGZ. Želimo si, da bi ta vez ostala še naprej nepretrgana.” Tako se je zaključilo poročilo predsedstva

SDGZ, ki ga je na jubilejnem 30. rednem občnem zboru združenja, ki že 60 let zbira okrog sebe zamejske podjetnike, prebral predsednik Edi Kraus. Srečanje je potekalo v ponedeljek, 12. junija, v okolju devinskega gradu. Uvodni pozdrav je najprej prinesel državni podsekretar na ministrstvu za evropske zadeve in mednarodno trgovino Miloš Budin, ki je slovenske gospodarstvenike pohvalil za njihovo delo in za pozornost, ki jo namenjajo skrbi za inovacijo in konkurenčno-

st svojih dejavnosti, za spodbujanje podjetniškega smisla in za čezmejno sodelovanje; podtajnik je obenem izrazil priložnost, da bi predstavnikom SDGZ predlagal delovno srečanje za preverjanje možnosti skupnega sodelovanja.

Foto Kroma

Posamezne točke občnega zbora so nato gladko stekle. Po poročilu predsednika nadzornega odbora Marina Pečenika je direktor združenja Andrej Šik predstavil lanski poslovni obračun in predračun za letošnje leto; direktorica podjetja Servis, Nadja Prašelj, je k temu dodala pomembno vlogo, ki ga to podjetje odigra v sklopu SDGZ.

Poročilo predsedstva je v glavnem ohranilo shemo iz lanskega občnega zbora, ki je potekal 27. 6. na Opčinah. “Takrat smo

si postavili vprašanje kaj si želijo posamezne članice in člani od naše stanovske organizacije. V poročilu samem pa smo bili kritični na vse tiste točke, kjer z našim delom in pristopom nismo bili zadovoljni”, je bilo povedano. Znano je, da je na podlagi tega vprašanja SDGZ poverilo podjetju Coman iz Bologne nalogo, da med člani preveri mnenja, dvome in pričakovanja

glede združenja. Izsledki ankete so jasno pokazali zaskrbljenost zaradi pomanjkanja strateškega vodstva v naši skupnosti, napredovanja v znanju in osebnem izpolnjevanju ter razvijanja podjetniškega čuta med mladimi. Združenje je glede nekaterih problematik že ukrepalo, zlasti glede pomanjkanja strateškega vodstva in izobraževanja ter usmeritve mladih v podjetniški sektor, pri čemer stoji združenju ob strani Zadržna kraška banka z Opčin. Poročilo je dalje vzelo v pretes

posamezne točke programa, ki so si ga bili pri združenju zastavili pred dvema letoma, in jasno izpostavilo, kaj je bilo pri tem storjenega in kaj ne. “V letu 2005 smo obdržali število članov, kar štejeemo za uspeh predvsem pri vas”, obenem je združenje ohranilo svojo prisotnost v Čedadu, v Gorici pa se odpira možnost, da bi SDGZ imelo svoj goriški pokrajinski odbor. Odnosi s krovnima organizacijama SSO in SKGZ sta na izredno kakovostni ravni, kar

potrjuje tudi dejstvo, da je združenje vključilo krovni v pobude, ki so izšle iz ankete. “Tudi našim upravnim in političnim predstavnikom smo predložili pričakovanja podjetnikov, ki izhajajo iz ankete glede potrebe po skupnem manjšinskem vodstvu. Ob reševanju konkretnih vprašanj, ki se tičejo stanovskih strok, bi bilo treba tudi teritorialno koristiti novo ugodno vzdušje (tržaška in goriška pokrajina,

dežela, država) za učinkovito lobarjanje in uveljavljanje predlogov za pobude v interesu našega lokalnega, obmejnega in širšega gospodarstva. Opozoriti gre pristojne ustanove na pretirano birokracijo.” V poročilu so pristojni nanizali še dobre odnose s tržaško Trgovinsko zbornico, pomanjkanje zastopstva v tržaškem pristanišču, uspešno delovanje podjetij Servis, Euroservis in Servis Koper, nakar se je poročilo poglabilo v delovanje posameznih sekcij SDGZ.

IG

Slovensko deželno gospodarsko združenje in Zadržna kraška banka

Ideje so, treba jih je udejanjiti

V petek, 16. junija, so v dvorani ZKB na Opčinah predstavili poročilo o check-up srečanjih, ki sta potekala 9. in 10. t.m., da bi zabeležili občutja in usmerjenost naših mladih in izkušenih podjetnikov.

Foto IG

Na podlagi teh izsledkov želijo odgovorni pri podjetju Coman iz Bologne, ki so ta načrt izvedli po naročilu SDGZ, dojeti, katero smer naj zavzame Projekt za razvoj podjetništva v naslednjih fazah, ki so namenjene opredelitvi

konkretnega programa za skupno angažiranje v vidiku razvoja slovenske in širše skupnosti.

Skupino sodelujočih so prireditelji razdelili na skupine po pet članov. Izbor je opravilo SDGZ po kriteriju največje različnosti z na-

lo 116 oseb) so nato prosto in posamezno odgovarjali na postavljena vprašanja, ne da bi pri tem navedli osebnih podatkov.

Izledki ankete, pri kateri so imeli osrednjo vlogo mladi od 22 do 35 let, saj je ta načrt izrecno namenjen mladinski populaciji, so jasno pokazali zaupanje, ki ga naši podjetniki in mlajše generacije imajo do gospodarskega razvoja slovenske države v prihodnjih dveh letih: odgovorov, ki beležijo to smer je bilo kar za 81%! Izredno nizek je bil odstotek, ki priča o razvojnih možnostih slovenske manjšine v Italiji, še manjši pa je bil odstotek pozitivnih odzivov v odno-

menom, da bi dosegli bogato soočanje pogledov. Prireditelji so porazdelili tri anketne pole, ki so jih sodelujoči najprej skupaj prebrali in nato o teh razpravljali v sklopu posamezne skupine. Anketiranci (skupno je sodelova-

lo 116 oseb) so nato prosto in posamezno odgovarjali na postavljena vprašanja, ne da bi pri tem navedli osebnih podatkov. Izledki ankete, pri kateri so imeli osrednjo vlogo mladi od 22 do 35 let, saj je ta načrt izrecno namenjen mladinski populaciji, so jasno pokazali zaupanje, ki ga naši podjetniki in mlajše generacije imajo do gospodarskega razvoja slovenske države v prihodnjih dveh letih: odgovorov, ki beležijo to smer je bilo kar za 81%! Izredno nizek je bil odstotek, ki priča o razvojnih možnostih slovenske manjšine v Italiji, še manjši pa je bil odstotek pozitivnih odzivov v odno-

su do možnega gospodarskega razvoja tržaške pokrajine. Glede posameznih gospodarskih sektorjev so anketiranci trdno prepričani v razvoj obrtniškega in turističnega področja; popolnoma prezrt pa je industrijski sektor, ki

ga v naši sredi skorajda ni. Mladi veliko zaupajo privatnemu sektorju, kjer bi želeli dobiti dobro zaposlitev, še večje zaupanje imajo do področja svobodnih poklicev in do storitvenega sektorja. Glede gonilne sile, ki mlade žene v podjetništvo, gre beležiti predvsem željo po udejanjanju določene ideje in željo, da bi sebe v določeni meri preizkusili. Tako starejši podjetniki kot nove generacije so sicer prepričani, da je treba pri začetni podjetniški iskrici ciljati na timsko delo: težko je, ko se posameznik poda na tovrstno pot zgolj z lastnimi močmi. Anketiranci so tudi mnenja, da so zavzetost, želja do dela in jasne ideje glede zastavljenih ciljev aduti, brez katerih ni mogoče v podjetniškem sektorju. Naši podjetniki zaznavajo pomanjkanje zlasti primerne tehnične oz. specifične izobrazbe (strateško-trgovske in upravljaljsko-manadžerske) in finančnega kritja: mladi pa predvsem ustrezno pomoč pri začetnih korakih.

Naj še dodamo, da je v jutranjih urah ravno v dvorani ZKB predaval ugledni strokovnjak in predavatelj menedžmenta o ustvarjalnosti in inovacijah na pariški evropski šoli za menedžment ESCP-EAP Isaac Getz.

IG

Občinski svet / Igor Švab

Zahvala za izraze solidarnosti

Želim se zahvaliti vsem občinskim svetnikom opozicije, ki so me predlagali za mesto podpredsednika občinskega sveta in za vse izraze solidarnosti, ki sem jih prejel v teh dneh, ko je desnosredinka večina nasprotovala moji kandidaturi in na koncu

izvoilila podpredsednika iz svojih vrst, še posebno s strani kolegov slovenske narodnosti v občinskem svetu Iztoka Furlaniča in Štefana Ukmarja, deželnega svetnika SSK Mirka Špacapana, pokrajinskega tajnika SSK Petra Močnika in predsednikoma krovnih organizacij SKGZ in

SSO. Nasprotovanje moji kandidaturi razumem samo kot nasprotovanje izvoljenemu predstavniku slovenske narodnosti, kar potrjuje, da se žal en del našega mesta prepozna v nestrpnosti do svojih soobčanov slovenskega jezika in tako kroji še naprej grenko usodo svojega mesta.

Lepo doživetje v Boljuncu

Srečanje duhovnikov posvečenih v letu 1975

Prejšnji teden se je mudila na Tržaškem skupina slovenskih duhovnikov, ki so bili posvečeni leta 1975 in so sedaj razmešeni po vsej Sloveniji in po Evropi. Ti duhovniki imajo lepo navado, da vsako leto skupno proslavijo obletnico mašništva tako, da se srečajo v različnih krajih in na ta način praznujejo pomembno pomemben jubilej, si izmenjajo mnenja o svojem pastoralnem delu, spoznavajo nove kraje in nove realnosti. Tako je bilo lansko leto sklenjeno, naj poteka srečanje v letu 2006 na Tržaškem.

Organizacijo je namreč prevzel p. Rafko Ropret, ki pripada tej skupini in sedaj upravlja župniji Boljunc in Boršt. P. Rafko je zelo resno in skrbno prevzel to nalogo in s pomočjo svojih župljanov in drugih sodelavcev pripravil program srečanja.

Tako se je v torek, 13. junija, popoldne zbrala v Marijanišču na Opčinah lepa skupina duhovnikov, ki so prišli iz najrazličnejših krajev Slovenije. Po krajšem pozdravu in primerem okrepčilu so se vsi odpeljali v Boljunc, kjer so se srečali s

somaševanje, ki ga je vodil g. škof. Po maši so se udeleženci zbrali v prostorih Mladinskega doma, kjer so jim podjetni boljunski župljani pripravili večerjo. Po večerji je bil čas za pogovor, in to še zlasti o pastoralnem delu slovenske narodne

tržaškim škofom Evgenom Ravignanijem in ob prazničnem pritrkovanju zvonov vstopili v boljunško župnijsko cerkev. V njej je bilo slovesno

skupnosti na Tržaškem. Goste je še posebno zanimal utrip življenja v slovenski tržaški cerkvi in povezanost s krajevnimi cerkvenimi ustanovami večin-

skega naroda. Pozna ura je goste prisilila, da so se poslovili in se vrnili na Opčine za prenočitev. Naslednjega dne je bil na programu ogled zanimivosti mesta in poslovilna sv. maša. Po molitvi hvalnic in po zajtrku se je skupina z nekaterimi spremljevalci odpeljala na ogled Miramara. Nato so si pod strokovnim vodstvom gospe Ljube Smotlak ogledali še tržaški Veliki trg, cerkev Sv. Marije Velike in počasi dospeli do stolnice sv. Justa. Ob 12.30 je skupina prišla na Jezero (župnija Boršt). V tamkajšnji cerkvi sv. Lovrenca je bila zaključna sv. maša, ki jo je vodil predsednik slovenske duhovne zveze, g. Dušan Jakomin. V svojem nagovoru je poudaril važnost dialoga in povezave v cerkvi. Srečanje se je zaključilo ob lepem sončnem popoldnevu v bližnji restavraciji, od koder se odpirajo čudoviti pogledi na lepote doline Glinščice, kjer kraljuje Marijina romarska cerkev na Pečah.

Pred odhodom so se udeleženci srečanja domenili, da se prihodnje leto srečajo v Slovenj Gradcu.

AS

Župnija Sv. Antona novega

Slovinci iz mestnega središča so praznovali svojega zavetnika

Vsako praznovanje predstavlja trenutek veselja in prijetnega druženja med ljudmi. Takšno je bilo tudi 13. t.m., ko so se slovenski verniki zbrali k popoldanski slovesni sv. maši v počastitev zavetnika sv. Antona Padovanskega; v največji tržaški cerkvi pri Novem sv. Antonu v Trstu. Prvi dan, ko je bilo res čutiti prijetno toploto poletnega časa, se je v praznično okrašenem svetišču zbralo lepo število vernikov, pretežno iz mestnega središča. Okrašeni oltar z žitnim klasjem in cveticami je vabil s pogledom k daritveni mizi, kjer je slovesno sv. mašo daroval mag. Bogdan Vidmar, strokovni sodelavec škofijske

gimnazije Vipava ob sodelovanju msgr. Marija Gerdola, ki upravlja Slovensko pastoralno središče v mestu. Po zahvali g. Vidmarja za vabilo na praznovanje zavetnika župnije je močno zadonela pesem "Najvišji, vsemogočni Bog" - Vinka Vodopivca, ki je zvočno napolnila notranjost prostorne cerkve in uvedla v slovesno bogoslužje. Združeni zbor ZCPZ pod vodstvom svojega stalnega zborovodje Edija Raceta, ki ga je na orgle mojstrsko spremljal Tomaž Simčič, je s petjem obogatil to slovesno bogoslužno daritev.

Po uvodnem delu sv. maše in slavi iz maše v čast sv. Ceciliji-

Antona Foersterja, je prvo berilo prebral g. Igor Švab, nakar je zbor odpel spev med berili "To je dan" - Branka Rudeža. Drugo berilo pa je prebrala gđ. Jana Barba. V pridigi je g. Vidmar podal zgodbo sv. Antona Padovanskega, ki se je rodil kot Fernandez Bulhoes (Fernando) na Portugalskem. Vstopil je v samostan avguštincev. Po smrti petih bratov, ki jih je sv. Frančišek poslal med Mavre, je Fernando prosil za sprejem pri minoritih in si tam prevzel ime Anton. Odšel je v Maroko, tam je zbolel, ko se je vračal v Španijo, je vihar zanesel ladijo na Sicilijo. Nato je prišel v Italijo in kot dober pridigar zbral okrog sebe tu-

di do 30000 ljudi. Znano je, kako je leta 1231 v kraju Camposanpiero blizu Padove pridigal iz krošnje velikega oreha. Pridigo je mag. Bogdan Vidmar zaključil z besedami: "Res je skrit našim čutom, a ne naši veri. Kot sv. Anton lahko tudi mi držimo Jezusa v svojem naročju." Sv. maša se je nadaljevala z molitvami, prošnjami in petjem, ki je odmevalo ne le med zidovi cerkve, temveč globlje v notranjost človeka, ki mu je sozvenjenje bogoslužja z daritveno pesmijo nekaj vzvišenega. Praznovanje se je nadaljevalo v prostorih Slovenske skupnosti s prijetno družabnostjo, za katero gre letos poleg drugih zaslug tudi gospe Jožici in Antonu Koršiču, ki sta s češnjevo pletenko na veji in košem domačih češenj ter sladkami poskrbela za pravo presenečenje praznovanja sv. Antona in popestritev družabnosti.

Pavel Vidau

V turistični kmetiji Žbogar-Gruden v Samotorci

Srečanje otroških zborov

Na turistični kmetiji Žbogar-Gruden v Samotorci je bilo v sredo, 14. junija, doživeto srečanje otroških zborov, ki sta ga oblikovala novoustanovljeni otroški zbor iz Zgonika, ki ga vodi Zulejka Devetak, in OPZ Ladjica iz Devina. Srečanje je bilo priložnost, da so starši in vsi, ki so stali ob strani novoustanovljenemu zborčku, lahko ob koncu sezone spoznali, kaj so se otroci na vajah naučili, in predvsem, s kakšnim veseljem so se vključili v to dejavnost. Kot je na večeru poudarila podpredsednica ZCPZ iz Trsta Berta Vremec, pa je bilo udeležencem večera v posebno veselje, da so bili za nekatere botre novi otroški zborovski skupini, ki začnejo svoje delovanje v zgonski fari. Za otroke in

starše pa je bil zlasti dragocen pouk, da je sodelovanje v pevskem zboru dejavnost, ki otroka vsestransko obogati, ga nauči sodelovanja v skupini in mu izostri glasbeni okus. Priuči ga dejavnosti, ki mu bo lahko vse življenje v osebnem veselju in duhovno obogatitev, obenem pa bo zbor kulturno bogatil okolje, v katerem deluje. Lep nastop zgonskega zbora, pod večjim vodstvom Zulejke Devetak, nam daje upati, da se bo otroški zborovski petje res razvilo in razvilo. Vloženi trud je pokazal, da so dobre osnove za nadaljevanje zborovskega dela. Nastop OPZ Ladjica iz Devina pa je bil potrditev načela, da je treba pri delu z otroki veliko naporov in vztrajanja, a da se ta trud tudi obrestuje, saj je bilo slišati ubrano in doživeto muziciranje.

Ob 15. obletnici ustanovitve slovenske države Vloga civilne družbe pri osamosvojitvi

V času, ko se na slovenskih tleh vrstijo številne spominske pobude ob 15-letnici slovenske osamosvojitve in vojne za ubranitev neodvisnosti, je pri ZRC SAZU v Ljubljani izšla študija o problematiki reševanja in vračanja 6.500 slovenskih vojakov iz jugoslovanske armade v prelomnem letu 1991. Gre za obsežno delo "Na drugi strani" - Odbor staršev za varstvo in vrnitev slovenskih vojakov ob slovenski osamosvojitvi leta 1991. Študijo, ki umešča zgodbo v širši okvir takratnih epohalnih sprememb in podrobno popisuje reševanje slovenskih fantov, spremlja bogato dokumentarno gradivo. Napisal jo je v Trstu leta 1945 rojeni in v Ljubljani delujoči dr. Boris M. Gombač. Po poklicu je zgodovinar, leta 1991 pa je bil kot oče slovenskega narodnika v Splitu skupaj z ženo in številnimi prijatelji povsem vpet v delo omenjenega Odbora

staršev za varstvo in vrnitev slovenskih vojakov. Odbor je vodil prof. Janez Stergar. Od 16. maja do 14. oktobra 1991, ko se je razpustil, je opravil izredno uspešno in dragoceno poslanstvo. Šlo je najprej za reševanje Slovencev v dramatičnih okoliščinah vseh splošnega razsula jugoslovanske države, potem pa tudi za vračanje jugoslovanskih vojni ujetnikov iz časa vojne za Slovenijo domov. Predstavitve knjige bo tudi v Trstu, in sicer v Društvu slovenskih izobražencev v ponedeljek, 26. junija, ob 20.30. Na večeru bosta spregovorila prof. dr. Stane Granda in avtor doc. dr. Boris M. Gombač. To bo priložnost za osvetlitev v zamejstvu manj znanega vidika slovenskega osamosvajanja, a tudi za razgovor o naporih in znanju, ki jih je slovenska družba pri ustvarjanju slovenske države črpala tako iz institucij kot iz celic civilne družbe.

SLOVENSKA PROSVETA Gledališka šola za najmlajše 45 otrok na enotedenski gledališki izkušnji

V prostorih Marijanišča in Finžgarjevega doma na Opčinah je bilo minuli teden nadvse živahno, saj se je od ponedeljka, 12., do petka, 16. t.m., odvijala Gledališka šola za najmlajše, ki jo že peto leto zapored prireja Slovenska prosveta in Radijski oder. Letos se je je udeležilo kar 45 otrok, starih med 6. in 13. letom, kar že samo po sebi priča o zanimanju, ki ga v našem prostoru žanje junijska pobuda.

Število malih gledaliških navdušencev, ki so se prijavili na intenzivni gledališki teden, ni prestrašilo izkušenih mentorjev. Da bi se pa lahko prav vsak izmed njih izkazal, so jih sklenili razdeliti v dve skupini, ki sta v samih petih dneh postavili na oder eno najbolj priljubljenih pravljic, Sneguljčico. Besedilo Pavla Golie je za 22 oz. 23-članski ansambel priredila in prepesnila Lučka Susič, ki je z Matejko

Maver vodila in koordinirala potek Gledališke šole. Režijo je podpisal svobodni gledališki ustvarjalec Marjan Bevk, ki se že vrsto let posveča režiserskemu in pedagoškemu delu, ne nazadnje gledališkim skupinam v Beneški Sloveniji. Ob odrski igri in nastopu pa so se otroci posvetili tudi pevskim in plesnim prvinam, ki so popestrile in osvežile zelo znano pripoved. Pevske vaje sta vodili vsestranski glasbenici Irena Pahor in Dina Slama. Slednja je tudi uglašila otroško petje s klavirsko podlago bodisi med vajami bodisi na obeh sklenjenih nastopih v petek, 16. t.m. Plesne točke si je zamislila Jelka Bogatec, skrb za kostume in likovno delavnico, v okviru katere so otroci izdelali potrebne scene elemente, pa je prevzela profesorica likovne vzgoje Magda Samec. Omeniti velja še mlajša člana Radijskega odra, Mašo Pregarc in Tomaža

skega kulturnega kluba: Julija Berdon, Kim Furlan, Patrizia Jurinčič, Valentina Oblak, Jure Kopušan in Daniil Simonetig. Občinstvo, ki si je v petek ogledalo prvo ali drugo Sneguljčico, je bilo prav gotovo presenečeno nad obema izvedbama, saj ne sme pozabiti, da sta nastali v rekordnih petih dneh. Rezultat letošnje Gledališke šole za najmlajše si bomo lahko ogledali spet v drugi polovici septembra, ko bo v

Predstavniki Slovenske skupnosti in njeni simpatizerji so se zbrali na Žbogarjevi domačiji v Samotorci, da bi pred poletnim časom proslavili izredne uspehe stranke na zadnjih upravnih volitvah. Pokrajinski tajnik SSK Peter Močnik se zahvaljuje vsem kandidatom in aktivistom, ki so bili odločilni za ta rezultat.

Ob koncu lutkovno-gledališke delavnice **Devinski vrt ustvarjalnosti** vabimo v petek, 23. junija, ob 18.30, na lutkovno prireditev ob zaključku lutkovnega tedna. **OPZ LADJICA**

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

vabi na predstavitev umetniške mape

ŽLAHTNOST - PREZIOSISMI

Aleksija Pregarca in Edija Žerjale

Predstavitve bo v galeriji Milka Bambiča v domu sklada Mitja Čuk na Opčinah v torek, 27. junija, ob 20. uri

Umetnika in njuno delo bo predstavila prof. Magda Jevnikar.

Na večeru bodo krstno izvedli dva samospeva Adija Daneva na besedilo Aleksija Pregarca.

Nastopila bosta basist Damijan Locatelli in pianistka Tamara Ražem.

Vabljeni!

Še o šolskih prireditvah

Radoživa zagnanost mladih ustvarjalcev

Tudi v prvem junijskem tednu je z obeh osrednjih goriških odrov izžarevala ustvarjalna radoživost naših učencev raznih šolskih stopenj, ki so hoteli v svoj radostni pozdrav počitnicam zlititi vse, kar so se med letom lepega in zanimivega naučili in si s pridnostjo in zavzetostjo prisvojili marsikatero priznanje na raznolikih tekmovanjih, katerih so se udeležili v lepem številu in z zavidljivimi uspehi.

Osnovna šola iz Romjana

Prireditev ob iztekajočem se šolskem letu je bila še posebno svečana za učence, ki obiskujejo šolo v Romjanu, v Laškem, in za njihove vzgojitelje, ker je šola praznovala 25-letnico obstoja. Iz prvih težavnih začetkov, ko je bilo učencev le za peščico, se je šola vztrajno razvijala, se neverjetno razbohotila in si pridobila ugled v italijanskem okolju, tako da je sedaj postala prava kovačnica sožitja različnih kulturnih stvarnosti na tem obrobju naše dežele. Prav temu je na dvojezični popoldanski prireditvi v ponedeljek, 5. junija, v goriškem Kulturnem domu, posvetila največji poudarek slavnostna govornica, učiteljica Sonja Božič Pahor, dolgoletna spremljevalka tega ponovnega razcveta slovenskega šolstva v Laškem. V svojem nagovoru se je spomnila vseh učiteljev in ravnateljev, ki so si prizadevali za rast romjanske šole, pa tudi ustanov, med temi društva Jadro, ki je vselej nudilo šoli potrebno podporo. Sedaj obiskuje šolo v Laškem množica otrok iz mešanih in italijanskih družin, tako da je prostorska stiska že na dnevnem redu. V takem narodnostno pisa-

nem okolju je seveda osnovna skrb učiteljev slovenski jezik. Tega si je marsikateri izmed staršev prisvojil prav v šoli, svetlem zgledu sobivanja in sprejemanja drugačnosti. Takega mnenja sta bila predstavnik staršev Boris Černic in Mario Minetto, ki sta prvi v slovensčini, drugi v italijanščini povedala, kaj jim je vsega nudila in pomagala odkriti slovenska šola, ki je rasla z njimi, ob njej pa so zrasli v zrele osebe tudi njeni šolarji. Uvodni pozdrav slavnostne akademije in zahvalo vsem, ki se zavzemajo za čim boljše delovanje šole, je posredovala ravnateljica Sonja Klanjšček. Med gosti je omenila generalnega konzula RS v Trstu Jožeta Šušmelja in prebrala čen-

terega sta se najprej oglasila zbor staršev, Starši Ensemble, pod vodstvom Silvie Pietrotti, z Romjanskimi muzikanti in otroški zborček z Aljošem Saksido. Potem pa se je ob projekcijah slikovitih risbic v ozadju in napovedovanju Lorenza in Veronice zvrstila po TV Tisoč novic cela vrsta neverjetnih dogodkov, v katerih sta se pod mentorstvom in v režiji Mateje Černic radoživo pomešala resnični in pravljinski svet, tako da so otroci lahko pokazali igralske, pevske in gibalne spretnosti ter nedvomno mnogo domišljije.

Znanstveni izobraževalni zavodi Cankar - Vega - Zois

Velika dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž je imela v ponedeljek, 5. junija, v gosteh dijake zavodov I. Cankar, J. Vega in Ž. Zois, ki so prvič pripravili

deoposnetkom o lepih, zabavnih, predvsem pa ustvarjalnih trenutkih iz pestrega šolskega življenja in z raznih tekmovanj, na katerih so dijaki prejeli kopico nagrad. Kako se tudi dijaki tehničnih zavodov radi prepuščajo poetičnim vzgibom, so ob branju izbora poezij, ki so prejele prvo nagrado na Gregorčičevem natečaju, dokazali recitatorji Blaž Grmadnik, Daniela Visintin, Martina Degano, Mateja Fajt, Michela Montin, Nina Pahor in Noemi Cuzzucoli. Iskriava plesna točka iz slavnih musicalov

va je z domiselnim režijskim spletom spet izkazala vso svojo gledališko žilico, ki jo brez vsiljevanja zna posredovati svojim varovancem.

Da je prireditev lepo stekla, imajo zaslugi tudi Ivan Skerlavaj (zvok), Danijel Ferlez (luči) in Erik Cevdek (video projekcija).

V predzvečerju KCLB so dijaki postavili na ogled uspešno opravljeno delo na različnih področjih. Dijaki 1. razreda Ž. Zois so prikazali izložbo o modi, s katero so si prislužili priznanje za najbolj izvirno

vo zgovornostjo povezovalca-krojačka. Gledališka dejavnost je bila letos ena izmed številnih obšolskih pobud, ki jih je nudila srednja šola. Le-ta ni več vase zazrta celica, ampak zmeraj bolj odprta kultura in vsemu, kar dopolnjuje znanje in pomaga najstnikom k osebni rasti. Skratka, je idealni povezovalni člen z družbenim življenjem, kakor se je z vidnim zadovoljstvom z opravljenim delom izrazila ravnateljica Elizabeta Kovic, ko je pohvalila vse mlade ustvarjalce in njihove profesorje. Prireditev je z radoživostjo napolnila skupina osmih deklet, ko je z natančno preštudiranostjo gibčno podala svojo točko aerobike. Občudovanje, smeh in ploskanje so doživeli tudi prvošolci, gledališki začetniki. Pod strokovnim vodstvom Tomsičeve so pokazali nekaj zelo tehničnih in zanimivih vaj za vzpodbujanje ustvarjalnosti in obvladovanje odrskega prostora. Potem pa je oder poplavila množica dijakov, ki si je na raznih literarnih, športnih, matematičnih, glasbenih in še drugih tekmovanjih nabrala kopico

nagrad in priznanj, ki so v veliko čast njim, pa tudi naši zamejski šoli. Omenimo naj predvsem Nino Grudina in Veroniko Srebrnič, dobitnici srebrnega priznanja na vseslovenskem Cankarjevem tekmovanju, "zlato pianistko" Aleksijo Antonič in deželno prvakinja v šahu Eleno Costariol. Lepo priznanje je šlo tudi prof. Aleksandru Kodriču; s filmom Tarča, ki smo si ga lahko ogledali na lanskoletni šolski prireditvi, je zasedel prvo mesto za znanje slovenskega jezika, namenjeno tretjim razredom, v spomin na prof. Ivana Sirkar, imenitnega posredovalca slovenske kulture, izročil Nini Grudina. Skoraj dveurni program je izvenel s tercetom zvonkih glasov Giulie Battisti, Ivane Paljk in Nine Grudina, ki so zapele angleško popevko Friend, in ob lepem petju šolskega zbora pod taktirko prof. Stefana Joba.

Iva Koršič

Foto Bumbaca

stiske, ki so jih zaradi zadržanosti pisno sporočili med drugimi Lučka Barej, odgovorna za slovenski šolski urad dežele F-Jk, vladni podtajnik Miloš Budin, pokrajinska odbornika Marko Marinčič in Mara Černic, nekdanji učitelj Marko Jarc ter doberdobski župan Pavel Visintin. Predsednica društva Tržič Lucia Germani pa je romjanskim petošolcem v spomin poklonila knjigo o Laškem. Za uradnim delom se je oder ogrnil s čarobnim plaščem, izpod ka-

samostojno zaključno šolsko prireditev. Ravnateljica Ida Primožič je ob koncu programa morala priznati, da se je pošteno ušela, ko je skeptično sprejela novico o pripravah na prireditev, kajti njeni dijaki so se prav dobro odrezali. Elegantna napovedovalca Veronika Povšič in Alex Vescovi sta suvereno uvajala točke večera, ki ga je z Mozartovo variacijo na temo "Ah! Vous dirai-je, Maman!" začel pianist Aljaž Srebrnič. Glasba se je prelila v vizualno razgibanost z vi-

grease in Moulin Rouge je z osmimi zalimi plesalkami ob koreografski pomoči prof. Nataše Sirk, navdušene baletke že od mladih nog, ponesla gledalce v plesni vrtnec, ki se je prelil v melodiji zimzelenih pesmi Imagine in Oh, happy day. Pesmi je pod vodstvom prizadevnega prof. Franca Biancuzzija zapel novoustanovljen, ubran šolski zbor enajstih pevčev ob glasbeni spremljavi Marka Klanjščka (bobni), Danijela Škarabota

(kitara) in Aljaža Srebrniča (klavir). Nazadnje pa je oder z gledališkim prikazom Turjaška Rozmunda osvojilo trinajst dijakov, ki so obiskovalni gledališko delavnico pod strokovnim vodstvom Vesne Tomsič. S pridobljenim odrskim znanjem so spretno in z ironijo, katero je izlila Tomsičeva v svojo dramatično vsem poznane Prešernove romance, izoblikovali prijetno, z orientalskim plesom razgibano in živobarvnimi kostumi obogateno predstavo. Tomsiče-

projekt na festivalu obmejnih šol v Sežani. 5. razred poklicnega zavoda za turistične dejavnosti I. Cankar je dal v pogled svoje delo o turizmu, ki je prejelo srebrno priznanje v Velenju na natečaju Več znanja za več turizma. Zavod J. Vega pa je predstavil različne izsledke s področja informatike na sploh.

Nižja srednja šola I. Trinko iz Gorice

Kot že vrsto let je s svojo svežino in najstniško neugnanostjo tudi letos, v sredo, 7. junija, presenetila natrpano dvorano Kulturnega doma nižja srednja šola Ivan Trinko iz Gorice s pestro izbiro točk na prireditvi ob sklepu šolskega leta. Petnajst nadobudnih igralcev, dijakov drugih in tretjih razredov je pod večšo roko mentorice Vesne Tomsič, s katero je skozi šolsko leto spoznavalo gledališki svet, sproščeno in tekoče popeljalo gledalce v pravljico igrano Srcaja dopajca Leopolda Suhodolčana z dokaj obširnimi tekstom, ki so mu bili izvajalci, oblečeni v pisane kostume, povsem kos z neobvladljivi-

Tudi v letošnjem šolskem letu so šolarji osnovnih šol goriškega in doberdobskega ravnateljstva ter nižjih srednjih šol Ivan Trinko iz Gorice in iz Doberdoba, seveda nekateri manj, drugi bolj zavzeto, izbirali svoje besedišče, širili obzorja in ne nazadnje si tudi priborili zaslužena priznanja ob koncu šolskega leta, ko potekajo podeljevanja bralnih značk.

BZ na omenjeni šoli, so za to priložnost v svojo sredo povabili pisatelja Toneta Partljiča, podpredsednika društva Bralna značka. Književnik je takoj osvojil pozornost učencev s svojim privlačnim razpredanjem misli in razmišljanj, ki so se osredotočili na dve izmed njegovih mladinskih del, pa tudi na večje in manjše težave, ki tarejo mladostnike ob prebujajočih se ljubezenskih čustvih. Prijetnemu kramljanju z avtorjem je sledil slavnostni del nagajevanja zaslužnih bralcev. Najprej

Foto Bumbaca

Bralna značka za nižješolce

Učenci nižje srednje šole Ivan Trinko iz Gorice so prireditev ob podeljevanju bralnih značk doživeli v avditoriju višješolskega središča v ulici Puccini v groznem naliivu, ob koncu meseca maja. Kot nam je povedala prof. Rosanda Volk, letošnja koordinatorka

sta v ospredje stopili Nina Grudina in Veronika Srebrnič, ki sta si na področnem Cankarjevem tekmovanju prislužili bronasto priznanje in se zaradi tega lepega uspeha udeležili tudi vsedržavne Cankarjevega tekmovanja v Ljubljani, s katerega sta odšli ovenčani s srebrom. Iz rok peda-

Podeljevanje bralnih značk Pridnim bralcem zaslužena priznanja

goške svetovalke za zamejske šole z Ministrstva za šolstvo RS, prof. Andreja Duhovnik, sta prejeli tudi knjižni dar. Za njima so prišli na vrsto zlati bralci, vsakoletni dobitniki bralne značke, ki so se vsa tri leta in tudi že kot osnovnošolci izkazali za izredno vnete bralce.

Tudi ti so prejeli knjižni dar. Le-tega pa so bili deležni tudi najboljši bralci iz vsakega razreda, in sicer dijaki, ki so prebrali več kot štiriinajst (sedem slovenskih, sedem italijanskih) obveznih knjig. Eden iz razreda prof. Volk jih je naštel več kot sedemdeset! Naj navedemo imena teh neverjetnih knjižnih moljev: Mateja Petejan, Ivan Rustja (I. a); Tina Paljk (I. b); Arnela Talič (II. a); Alida Passon, Martina Plazzotta (II. b); Ivana Paljk (III. a); Veronika Srebrnič (III. b); Martina Cocetta (III. c). Bralno značko je prejela še lepa skupina dijakov, ki so prebrali štiriinajst obveznih knjig. Nekaj priložnostnih besed je spregovorila ravnateljica Elizabeta Kovic in čestitala nagrajencem ter spodbudila k branju vse učence.

Na slovesnem dopoldnevu so bili tudi srednješolci iz Doberdoba, ki so podelitev bralnih značk imeli kar na šoli. Pri njih veljajo malce drugačna merila za ocenjevanje najboljših bralcev.

Bralna značka za osnovne šole goriškega ravnateljstva

V četrtek, 8. junija, so se v jutranjih urah zbrali v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž otroci, ki obiskujejo osnovne šole goriškega ravnateljstva, in sicer OŠ O. Župančič v Gorici, J. Abram in Pevmi, A. Gradnik in Števerjanu, L. Zorzut na Plešivem in F. Erjavec v Štandrežu. Četrto- in petošolci OŠ O. Župančič so jim pripravili prijetno presenečenje. Sproščeno so odigrali predstavo Kresna noč, ki jo je po povesti Janeza Trdine poučno in zabavno stkala v prijetno dramaturško celoto, uporabljajoč domiselno uprizorjene rešitve (prikazi ponočnice in zdravilne vode ter prasketajočega kresa), Vesna Tomsič, mentorica in voditeljica gledališke delavnice. Najlepši dokaz za to, kako jo

imajo otroci radi, je bilo skandirano ploskanje in bučno ponavljanje njenega imena po končani predstavi, ki se je odlikovala tudi po lepih kostumih in pokrivalih, svetlobnih efektih ter splošni odrski podobi, pri kateri je bilo le malo scenskih pripomočkov in bistveni, a učinkoviti rekviziti.

Praznično povezovalno nit je odvijala učiteljica Barbara Rustja. Čestitala je igralcem, ki so kot pravi gledališčniki prejeli cvetlični dar, kot ga je tudi gledališka zanesenjakinja Vesna Tomsič. V tem

Perko, predstavnica društva Bralna značka, Janez Povše, goriški predsednik SSO, in Marjeta Kraner predstavnica Odbora staršev, ki je tudi letos poskrbel za nabavo knjig. Vsak izmed njih je prišel na oder in pohvalil nastopajočce za vložen trud in vse zagrizene bralce in učiteljice, ki so s potrpežljivostjo in vztrajnostjo vodile učence na pot branja. Misli vseh so se sukale okoli pomembnosti branja, ki bogati naše življenje in je nujno potrebno za osebno rast. Predstavniki razredov prisotnih šol so prejeli diplomo in bralno

Foto Bumbaca

letu ji je za odrsko dejavnost uspešno navdušiti učence vseh šolskih stopenj.

V prvi vrsti so sedeli gostje, ravnateljica Mirka Brajnik, prof. Andreja Duhovnik, nepogrešljiva spremljevalka končnih šolskih prireditev in sploh šolskega dela na naših zamejskih šolah, Manca

značko, ostali učenci pa so jih na posameznih šolah. Letos so bili kot »zlati bralci« deležni paketa knjig tudi učitelji s priporočilo, naj prebrane vsebine posredujejo svojim učencem. Nekatere od le-teh je tudi letos s knjižnim darom nepričakovano obdaril žreb.

JK

V EU soglasje za uvedbo evra v Sloveniji, 1. januarja leta 2007

Povsod slovesno zaznamovali dan državnosti, obletnico osamosvojitve

V Sloveniji potekajo slovesnosti in raznolike obležitve dneva državnosti, 25. junija, to je obletnice osamosvojitve Slovenije v letu 1991. Potekajo pod geslom Enotni v zmagi, Osamosvojitve Slovenije. Projekt predstavitve poglobitnih dogodkov v obdobju osamosvajanja, od prvih večstranskih volitev do mednarodnega priznanja nove neodvisne in suverene države, to je v času od aprila 1990 do maja leta 1992, izvajajo predvsem Muzej novejšje zgodovine Slovenije, Ministrstvo za kulturo, RTV Slovenija, Arhiv Slovenije, Vojaški muzej ministrstva za obrambo, Muzej slovenske policije, Ministrstvo za zunanje zadeve, Ministrstvo za šolstvo in šport, Državni zbor, območni muzeji v vsej državi in založba Nova Revija.

V torek, 20. t.m., so v Cankarjevem domu v Ljubljani premierno uprizorili multimedijski film z naslovom Enotni v zmagi, Osamosvojitve Slovenije. V sredo, 21. pa so v muzeju novejšje zgodovine odprli zelo pregledno razstavo o osamosvojitvi. Naslednjo soboto, 24. t.m., bodo v parlamentu tri spominjanje in ena slavnostna seja ob petnajsti obletnici osamosvojitve oz. ob dnevu državnosti. Proslavljanje bo doseglo vrh z zborovanjem na Trgu republike, na katerem bo imel na-

govor predsednik vlade Janez Janša. Ob dnevu državnosti je izšel tudi slavnostni zbornik, ki ga je izdala Založba Nova Revija. Zagotovo je bilo zelo pomembno

darilo Sloveniji ob prazniku osamosvojitve njen sprejem v t.i. evroobmočje. Pristojni organi EU, med njimi evropska komisija (vlada), evropski parlament in Evropski svet so potrdili, da je Slovenija izpolnila vse zahteve in merila za uvedbo skupne evropske valute, evra. Formalno bodo sklep o uvedbi evropske denarne enote v Sloveniji dne 1. januarja leta 2007 sprejeli finančni ministri držav članic povezave na zasedanju, ki bo 11. julija. Politično dogajanje v Sloveniji pa se intenzivno nadaljuje, pri čemer so težnje političnih strank usmerjene predvsem k lokalnim volitvam, ki bodo verjetno v začetku meseca oktobra. Dejaven

je Zbor za Ljubljano, telo civilne družbe, ki ga vodi dr. Stane Granda, sicer predsednik programskega sveta RTV Slovenije. V govoru za politični tednik Demokracija je na vprašanje, kaj je v Ljubljani treba spremeniti, odgovoril: "Tega je toliko, da bi se bilo skoraj lažje vprašati, kaj sploh pustiti pri miru. Poglejte, iz Ljubljane je treba narediti prestolnico evropske države, treba je urediti osnovne komunikacije, promet, varnost. Mestu je treba dati življenje, ker je zvečer v Ljubljani mrtvo in prazno. S požitvijo bi zagotovili tudi več varnosti. Skratka, Ljubljano je treba vrniti Ljubljancem." V Sloveniji je povzročil različne odmeve, nasprotovanja in tudi polemike sklep obrambnega ministrstva, da bo skladno s srednjeročnim programom opremljanja slovenske vojske, 136 pehotnih oklepnih vozil naročilo pri nekem finskem podjetju. Naročilo bo stalo okoli 63 milijard tolarjev. Omenjena vozila bodo cenejša, modernejša in tehnično primernejša od oklepnih vozil, ki jih je ponudila družba Slovenska tehnika na Ravnah na Koroškem. Kljub temu, da se na izbiri ponudnika ni mogoče pritožiti, posamezni politiki, stranke, gospodarska združenja in celo sindikati izvajajo pritiske, da bi obrambno ministrstvo omenjeno naročilo preključilo in se odločilo za nakup oklepnih vozil v omenjeni

družbi na Koroškem.

V okviru Srečanja evropskega poslovnega kongresa, ki je od 15. do 17. junija potekalo v Portorožu, so obravnavali tudi možnosti in predloge za energetske sodelovanje med Slovenijo in Rusijo. Ruski energetski velikan Gazprom naj bi celo nudil kapital za zgraditev tranzitnega plinovoda Volta od madžarske meje do Italije. Del trase bi potekal čez Slovenijo, spričo takega plinovoda pa bi lahko opustili znana projekta o dveh plinskih terminalih v Tržaškem zalivu. O možnem plinovodu čez Slovenijo in nasploh o energetskem sodelovanju med Slovenijo in Rusijo sta se 17. t.m. v Strunjanu pogovarjala tudi premier Janez Janša in prvi mož plinskega velikanu Gazprom Aleksej Miller.

Upokojeni nadškof dr. Franc Perko ni rekel žal besede čez upor in partizane

Mislil iz govora oz. pridige, ki ju je upokojeni beograjski nadškof dr. Franc Perko imel ob grobišču po vojni pomorjenih domobrancev, 11. junija v Kočevskem rogu, so postale takoj predmet političnih spekulacij in strankarskih sočkanj. Tajništvo slovenske škofske konference je sporočilo, da nadškof dr. Perko ni član konference, kar pa pomeni, da ni govor resnice. Govoril je o revoluciji in spravi ter dejal, da je treba napisati drugačno zgodovino, kakor so jo Slovencem doslej pisali komunisti. Ni pa izrekel žal besede čez upor in partizane, ker dr. Franc Perko jasno razlikuje med uporom, ki je nujen in upravičen, in partijsko zlorabo.

Marijan Drobež

Kratke

V Sloveniji se razveže že vsaka tretja zakonska zveza

V Sloveniji se kriza vrednot, na katero nekateri družboslovci, psihologi in izvedenci z drugih področij že dolgo zama opozarjajo, kaže tudi pri razvezah zakonskih skupnosti ter pri naraščanju primerov tako imenovanega skupnega gospodinjstva. Gre za pojav, ko fant in dekle (ali pa tudi starejši pripadniki obeh spolov) živijo skupaj, ne da bi bili poročeni. V Sloveniji se razveže že vsaka tretja zakonska zveza. Ugotavljajo, da v sedeminpetdesetih odstotkih razvezanih parov imajo vsaj enega otroka. Več je ločitev v družinah z enim ali dvema otrokoma, medtem ko so v družinah s tremi ali štirimi otroki ločitve redke. Preseneča podatek, da je med razvezanimi zakonci kar 31% takih, ki so bili poročeni več kot 20 let. Razvezali so se potem, ko so otroci postali odrasli in so odšli od doma. Zaradi takih primerov predlagajo izvedenci, naj zakonca ne živita le za otroke, temveč naj skrbita tudi za ohranjanje svojega zakona. O obravnavani problematiki je v kolumni z naslovom Moč dvojine v prilogi Družine razmišljala Barbara Kastelec, urednica priloge. Zapisala je tudi naslednje: "Če smo zakon zavestno sklenili in ga opri na Kristusa, lahko zaupamo, da bomo kos preizkušnjam in ne bomo pristali med razvezanci, ki jih je po evidenci statističnega urada v zadnjem desetletju vsako leto okoli pet tisoč."

Dr. Marija Osvald bo kandidirala za županjo občine Šempeter-Vrtojba

Predsednik NSi, krščanske in ljudske stranke, ter poslanec te stranke Ciril Testen sta pred dnevi obiskala novo občino Renče-Vogrsko. Sodelovala sta pri ustanovitvi odbora omenjene politične stranke v občini ter se udeležila razglasitve kandidatov NSi za župane občin v Vipavski dolini in na Goriškem. Med potrjenimi kandidati je tudi dr.

Marija Osvald, kmetijska izvedenka iz Šempetra ter predsednica nadzornega sveta državnega sklada kmetijskih zemljišč in gozdov. V slovenski javnosti je postala znana zlasti zaradi svojega zavzemanja za pošteno in zakonito poslovanje omenjenega sklada, v katerem so ugotovili več upravnih in finančnih nepravilnosti.

Dr. Marija Osvald bo na upravnih volitvah, ki bodo najbrž v mesecu oktobru letos, kandidirala za županjo občine Šempeter-Vrtojba.

V Sloveniji prodajo okoli 60.000 novih avtomobilov na leto

V Sloveniji je na trgu avtomobilov velika konkurenca, saj je ponudba domačih in tujih trgovskih podjetij velika in raznovrstna, nakupi novih vozil pa so se očitno ustalili na določeni ravni. Prodaja že nekaj časa znaša okoli 60.000 novih avtomobilov letno. Nadaljnje skokovite rasti prodaje očitno ne pričakujejo več. Spričo ostre konkurence na trgu trgovska podjetja kupcem ponujajo popust pri cenah, ki dosega okoli 20%. povprečne slovenske družine trenutno kupujejo prvi družinski avtomobil v cenovnem razredu od štirih do petih milijonov tolarjev oz. od 16.500 do 20.000 evrov. Nakupov z gotovino je malo, fizične osebe pretežno nabavljajo avtomobil s krediti, ki pa niso nič ugodnejši od običajnih gotovinskih posojil.

Po prodaji je med avtomobilskimi znamkami na prvem mestu Renault, ki je hkrati tudi edina avtomobilska znamka, ki v Sloveniji (v Novem Mestu) avtomole tudi izdeluje in ne samo prodaja. Med modeli se že nekaj let najbolje prodaja Renault clio, ki je denimo v letu 2005 preprčal skoraj 6.000 kupcev. Premožnejši Slovenci še zmeraj kupujejo večje in dražje avtomobile, ki so zanje statusni simbol oz. dokaz ugleda in prestiža. Mnogi od slednjih imajo v garaži dva ali celo tri avtomobile. Po mnenju Mirka Fifolta, sekretarja sekcije za osebna motorna vozila na Gospodarski zbornici Slovenije, "moda prevelikih oz. velikih avtomobilov ne bo več dolgo trajala in se bo končala takoj, ko bo na tržišču dovolj tovrstnih avtomobilov. Povrh vsega bodo kupci večjih avtomobilov verjetno kmalu spoznali, da so večja vozila tudi dražja za vzdrževanje. Po mojem občutku je drugi avto povprečne slovenske družine primerne velikosti, prvi družinski avtomobili pa so enkoliko preveliki." Glede gibanj na avtomobilskem trgu je zanimivo, da se v Sloveniji že nekaj let nenehno povečuje prodaja rabljenih avtomobilov. Razlog je v tem, ker so se cene rabljenih vozil z vstopom Slovenije v EU precej znižale. Po nekaterih ocenah naj bi v Sloveniji prodali od 15.000 do 20.000 rabljenih avtomobilov na leto.

Praznik ob 10-letnici društva Brce

Kulturno društvo "Brce" iz Gabrovice pri Komnu praznuje letos svojo 10-letnico. Že tradicionalni praznik sv. Petra in Pavla se bo zato letos odvijal kar pet dni v času dveh vikendov, in sicer od petka, 30. junija do sobote, 8. julija 2006. V petek 30. junija in v soboto 1. julija bo ob 21.00 na sporedu krstni nastop otroške-mladinske skupine "Ne tič ne miš" z lepljenko o "Miški, Ježku... in drugih zvereh", ki jo je z najmlajšimi pripravila gledališka igralka Minu Kjuder. Program obeh večerov se bo nadaljeval ob 21.30 s premiero glasbene ljudske komedije Rada Pregarca in Sergeja Verča "VESELICA". Nastopajo člani gledališke skupine KD "Brce". Izvirna glasba Tom Hmeljak, režija Sergej Verč. V nedeljo, 2. julija 2006, bo ob 20. uri celovečerni koncert Pihalnega orkestra Komen pod vodstvom dirigenta Simona Perčiča in Mladinskega orkestra pod vodstvom Matije Tavčarja. V petek, 7. julija 2006, bo ob 21. uri satirični kabaret "ZAFKON" v izvedbi Borisa Kobala in Sergeja Verča. Dan kasneje, v soboto, 8. julija 2006, bo ob 21. uri zabavni večer z Vanko in Tonco. Znani tržaški "venderigoli" (Tatiana Turko in Ingrid Werk), ki že dvajset let "čokolata brez prestanka". Obisk prireditve je možna tudi z dvema abonmajema: osebnim in družinskim. Osební abonma, ki stane 3500 SIT, ponuja njegovemu imetniku ogled štirih od petih prireditev. Družinski abonma (za najmanj tri družinske člane) v vrednosti 8000 SIT prav tako ponuja ogled štirih od petih prireditev. Vse informacije kot tudi nakup abonmajev: Gabrovice pri Komnu, 62 - 6223 KOMEN - tel. 031/822437 ali pri blagajni na dan prireditve.

SNG Nova Gorica Abonma 2006-2007

Viharji in zvezde nostalgije

Okrog tega naslova, s prisposobitvami in iztirjenimi svet, se bodo spletale predstave 51. sezone Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, katerega ime je v zadnjih letih vkovano na častno mesto na slovenskem dramskem Parnasu. Tudi na evropskih in svetovnih odrih ni neznan, saj je prejelo več prestižnih priznanj na raznih gostovanjih.

Ko ni še popolnoma zamrl odmev zlate, 50. sezone, je gledališče že izdalo posebno, izvirno oblikovano številko gledališkega lista s sporedom predstav sezone 2006/07. Gledalcem bodo skušale razkriti, "Kje je svet, v katerem ne vemo le, kaj je pravičilo ali kaj se spodobi, temveč znamo tudi začetiti, čemu se lahko prešerno smejemo ali vsaj posmehujemo, kdaj pa je bolje, da to počnemo na skrivaj? (...) Je to ta naš svet, vsakdanji?" Kaj pa se zgodi, ko se ta svet sesuje "... potem tisti prejšnji, lepo urejeni vrtiček postane pravi rajski vrt... nič trnja, same zvezde". Tako modruje v uvodu programa prihodnje sezone umetniški vodja SNG Nova Gorica Pri-

mož Bebler in njegove besede so mamljiva vaba za odkrivanje sveta viharjev in zvezd. Kako je v njih, bodo gledalci razbirali iz šestih abonmajskih predstav, ki jih bo novogoriški ansambel uredil v sezoni 2006/07.

Prva na vrsti bo drama Gospoda Glembajevi največjega hrvaškega pisatelja in dramatika Miroslava Krleža v prevodu Andreja Inkreta in režiji Dušana Jovanovića. Bakchantke, tragedija najmodernejšega izmed treh antičnih grških tragikov, Evripida, bo ob mojstrskih prevajalcih Antonu Sovretu in Kajetanu Gantarju oživila kot koprodukcija s SSG Trst v režiji Vita Tauferja; v glavni vlogi bo nastopala Helena Blagne. Srečko Fišer je avtor dela Prihodnje, odhodnje, ki bo krstno izvedeno v režiji Jaše Jamnika. V KOTU, na komornem odru SNG Nova Gorica, bosta dve slovenski praižvedbi, in sicer igra mlade hrvaške avtorice Nine Mitrović Ta postelja je prekratka ali Samo fragmenti v prevodu Alje Predan in režiji Mateje Koležnik, ter delo Orkester Titanik bolgarskega političnega satirika in ko-

mediografa Hrista Bojčeva v prevodu Boruta Omerzela in režiji Matjaža Latina. Za sproščujoč konec bo poskrbela ena izmed najbolj popularnih bulvark, komedija Bolha v ušesu ali Kaplja čez rob, francoskega avtorja Georges Feydeaua v prevodu Aleša Bergerja in režiji Janusza Kice.

Poleg teh premiernih uprizoritev bodo na odru SNG Nova Gorica še vedno živele predstave Alica A. Anecchina - R. de Ceccattyja - J. Kice (režija Janusz Kica), Kralj na Betajnovi Ivana Betajnovi (režija Jaša Jamnik), Doktor Faust Christopherja Marlowa (režija Diego de Brea), Medtem Srečka Fišerja (režija J. Kica), Kobilice ali Moj oče igra loto Biljane Srblijanović (režija Eduard Miller), Tisti, ki jih reka ne spusti Davida Raba (režija Mateja Koležnik), Zanke male fantastike Davida Ivesa, Boruta Gombača (režija Primož Bebler), Čakajoč Godota Samuela Becketta (režija Vito Taufer), Plešasta pevka Eugena Ionesca (režija Vito Taufer) in otroška predstava Mehurčki po pesmih Otona Županciča (režija Primož Bebler).

V spremljevalnem programu bodo otroška predstava Modro pišče Maje Aduše Vidmar (režija Katja Pegan), Kako smo ljubili tovariša Tita Radoslava Z. Dorica (režija Marjan Bevk), Večeri z Iztokom Mlakarjem in seveda otroške abonmajске predstave Gledališkega vrtljaka in predstave Amaterskega mladinskega odra, ki bo ob tridesetletnici delovanja s svojim vodjo Emilom Aberškom uprizoril glasbeno melodramo Mala Ruth v režiji E. Aberška. Mladi bodo še ponavljali domišljij-sko popotovanje Pedenpravljica in glasbeno farso Ne imejte me za norca. Dosedanji abonenti so lahko potrdili abonma do 19. junija, za nove abonente je rok vpisa od

19. do 30. junija, jesenski pa od 4. do 30. septembra. Abonenti imajo več ugodnosti, med drugim tudi to, da si lahko brezplačno ogledajo eno od predstav SSG Trst in Gledališča Koper. Blagajna SNG Nova Gorica je odprta v času vpisa abonmajev vsak delavnik od 10.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00; ob sobotah od 10.00 do 13.00.

Iva Koršič

GRAD KROMBERK in GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

vabita na

predstavitve knjige

PRIMORSKA DEKLETA V NEMČIJO GREDO

Knjigo bosta predstavila avtorica Dorica Makuc in predsednik založbe msgr. Oskar Simčič

Grad Kromberk, petek 23. junija 2006, ob 20. uri

Zdravstvo

Predstavili dva čezmejna evropska projekta

V ponedeljek, 12. t.m., je bila v Gorici v prostorih psihiatričnega oddelka goriške bolnišnice mednarodna predstavitev dveh evropskih projektov čezmejnega zdravstva, ki sta sofinancirana iz evropskega programa Interreg preko Avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine. Organizatorji predstavitev so bili predstavniki Zdravstvene ustanove št. 2 Posoška, na predstavitvi pa so o strategijah in ciljih čezmejnega zdravstva spregovorili tako italijanski kot slovenski predstavniki goriških občin-

šempetersko-vrtojbenske občine in novogoriške občine je sledil nagovor direktorice Zdravstvene ustanove št. 2 Posoška Manuele Baccarin, ki je povedala, da so si želeli predstavitev prav v psihiatričnem oddelku, da bi se udeleženci spoznali z njihovo stvarnostjo. Erik Švab, izvedenec za evropske projekte in član slovenskega Euroservisa, je vodil omizje, na katerem so zdravniki in občinski upravitelji približe spregovorili o dveh projektih čezmejnega zdravstva, in sicer o projektu Brez zidov in projek-

ril Claudio Rieppi, s slovenske strani pa Vojko Gatnik, oba sta zdravnika. Pri projektu sodelujejo šest ustanov z obeh strani državne meje in obe bolnišnici, ima pa namen ustanoviti devet delovnih skupin (okulistika, kardiologija, intenzivna nega, nevrologija, prva pomoč, nefrologija, mladi in droge, ortopedija ter povezovalna delovna skupina), ki na posameznih zdravstvenih področjih poskrbijo, da bi do čezmejnega zdravstva lahko prišlo. Prav t.i., povezovalna, transversalna skupina naj bi imela na-

logo, da delovanje na vseh področjih usklajuje in tudi pripravlja pogoje za delovanje čezmejnega zdravstva na Goriškem na obeh straneh meje. Slovenski deželni svetnik Mirko Špacapan, tudi sam zdravnik-pediatr, je na predstavitvi izpostavil predvsem potrebo, da bi do realizacije dveh projektov zares čimprej

Foto JMP

skih uprav, predstavniki bolnišnic iz Gorice in Šempetra in predstavniki Dežele F-Jk.

Zdravstvo na meji: skupno zdravje - Strategije in cilji na temo čezmejnega zdravstva je bil polni naslov predstavitve, ki jo je v imenu goriške občinske uprave najprej pozdravil goriški župan Vittorio Brancati, ki je v svojem nagovoru poudaril, da si s slovenskima kolegom iz Nove Gorice in iz občine Šempeter Vrtojba (zastopala sta ju podžupana Dominik Soban in Zvonko Mavrič) že vrsto let prizadeva, da bi prišlo do realizacije čezmejnega zdravstva.

Višja svetovalka na Ministrstvu za zdravje RS Barbara Medved je v svojem posegu prinesla predvsem pozdrav slovenskega ministra za zdravje in dodala, da vlada v RS veliko zanimanje za realizacijo čezmejnih projektov.

Roberto Panizzo je pozdravil v imenu Dežele Furlanije-Juljske krajine in poudaril, da take vrste projekti pomenijo postopne korake do skupnega evropskega zdravstva, v katerem bi se lahko vsi ljudje iz Evropske unije združili kjerkoli v EU, ne da bi pri tem naleteli na velike birokratske ovire.

Po pozdravu predstavnikov

tu čezmejno sodelovanje za namen zdravstvenih storitev. Projekt Brez zidov, pri katerem sodelujejo šest slovenskih partnerjev in sedem italijanskih partnerjev, med njimi je več slovenskih in italijanskih športnih društev, ima za cilje preprečevanje mladostniške stiske, obnovitev parka Basaglia v sklopu goriške bolnišnice, lokalno združenje subjektov, aktivnih na tem področju, in razvoj podjetja, ki deluje na področju sociale. Projekt nosi tak naziv zato, ker si prizadevajo, da bi podrl tudi zid, ki je postavljen še vedno dobesedno na meji med Slovenijo in Italijo pri goriški bolnišnici. Prav zato predvidevajo gradbena dela, nakup opreme za izvajanje dela, izvedbo skupnih aktivnosti, izgraditev telovadnice, odbojarskega in košarkarskega igrišča, dvorane za snemanje glasbe in drugega. Projekt, ki nosi naslov čezmejno sodelovanje za namen zdravstvenih storitev je zahtevnejši in bi, če bo do njegove uresničitve prišlo, zares pomenil, da bi se lahko slovenski in italijanski državljani posluževali obeh bolnišnic ob meji, šempeterske in goriške.

O njem je na predstavitvi govo-

prišlo, saj bi le tako podrl mejo in začeli resno graditi skupen goriški prostor, kajti, tako Špacapan: "Videli smo že preveč projektov, ki jih nikdar nismo uresničili!" Špacapan, ki je na predstavitvi prišel s kolegico Mario Cristino Carloni iz stranke Levi demokrat, se je tudi zavzel, da zdravniki iz obeh bolnišnic ob meji med seboj ne bi komunicirali v angleškem jeziku, ampak naj bi se posluževali slovensčine in italijanščine, kar bi bilo izjemnega simbolnega pomena za ves goriški prostor.

Predsednik goriške pokrajinske uprave Enrico Gherghetta pa je na predstavitvi projektov za čezmejno zdravstvo napovedal, da bo s tržaško kolegico, s predsednično tržaško pokrajino Mario Tereso Bassa Poropat, od rimske vlade zahteval, naj za deželo Furlanijo-Juljsko krajino preneha vladati moratorij za delavce, da naj se torej sprosti prost pretok delovne sile med Slovenijo in F-Jk, in to takoj po vstopu RS v schengenski prostor, ker bo to po njegovem mnenju odločilno vplivalo na vse dogajanje, tudi na podiranje zadnjih meja med državama in seveda ljudmi.

Jurij Paljak

Galerija Ars

Olivia Siauxs - Sanje in pravljice

V goriški galeriji Ars je od 13. do 30. junija na ogled razstava tržaške slikarke Olivie Siauxs. Na otvoritvi je umetnico pozdravil pesnik Jurij Paljak, o njenem delu je spregovorila profesorica Jasna Merku', mladi glasbenik Marcello Casese pa je na violončelo zaigral Bachovo skladbo.

Olivia Siauxs ponuja goriški publiki pogled v svoj pravljичni svet skozi poetične barvne kompozicije. Njena dela so osebno, kompleksno poustvarjanje narave in okolja, ki jo obdaja. Stvari, drevesa, stavbe postajajo barvne gmote, dobivajo novo obliko, izgubljajo meje, definirano in zaživijo v izvorni, stilno dodelani dimenziji, ki ni samo estetska. Spreminjajo se v znake, simbole, postavljene v novo abstrahirano govorico, osebno slikarstvo. Barve se na platnih sestavljajo v nefigurativne kompozicije, ki namigujejo na izseke krajin, prehode skozi portale ali gozdove s prepletenimi vejami dreves. Pripoved je zaznamovana enkrat z močnejšimi, drugič z nežnejšimi, a vedno uravnoveženimi in premišljenimi izbranimi barvnimi toni, od kamnitih, sivih, do ognjenordečih. Umetnica najpogosteje uporablja akril na platnu ali prepariranem papirju. Izmisli-

Foto JMP

pa si je tudi svojo tehniko, nekakšen akvarel s pasteli. Zadnja dela na papirju so tako zanimiva in nežna spojitev dveh slikarskih načinov, spremenjenih v eterično tančico, ki se posrečeno povezuje s sanjsko vsebino slik. Napolnjene so s pravljичnimi bitji, fantastičnimi svetovi, vsak namiguje na svojo zgodbo in se poigrava z realnostjo. Slike so kot nekakšen opomin, da se lahko človeku bolje godi, ko ohranja mladosten pogled na svet in nikoli zares ne odraste.

Vsa dela so prežeta z živahnostjo in sproščenostjo. Čustva se lahko prepletajo z domišljijo,

začenjajo in končujejo se pri naravi, življenju, ki je najmočnejši navdih. Že od začetka, v sedemdesetih letih, je umetnica z opazovanjem narave in ponotranjenjem njenega sporočila ustvarjala svojo govorico. Svoje znanje pa je bodisi v grafiki kot slikarstvu izpopolnjevala pri priz-

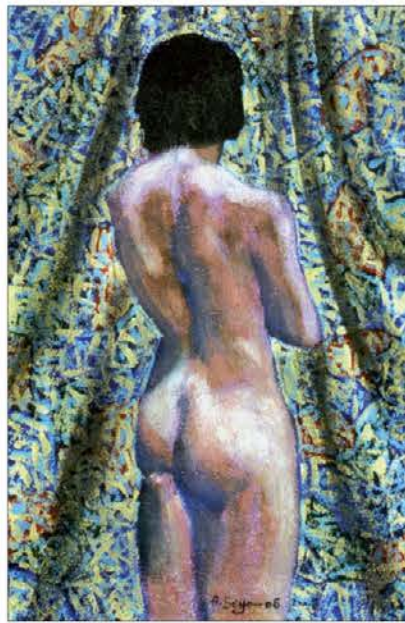
Katarina Brešan

Razstava / Galerija Artes in Kulturni dom Tisoč in ena noč Adela Seyouna

Zadnja razstava novogoriške galerije Artes je letos posvečena delom akademskega slikarja Adela Seyouna. K dogodku se je, kot že večkrat, pridružil Kulturni dom v Gorici, kjer so razstavljena najnovejša platna. Umetnika sta na otvoritvi predstavila likovna kritika Anamarija Stibilj Šajn in Joško Vetrh.

Seyounovo slikarstvo je odraz človeka, ki se je iz arabskega sveta preselil v evropsko okolje in med njima ustvarja intenziven dialog. Njegova likovna pot se je začela v Bagdadu, kjer je leta 1978 diplomiral iz grafike na Inštitutu za upodabljalno umetnost. Svoje izobraževanje je nadaljeval na Akademiji za likovne umetnosti v Sarajevu, sedaj živi v Desklah. Ves njegov opus je zaznamovan s prepletanjem domače kulture, umetnosti, načina razmišljanja, izražanja, s tistim iz krajev, v katerih živi in ustvarja že dvajset let.

V vseh delih je konstantno prisoten arabski ornament, ki je v nekaterih obdobjih dominanten, jasno prepoznaven, kasneje zavzema bolj stransko vlogo ali se ponovno vrača v bolj stilizirani in

abstrahirani obliki. Vzhodnjaška poteza se prepleta s človeškimi figurami, z abstraktnimi kompozicijami, spreminja se v arabsko pisavo, dobiva najrazličnejše simbole pomena. Dinamično se poigrava z barvo, redko se odpove njeni intenzivnosti. V domišljiskem ciklu iz zadnjega obdobja, ki je predstavljen v galeriji Artes, se široke, temne poteze čopiča na papirju mešajo z drobno barvno dekoracijo, ustvarjajo nenavadne,

pestré odnose med težko, skoraj železno črtno in živahnim barvnim poigravanjem ter vzbujajo asociacije na nekakšne arhitektonske forme. Na likovnem področju ni prostora za tretjo dimenzijo, umetnik se odpove plastičnemu oblikovanju. Razvija ga pri seriji ženskih figur in barvnih gmot, pol figurativnih ali popolnoma abstraktnih teles, ki sestavljajo drugi del razstave v Kulturnem domu. Ta dela se vsebinsko in formalno zelo razlikujejo od prejšnjih. Umetnik je ženski figuri posvetil platna velikih dimenzij in se lotil akta, tako klasične teme za evropsko slikarstvo, ki pa bi si jo težko predstavljali v arabskem okolju. Adel Seyoun je že prej upodabljal človeško figuro, vendar se je zdaj loteva odkrito in direktno, brez zadržkov. Ženska telesa so polnoplastično izvedena, čeprav popolnoma stilizirana in zreducirana na osnovne oblike. Njihove obline so razgaljene kljub draperiji, ki jih odeva in obenem ponuja slikarju prostor za dekoracijo, za ponovno vpeljevanje tistih nepogrešljivih vzhodnjaških ornamentov. Ti se na drugih platnih spremenijo v podlago, na kateri se oblikujejo plastične gmote, postavljene iz najrazličnejših barv in oblik. Na istem prostoru nastajata dva popolnoma različna, kontrastna svetova, ki s formalnim dvojbojem ustvarjata dinamičen učinek in kažeta novo umetniško pot.

KB

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljak
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD, tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

To število smo poslali v tisk v torek, 20. junija, ob 14. uri.

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Saj smo vsi "začasni", mar ne?

Spominjam se prijateljice izpred veliko let. Nekaj tednov zatem, ko ji je umrl oče, mi je rekla: "Veš, v tem trenutku hočem vedeti, da obstaja nekaj, kar ne mine". Duša je večna, žal pa njen zakon ni bil in Lucia je po dolgotrajnih in mučnih letih kot žena večno zaposlenega pilota italijanske mornarice postala spet "le" raziskovalka na univerzi. Navsezadnje to, kar si je vedno želela in za kar je bila pripravljena žrtvovati marsikaj. Mož in njegovi kolegi pa so se vedno norčevali, "da se še vedno gre šolarko..." Moj nono je pravil "zrno pri zrnu pogača", tako je tudi zrn v čevljih Lucie in njenega pilota bilo preveč, da bi sploh lahko hodila. In se je razdrlo.

Lucia je sama stopila na pot, ki jo marsikdo v tej državi in v tem svetovnem obdobju dobro pozna: začasnost, pogodba za pogodbo, čakanje financiranja, dovoljenj, da lahko pričneš s službo, sprejemanje negotovosti kot senčne plati lastne izbire takega poklica. Pred nekaj leti je Lucia prišla do točke, ko se je zblala zase, za svojo prihodnost, na plečih je imela že preveliko število zapoznelih (smešno nizkih) honorarjev in večnega prizadevanja, da bi ji, kljub težavam, komolčarstvu in umazanijam igracij v delovnem okolju, želja postati univerzitetni profesor še vedno tlela.

Po dolgem oklevanju je sprejela zaposlitev v mednarodnem podjetju, pri katerem naj bi skrbela za logistiko. Stalna plača, dnevna vožnja z vlakom do delovnega mesta, prosti dnevi in počitnice... zdržala je nekaj mesecev. In se spet vrnila tja, od koder je prišla: v učilnice prepolne študentov, z goro papirja na mizi, računalnikom, ki si ga mora deliti z drugimi, zapoznelim honorarjem in večno željo postati univerzitetni profesor.

Včasih, pravzaprav vedno, pomislim in tudi izustim, da smo nedvomno »privilegirani začasneži«, nismo prisiljeni lesti v rudnik za ljubi kruhek, temveč nam je omogočeno biti osebe, ki ljubijo de-

lo, ki ga opravljajo. Kar v današnjem, vse bolj odtujenem času, res ni malo. A kljub tej privilegiranosti si ne moreš kaj, da bi na lastni koži ne občutil, kaj predstavlja biti večno začen. Kljub visoki izobrazbi, kljub desetim in več letih zaposlitve, moraš svoje stvari vedno pakirati in spakirati, iz pogodbe v pogodbo. Danes vem, da sem tudi jaz, tako kot Lucia, zavestno izbrala to pot. In tudi jaz sem se pred časom znašla v precepu, kaj narediti. Izbrati nekaj zaradi večje stalnosti ali vztrajati v tej svoji začasnosti zaradi vsebine tega, kar opravljaš? Danes vem, da sem izbrala to začasnost, mesece brezposelnosti z zavestjo občutka "škatle piškotov". Ko se počutiš kot škatla piškotov na polici v marketu; firma je kupec z vozičkom, ki nakup za nakupom vzame isto škatlo s police in se odpravi k blagajni. Vendar: kljub dobri hranilni vrednosti, preizkušenemu dobremu okusu teh piškotov, ali ni vseeno možno, da enkrat izbere kako drugo škatlo? In sploh: piškoti si vseeno vedno zaželijo težke steklene posode v domači kuhinji... Iz analize družbe, ki smo jo s stoterih zornih kotov opravili na univerzi, dobro vem, da gre svetovna družba vedno bolj v smer koriščenja delovne sile drugače kot pred desetletji. Človek bo v svojem življenju menjal vsaj nekaj delovnih mest, preizkusil se bo v marsičem, stalno bo ažuriral svoj

curriculum, obiskoval izpopolnjevalne tečaje in se sploh zavedal, da je tako pač prav, ker je danes vse drugače. Mislimi moraš drugače. Računati na današnji dan, na to, kar delaš in česar si zmožen ZDAJ, ustvarjati si dan, dom, družino s tem, kar imaš ZDAJ, verjeti v življenje, vase in v spremembe, ki ti jih Bog vedno nameni. Začasnost je nekaj, kar v določeni meri lahko spodbuja človekovo samozavest ter gotovost in slednja sploh ni vezana izključno na finančno plat. Začasnost pa te istočasno sili v to, da se dan za dnem vedno preizkušaš v iskanju izboljšav, kar, če že drugega ne, ni ravno tako samo po sebi umevno in niti tako pogosto.

Črtica iz Sovodenj

Kot bolnik vsako leto romam v Lourdes z mojim vlakom, ki ga organizira naša nadškofija. Vsakokrat je to romanje zame polno globokih doživetij in novih spoznanj. Toda lansko leto sem doživela posebno srečanje. Iz Slovenije se nam je pridružil Aleks. To je deček z možganskimi poškodbami, na videz brez stika s svetom, ki ga obdaja, toda v resnici ni tako.

Niman besed, da bi lahko opisala, kaj doživljal, ko si z njim. Ko sem se vrnila, sem v župnijski skupnosti posredovala to svoje izkustvo. In zgodilo se je nekaj posebnega. Kot da bi plug globlje zarezal v zemljo. V ljudeh so se odprla srca: posvojili smo Aleksa!

Letos v velikonočnem času smo razmišljali, kako bi Aleksu omogočili ponovno romanje v Lourdes. Tedaj reče Marinka:

do telo brez življenja in prvič v svojem obstoju občutil, da ji ne jaz ne žena ne moreva več pomagati. Tako so se najbrž počutili apostoli, ko se je Kristus poslavljaj od njih. Bili so samo ljudje in človeku ostaja smrt skrivnost, čeprav je edina gotovost, ki nas po rojstvu še čaka.

V današnjem evangeliju, Jezus pred Očetja postavlja edinstveno, človeški duši skoraj nerazumljivo prošnjo: Naj bodo vsi eno!

Čudno! Ne prosí, naj bodo zdravi in srečni, kar si navadni smrtniki želimo ob praznikih. Želi si, da bi ostali povezani! Bilo je mnogo ljudi, ki so nama ob tragediji pomagali, stali ob strani, naju spodbujali.

Tako, kakor nas je sprejela vaša skupnost, doživetje, darovano najinemu vnuku ob Lurški votlini, je pač nekaj več. Nekaj, kar ne spraviš v besede. Še v

"Lahko bi pripravila razne kompozicije cvetja. Po maši bi jih razstavila, da bi jih ljudje kupili in na ta način darovali za Aleksa!"

Rečeno, storjeno. Eno naslednjih nedelj je bila zamisel uresničena. Šopki cvetja so v hipu pošli, še premalo jih je bilo. Na Vnebohod nas je Aleks obiskal v spremstvu none in nonota. Med sveto mašo se je nono Mitja zahvalil vsem vernikom s temi besedami: "Angleški pesnik White, v svoji pesmi Noč, pripoveduje, kako je Adam strmel, ko je prvič na zemljo padel mrak.

Vse stvari so začele izgubljati barvo in obrise, končno so se potopile v sivo temo in Adam je mislil, da je nastopil konec sveta. Tedaj je na nebu zažarela prva zvezda. Za njo še druge. Celotno morje zvezd. Za njimi se je prikazala še luna. Pred njegovimi očmi se je pokazalo novo stvarstvo. Prej niti slutil ni, kaj vse se je pri dnevnih lučih godilo, in nenadoma so se mu odprla nova obzorja.

Nekaj takega se je zgodilo nam z ženo. Mrcvarila sva se z mnogimi stvarmi, ki jih prinese družina, iskala na vseh koncih in krajih najboljše rešitve za naju in otroke, bila srečna, ko sva uspela zgraditi lastni dom, in obenem nesrečna, ker nama je primanjkovalo še mnogo stvari, ki se današnjemu Evropejcu zdijo silno pomembne in nujne.

Nenadoma je zasekalo: ostro, neukročeno in dokončno. To ni bilo tako kot majhni nespoznani, zadrege in stiske. Bilo je nekaj, kar naju je sploščilo ob zidu dokončne resnice: Smrt. Smrt najne prvorojenke na porodu drugega otroka. Na romanju po tem planetu, v času, ki nam je na voljo, baje ne sme nikoli izgubiti glavnega cilja izpred oči.

Vsaj zase lahko trdim, da sem za trenutke zgubil vse cilje in vse smisle, ko sem gledal mila-

kretnjo ne. Bilo je nekaj, kar zakoplješ globoko v srce, kakor skopuh svoj zaklad, v strahu, da ti kdo ne oskruni svetega in lepega.

Silno nas je razveselila novica, da bo najin Aleks že v drugo smel romati k Lurški Gospe. Tokrat ji lahko ponese poseben dar. V nedeljo je v svoje srce skupaj s sestro Moniko prvič sprejel Zveličarja. Bilo je nepozabno. Če Bog da, bo postal na letošnjem romanju posoda Svetega Duha.

Iščeva prave besede, s katerimi bi lahko izrazila, kaj čutiva. Samo iščeva jih. Tiste kratke, močne in večne, premore samo Bog. Midva, nona Marica in nono Mitja, premoreva pa globoko hvaležnost in izrekava željo za vse vas, dragi prijatelji: Sončni žarki, ki ste jih v svojo dobroto razpršili čez našega Aleksa in vso našo družino, naj se v obilni meri odbijajo v vašo srca! Tako se tkejo resnične vezi med ljudmi, tako na temnem nebu zažarijo zvezde, ki so že prvemu človeku razsvetlile noč. Zlate puščice prijateljstva in hvaležnosti preletijo vse meje. Tiste, ki jih je postavila narava in tiste umetne, ki jih je postavil človekov napuh.

Zato vam z ženo Marico izrekava iskreno željo, da bi občutili v svojem srcu mir in edinost. Zagotovo sta to največji vrednoti, saj ju je sam Jezus izprosil za vse, ki mu sledijo, pri svoji zadnji večerji v človeški skupnosti. Kljub Kalvarijam, ki jih vsak izmed nas mora prepotovati, naj vam bo darovano sonce večnega jutra in zvezde miru naj sijajo na vašem obzorju. Prijatelji, hvala za to čudovito navedbo! Blagoslov Vsemogočnega naj bo vedno z vami!"

Po maši smo se vsi še zadržali pred cerkvijo, polni veselja in notranje sreče. Zahvalim se ti, Gospod, ker si nas obogatil s pomočjo Aleksa, ki je bil in je orodje tvoje Ljubezni.

Emanuela Tomsič

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Prodija ne zanima nogomet

Romano Prodi ne bo gledal svetovnega prvenstva. Čas mu ne dopušta. In navsezadnje se bo z nespremljanjem vsakodnevnih tekem ognil marsikateri težavi. Si predstavljate, kako bi bilo, ko bi moral ob gledanju italijanske reprezentance vpiti "Forza Italia!". Verjetno bi se Romano iz te situacije nekako že izvlekel. Prestal je že hujše preizkušnje. Takrat na primer, ko je bilo treba voliti predsednika poslanske zbornice. Verni in katoliško vzgojeni Prodi je moral pristati na to, da je predsednik Montecitoria postal komunist. A to še ni vse. Gre za komunist, ki navija za Berlusconijev Milan. Nesreča res nikoli ne počiva, a ne Romano?

Romano Prodi prvič proti prelomnim prvim stotim dnevom svoje vlade. Svojo ekipo je pred nekaj tedni zaprl v konklave v spokojnih zelenih pokrajinah Umbrije. Tam je italijanska vladna reprezentanca modrovala na dolgo in široko. Dognali so, da je italijanska ekonomija v krizi. In da bo treba

zategovati pas. Financminister Padoa Schioppa je zagospodoval nad vsemi in pokazal soigralcem, koliko je ura. Napovedal je, kako bo odpiral državni mošnjiček. Bolje povedano, napovedal je, kako državni mošnjiček ne bo odpiral. Izraz "austerity" mu je vse prej kot tuj. Na konklavu se je zdel kot reprezentančni selektor, ki ekipi razkrije imena začetne enajsterice in taktiko igranja. Reakcija ostalih ministrskih igralcev? Zelo podobna reakciji, ki jo imajo nogometaši. Kritike, polemike, nezadovoljstva. Saj se spomnite, kako je bilo pred štirimi leti na Japonskem in v Koreji med Zahovičem in Katancem. Ministri so navsezadnje kot nogometaši: nikoli niso zadovoljni, vseskozi tarnajo in vedno zahtevajo več denarja zase. Evropa žuga porednim Italijanom, da ne znajo upravljati z domačimi financami. Italijanska ekonomija poka po šivih, Prodi pa je za ministra izbral človeka, ki

se piše Schioppa. Nomen est omen, so učili v antičnem Rimu. Če bi to bilo res, bi se italijanskim blagajnam pisali hudi časi. Financminister pa je, po prvih potezah sodeč, izbral drugačno taktiko. Postavil je moratorij na državne izhodke. Evropa je Italiji hudo zapretila, tako da je moral Prodi obljubiti, da bo do svoje vlade tako strog, kot je bil do vseh evropskih izvršnih vej oblasti v času svojega predsednikovanja evropski komisiji. Zelo očitno je s to svojo obljubo najprej obremenil prav ministra, ki deli državne novčiče. Primanjkljaj, ki se nevarno približuje meji 5% BDP-ja, prekaša vse evropske norme Pakta stabilnosti, ki je bil lani ravno po italijanskem posredovanju elastično prikrojen državam v ekonomski krizi.

In tako so se začela prva merjenja moči v novi koalicijski. Ministri so za zdaj požrtli neprijeten obrok rezanja denarcev. Trenutno je še

vse na svojem mestu, ker je Prodi tako razširil svojo vladno, da morajo biti vsi partnerji zadovoljni. Če upoštevamo ministre, podministre, sekretarje in podsekretarje, je Prodi razdelil več kot 100 stolčkov. Na umestitvenem zboru vlade so morali za tako gručo ljudi verjetno namestiti napravo za urejanje vrst pred bančnimi ali poštinskimi okenci. Gužva pa taka, kot v supermarketih na božično vigilijo! Kljub finančnim rezom so torej zaenkrat vladne vode še dokaj mirne. Če pa bi se v prihodnosti pojavile koalicijske težave zaradi delitve financ, obstaja zelo enostavna rešitev. Na poletni kupoprodajni borzi lahko Prodi italijansko vladno prodaja ruskemu mogotcu in Chealsejevcu predsedniku Abramoviču: njemu denarja nikoli ne manjka. In v tem primeru bi se morda v Italijo vrnil celo Ševčenko. Kako bi bil šele v tem primeru vesel komunistični predsednik poslanske zbornice, ki navija za Milan.

Andrej Černic

DEVINSKI GRAD ZSKD

Beseda in petje sta zasula občinstvo

Petje, poezija, zvezde in prijetno toplo pričakovano poletje. Tako bi lahko označili večer, ki je v torek, 13. junija, potekal na dvorišču Devinskega gradu. Zasul si me z zvezdami je naslov prireditve, ki je nastala po zamisli Zveze slovenskih kulturnih društev in je po lanski poskusni izvedbi dobila letos podobo, ki se bo v prihodnje ponavljala in bo postala tako stalnica ob začetku vsakega poletnega obdobja.

Kot je poudarila napovedovalka večera, Tamara Stanese, je namen pobude počastiti delo zamejskih umetnikov na čim bolj kakovosten način in jih ovrednotiti tako, "da bi zvezde

Foto Kroma

svetile čim bliže našim koreninam". Devinski večer je letos slonel predvsem na besedi, čeprav se je le-ta prenašala do številnega

občinstva tudi oziroma predvsem preko 'pevske govornice' članov Slovenskega okteta, ki so s svojim ubranim petjem občinstvo docela očarali.

Vokalna poezija priznanega

so med nastopom Slovenskega okteta stopili pred mikrofoni in prebrali nekaj pesmi svojega 'repertoarja'. Miha Obič je občinstvu ponudil skrivnostne sugestije beneškega miljeja, Majda Artač Šturman je s svojo pesniško govorico prodira v naravo in v domoljubno tematiko, Jurij Paljak pa je s svojimi laičnimi molitvami nagovoril predvsem mlade zaljublence.

Koncertni list Slovenskega okteta je bil usmerjen predvsem v počastitev tržaških in goriških skladateljev. Posebno izbrana pa je bila paleta slovenskih primorskih pesnikov; njihove poezije so preko glasov pevskega sestava dobile čisto drugačno, popolnejšo podobo, kot smo je navajeni na papirnatem listu. V drugem delu koncerta so oktetovci ponudili občinstvu še koncert s skladbami svojega najnovejšega CD-ja.

IG

POGOVOR Dana Čandek

“Prijateljstva so mi bila in so mi v spodbudo!”

Se posebno svečanostjo se je v sredo, 24.5.2006, zaključilo 24. akademsko leto devinskega Zavoda združenega sveta. Morda najkrajšjo pot do doma je imela zamejska Slovenka Dana Čandek iz Trsta, ki je letos končala prvi letnik Zavoda. Z njo smo se pogovorili o študiju in življenju v tem mednarodnem šolskem centru.

Kdaj si se odločila za študij na Zavodu združenega sveta?

Za Zavod združenega sveta sem prvič slišala od nekdanjih dijakov, ki so mi navdušeno pripovedovali o svoji izkušnji v Devinu, a me takrat študij na College-u sploh ni zanimal. Šele ko se je naš letnik vključil v projekt z dijaki iz zavoda, sem поблиže spoznala devinsko realnost in tamkajšnje dijakke ter se čisto navdušila nad študijem v Zavodu. Prav prijateljstva, ki so se spletla med projektom, so mi bila v spodbudo, da poskusim srečo in se prijavim na selekcijo. Vedela sem, da ni veliko možnosti, da bi me izbrali, a bila sem tako navdušena in odločna, da mi je nazadnje le uspelo!

Kako pravzaprav poteka selekcija za vstop v Zavod?

To je dolg in emotivno zelo naporen proces. Še posebno državna selekcija, ki je potekala pred enim letom ravno v tem času, je bila zelo zahtevna preizkušnja. Morali smo namreč preživeti kar tri dni pod budnim očesom selektorjev, ki so nas neprestano skušali postavljati v škrpce z najrazličnejšimi vprašanji. Preverili so vse, kar se je preveriti dalo: od kuharskih, retoričnih in igralških sposobnosti do obnašanja v skupini, šolskega uspeha, zanimanja za aktualne zadeve in možnosti, da preživimo na samotnem otoku. Tri dni nismo skoraj nič spali, saj smo si zvečer komaj želeli malo sprostitve v družbi ostalih “sotripinov” in tako ostali budni do poznih nočnih ur. Priznati moram, da se mi je po opravljenem izpitu vse skupaj zdelo le kruto izživljanje nad ubogimi najstniki: zdaj, po enem letu v Zavodu, pa lahko rečem, da je bila selekcija izjemno koristna izkušnja, nekakšna simulacija življenja v

malem, življenja v Zavodu združenega sveta.

Med vsemi možnimi destinacijami (Zavod združenega sveta ima kar nekaj postojank po širokem svetu) so Ti dodelili prav Devino...

Zavod v Devinu je bil moja prva izbira. Pa ne zato, ker si ne bi želela v svet. Seveda sem tudi jaz sanjala o Zavodu na Norveškem, ki se nahaja ravno ob fjordu, onem v nekem srednjeveškem gradu v Walesu ali pa tistem v Kanadi, na samotnem otoku sredi oceana, na koncu pa sem le postavila Devino na prvo mesto. Malo zaradi bližine doma in staršev, malo pa tudi zaradi svojih fizičnih težav. Ko sem kmalu po selekciji dobila telegram, v katerem so mi sporočali, da sem bila sprejeta v Devino, je bila mama prva, ki je razočarano vzkliknila: “Zakaj pa ne na Norveško?” Priznati moram, da je bilo takrat tudi meni

tako privadiš, da se sploh ne čudiš več njihovi barvi kože, čisto normalno se ti zdi, da nekdo petkrat dnevno moli ali pa da ima ob vzglavju celo vrsto kipcev, h katerim se obrača v trenutku stiske. Ko prvič prideš v Zavod kot neizkušen in preplašen “first year”, potrebuješ približno od dva do tri tedne, da si zapomniš vsa imena in narodnosti svojih sošolcev. Nikakor si ne moreš zatistiti v spomin imen kakor Khoa, Shahar, Jingxin ali Braulio, tvoje prepričanje, da si v zemljepisni pravi as, pa se hudo zamaje, ko izveš, da tvoja “cimra” (sostanovalka) prihaja s Kajmanskih otokov, tebi pa se niti ne svita, kje bi to lahko bilo. Takrat zahrepiš po domu, po poznanih Martinah, Sarah in Janah, po svojem jeziku, v katerem ti ni treba razlagati, kdo si in kaj hočeš, ampak te ljudje enostavno razumejo. To obdobje krize lahko traja različno

mного naučila. Ker si predmete lahko izbereš sam, ti vsak študira, kar ga najbolj veseli. Sistem je zelo podoben študiju na univerzi, velik poudarek je na osebni zrelosti in odgovornosti: nihče te ne prisili, da se učiš, a sam veš, da je tebi v korist, če opraviš vse šolske dolžnosti. Tak način dela popol-

no vrstniki iz Devina, Tržiča, včasih pa tudi iz Trsta...Seveda je večina dejavnosti skupinske narave, tako da daje študentom možnost, da se še bolje spoznajo med sabo. V Devinu skratka nisi nikoli sam in si le redkokdaj lahko privoščiš trenutek počitka. Po navadi je edini možni počitek

bolj pomagal pri raznih pobudah. Še najlepše se mi zdi prav to, da se vedno najde prostor za kreativnost in iznajdljivost. Priznati pa moram, da je včasih prav ta kreativna mrzlica tista, ki te največ potre, saj ni vedno lahko dohajati najbolj nadarjene študente. Večkrat te intenzivno soočanje z vrstniki utruja, nemalokrat pa tudi potre. To pa ne bi uvrstila med “slabe lastnosti” Zavoda, saj te tak način življenja na koncu le utrdi in pripomore k tvoji notranji rasti.

Ali so dijaki Zavoda v Devinu seznanjeni, da v teh krajih živi slovenska manjšina? Ali si morda med drugimi dijaki spoznala tudi kake druge manjšince?

Zavod v Devinu je edini na svetu, ki nima izoliranega kampusa, ampak so rezidence in zgradbe v lasti College-a so posejane po vsej vasi. Dijaki se zato večkrat srečujejo z vaščani, včasih se celo vzpostavijo prijateljski odnos z lokalnimi prebivalci, tako da veliko dijakov ve, da tu poleg Italijanov živijo tudi Slovenci. Projekt Interreg, ki povezuje Zavod s slovenskimi in italijanskimi višjimi šolami, je verjetno tudi pripomogel k boljšemu poznavanju tukajšnje stvarnosti s strani dijakov iz Zavoda, vseeno pa moram priznati, da sem sama potrebovala kar nekaj časa, da sem vsem obrazložila, da živim v Italiji, a sem obiskovala slovenske šole, da doma govorim slovensko in da se nikakor nimam za Italijanko. Bilo je kar zabavno, saj sem trenutno v Zavodu edina pripadnica slovenske manjšine v Italiji. Res sem si želela, da bi se mi naslednje leto pridružil še kdo, a žal ne bo nobenega manjšinca.

Zdaj, ko je prvo leto na College-u za tabo, si lahko končno privoščiš kar dolge počitnice. Kako se počutiš zdaj, ko si spet doma?

Po prvem tednu brezdelja mi še ni uspelo, da bi se popolnoma privadila na nov stil življenja. Seveda si doma ne morem privoščiti vse svobode, ki sem jo imela v Devinu. Nič več žuriranja do zgodnjih jutranjih ur, klepetanja pozno v noč ali pa spanja do ure kosila. S starši se včasih prav težko razumem. Zdi se, kakor da bi govorili nek drug jezik, a sem vseeno neizmerno zadovoljna, da sem spet doma. Odhod iz Devina je bil kar težaven, še posebno zato, ker sem se morala posloviti od drugih letnikov, ki jih morda ne bom nikoli več videla. Težko se je ločiti od skoraj stotih ljudi, ki so mi v tem prvem letu bili zelo blizu, mi veliko pomagali, mi bili v oporo in dajali koristne nasvete. Vezi, ki se med letom spletajo med prvim in drugim letnikom, so večkrat zelo močne, tako da še zdaj potočim kako solzo, ko se spomnim nanje... A življenje teče dalje. Septembra nas v Devinu pričakuje sto novih študentov, katerim bomo mi v oporo in pomoč.

Hvala za pogovor!

Peter Rustja

žal, da bom ostala “doma”, zdaj pa sem s tem prav zadovoljna. Življenje v Zavodu je že itak zelo težavno, tako da je bližina staršev in prijateljev v veliko pomoč. Res ne vem, ali bi mi brez opore družine in mojih najboljših prijateljev uspelo zdržati do konca!

Zavod združenega sveta je v naših krajih po eni strani zelo znana institucija, po drugi pa o njej marsikdo ve morda le to, da se v njem izobražujejo mladi z vsega sveta. Kaj pravzaprav poteka “znotraj” zavoda?

Vsi mladi, ki se šolajo v Devinu, so tja prišli s štipendijo, ki krije vse stroške: šolanje, učenje in bivalne stroške. Dijaki v Devinu preživimo dve leti v zelo tesnem stiku z vrstniki, saj se z njimi ne

dolgo, toda prej ali slej le pride trenutek, ko se nekega jutra zbujaš, se ozreš okoli sebe in se počutiš doma. Zdi se ti, da od nekdanjih poznaš svoje sošolce in da si z vsemi najboljši prijatelj. Angleščina ti nenadoma postane čisto domača, še bolj od slovenščine, in počutiš se dobro tam, kjer si med dvesto mladimi s celega sveta.

Kako bi na podlagi dosedanjih šolskih izkušenj označila leto, ki si ga preživela v Devinu?

Nedvomno je bilo to šolsko leto izredno naporno, zahtevno in...prenatrpano z obveznostmi, istočasno pa polno izzivov in novih izkušenj. Nedvomno najlepše leto, kar sem jih kdajkoli doživela, in to na vseh področjih. Z akademskega vidika sem se tu res

noma spremenil tvoj pristop do učenja in veliko pripomore k osebni zrelosti. Zelo mi je tudi koristilo, da sem bila primorana spremeniti svojo perspektivo od bolj evrocentrične k svetovni. Predmet, ki me je še najbolj spodbudil k temu, je World Cultures, nekakšna zmes med antropologijo in zgodovino umetnosti, kjer je evropska umetnost samo del programa, ki drugače zajema še Afriko, Kitajsko, Kanado...A šola je le majhen drobec, ki pripomore k neponovljivosti devinskega vsakdana...

Ko sva že pri tem, zakaj se po tvojem mnenju ta šola razlikuje od vseh ostalih?

Mislím, da predvsem zato, ker smo devinski dijaki tako zelo zaposleni. Študij in šolski uspeh sta seveda važna, a nikakor ne poglobitvena. Življenje na Zavodu pa zajema poleg šole še mnogo drugih aktivnosti. Mednarodni IB program predvideva, da mora vsak dijak opravljati eno športno dejavnost (košarko, odbojko, nogomet, plezanje, jadrnanje, kajak, yogo, aerobiko, ples...), eno estetsko ali kreativno dejavnost (obdelovanje glin, kreativno pisanje, petje v zboru, igranje instrumenta, gledanje filmov, fotografski tečaj...). Še posebno pa je važen “social service”, ki zavzema mnogo različnih vrst dejavnosti, s katerimi skušamo, dijaki Zavoda, nekaj povrniti družbi in po svojih močeh pomagati bližnjemu. Med take dejavnosti spada na primer delo z otroki v vrtcih in šolah ali z obolnimi otroki, obiskovanje ostarelih po domovih ali na domu, delo na oddelku prve pomoči, stiki

spanje, ki ga tu res primanjkuje!

Ali na takem Zavodu sploh obstaja pojem “prosti čas”?

Hm, lahko bi rekla, da skoraj ne obstaja! Seveda se kdaj tudi zgodi, da imaš med eno dejavnostjo in drugo nezapolnjen prostorček, a ga po navadi izkoristiš za pisanje nalog ali učenje, ki ga ni nikoli dovolj. Če se pa odločiš, da boš nekoliko polenaril, je skoraj nemogoče, da bi ta čas preživel, kakor sam želiš, saj za to skoraj vedno poskrbijo prijatelji! Vedno te zmotijo z vabilom na kavo in klepet ali pa te obupan klic na pomoč pri nalogi iz italijanščine odvrne od “prave” sprostitve. Nekoč me je sram priznati, a v enem letu se mi še nikoli ni zgodilo, da bi lahko prišla v roke leposlovno knjigo in se zatopila v neki drugi svet! Obstajata samo dve varianti: ali se odrečeš svojemu zasebnemu življenju ali pa se čisto osamiš, kar je na college-u zelo težko, a tudi skrajno nepriporočljivo!

Kateri sta po tvojem mnenju najboljša in najslabša značilnost Zavoda združenega sveta?

Najboljša je gotovo ta, da se v Zavodu nikoli ne dolgočasiš! Vedno najdeš kaj, s čimer bi se zaposlil. Še najbolj me je presenetilo, da za ogromno pobud poskrbijo dijaki sami, brez nikakršne pomoči profesorjev. Vsako nedeljo zvečer je na primer na sporedu Focus, to je pogleditev neke aktualne ali kakorkoli zanimive teme, ki jo predstavi skupina ali en sam dijak. Predavanje traja približno eno uro, nato pa imamo čas, da se o temi vsi skupaj pogovorimo. Diskusiji nadalje sledi še ogled tedenskega pregleda novic, ki nam omogoča, da ostanemo vedno precej na tekočem z dogajanjem v svetu. Lahko bi omenila še mnogo drugih pobud, kot so show, ki ga ob začetku leta drugi letniki pripravijo za prve, ali tisti, ki ga kasneje pripravijo prvi letniki za druge, božičnica za Devince, pomladni sejem po devinskih ulicah... Dejavnosti je še in še. Bolj si dejaven, bolj čutiš, da bi lahko še

Peš po Korziki (8)

Med morjem in gorami

Ko sta začela prazniti nahrbtnike in je bilo vse, kar sta zložila na mizo, mokro, vključno s knjigami, rezervnimi baterijami, toaletnim papirjem..., sem Jani, ki se je medtem že skobacala iz postelje, predlagal, da greva na krajši popoldanski “špansir”, in se jima s tem umakneva, da se v miru “stuširata” in uredita. Pred dežjem sva se zaščitila vsak s svojo pelerino in jo mahnila po kolovozu, ki je ob reki Spasimata vodil proti planinski koči Carozu. Brez nahrbtnika je bil korak smešno lahek. Kar privzdigovalo naju je. V rečni strugi in v bližnji

okolici sva občudovala veličastne balvane, samostojne skale, velikanke različnih barvnih odtenkov, med katerimi so bile nekatere tako visoke, da so se vrhovi že izgubljali v vseobsegajoči megli, ki je tlačila k tlom. Vreme je bilo kislo, a robidnice, ki sva jih nabirala ob poti, niso bile zato nič manj sladke. Po dveh kilometrih kolovoza se je pot drastično zožila in zavila strmo navzgor.

“Klancev bova imela tudi na TMM še vrh glave, zato je najbolje, da se obrneva,” sem predlagal, zavedajoč se, da se z umikom z GR 20 nisva rešila hudih vzpo-

nov in spustov.

“Ja, saj bo itak kmalu večerja,” se je strinjala Jana in ob omembu hrane so se nama obema pocedile slinice, saj sta bila zgodnja popoldanska sendviča že zdavnaj “pokurjena”.

Po izvrstni večerji, sestavljeni iz lokalnih kulinarčnih dobrot, mi je Herman posodil še vedno moker vodič po TMM-ju. Čeprav je šlo za izdajo v francoščini, sem si s knjižico veliko pomagal. V njej je bilo podrobno opisanih pet glavnih pohodniških poti (GR 20 spada med planinske poti!) po Korziki. Poleg desetdnevne Tra Mare e Monti, ki sem se ji seveda najbolj posvečal, so bile opisane še severna, centralna (osrednja) in južna verzija poti Mare a Mare (od morja do morja), ki prečkajo otok z vzhodne na zahodno oba-

lo (ali obratno) ter petdnevna Tra Mare e Monti Sud (južna inačica poti Med morjem in gorami), na jugozahodnem delu otoka.

V zvezi s TMM me je razveselil podatek, da se za razliko od GR-ja vsaka etapa začne in zaključi v zaselku ali vasi, skratka, v civilizaciji, tako da s seboj ni treba tovoriti večjih zalog hrane in vode, podrobno pa sem si zapomnil predvsem napotke za drugo etapo, ki je bila pred nama. Čakal naju je kar zahteven vzpon do najvišje

Med popoldanskim izletom sva občudovala samostojne skale velikanke različnih barvnih odtenkov

točke na TMM, 1200 metrov visoko, in spust do zaselka Tuarelli na nadmorski višini 90 metrov. Ker je zunaj še vedno neumorno deževalo in ker so hoteli v restavraciji za četrto litro točenega piva štiri evre, sva bila še pred deveto zvečer v horizontali. Knjig (razen že dvakrat prebranega Lonely Planet vodiča po Korziki in vodiča po GR 20, ki se je že spremenil v nepotrebno breme) nisva imela s seboj, zato sem, ko je zmanjkalo luči, še nekaj časa dolgočasno buljil v temo in poslušal samomorilске vzdihne dežnih kapelj ob stiku s tlemi. Intenzivnost deževanja je že zdavnaj prekoračila mejo dobrega okusa in prav nič ni kazalo, da se bodo razmere čez noč umirile.

/ dalje
Nace Novak